

Izdaja odbor za splošne zadeve Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Telefon 86 030, int. 304

Tiska: CP Mariborski tisk
Maribor

SKRB ZA ČLOVEKA

V enoti mehanske obdelave so se 9. januarja sestali komunisti na letni konferenci, dan kasneje pa je bil še občni zbor osnovne organizacije sindikata. Oba zbora sta bila v Domu železarjev, konferenci sta prisostvovala gosta iz enote III, tov. Vužnik in Močnik, sindikalnemu zboru pa predsednik DSP tov. Kert in predsednik sindikalne organizacije tov. Kugovnik.

Ne samo takojšnje zaporedje, ampak tudi predvsem ista problematika že vnaprej onemogočata ločena zapisa o obeh sestankih brez bojazni, da bi se stvari ponavljale, zato bomo poizkušali z enim zapisom poročati o bistvenih stvareh z dobro pripravljenih in dobro zasadenih zborov, ki jima gre še ta pohvala, da so bile razprave tehtne in na dostojni razpravljalški višini.

Iz poročil

O delu ZK je poročal sekretar tov. Edo Pogorevc. Njegovo poročilo je bilo sestavljeno iz treh delov in obravnavalo zunanjo in notranjo politiko ter delo organizacije ZK enote mehanske obdelave. Teža poročila je bila prav na tretjem delu, saj se je v zadnjem obdobju (od maja 1971) aktivnost ZK v tej enoti res močno povečala. Prisotnost vseh komunistov ali njihovih predstavnikov v sekretariatu in delu sekretariata je bilo čutiti pri obravnavi, razreševanju in sprejemanju stališč na različnih toriščih dela v naši delovni skupnosti in tudi izven nje, kot pri samoupravnem sporazumu o delitvi OD, o vzrokih štrajka, pri sprejetju makro in mikro organizacije našega podjetja, v razpravah o oblikovanju TOZD in krepitevi samoupravljanja, o socialnem razlikovanju, o odpravljanju težkih delovnih mest, o družbeni samozaščiti, o obveščanju, o kadrovske politiki, o delitvi OD, o proizvodni problematiki in o nalogah iz pisma predsednika Tita, da naštejemo le nekaj važnejših vprašanj, ki jih je obravnavala ZK. Iz poročila so bili razvidni tudi rezultati dela, ki so vidni predvsem v krepitevi organizacije, v njeni obnovi z mlajšimi člani — neposrednimi proizvajalci in tudi v njeni vlogi pri sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami. Pogorevčevo poročilo, ki je odraz dela organizacije, pa je opozorilo tudi na nekatere pomanjkljivosti, predvsem na še vedno premajhen vpliv ZK pri uveljavljanju pravilne kadrovske politike. Konec poročila je bil posvečen proizvodni problematiki oz. gospodarjenju v enoti mehanske obdelave v 11 mesecih lanskega leta.

Tov. Ludvik Oder, predsednik sindikalnega odbora enote, je poročal o delu sindikata.

IZ VSEBINE

Izobraževalna politika v tovarni — Kako smo obveščeni — Mladi rastejo — Zasedanja delavskega sveta tovarne — Sklepi z občnega zbora sindikata — Slovenske železarne v letu kakovosti — Ožigosani — Kulturna kronika — Športne vesti — Mali tatovi — Gibanje zaposlenih

V tej organizaciji so veliko dela vložili v urejevanje problemov družbene prehrane, predvsem toplega obroka in pri tem dosegli določene uspehe. Veliko so se ukvarjali tudi z drugimi nalogami, katerih rešitev pomeni v določenem smislu boljše pogoje za delovnega človeka, kot so organizirana nabava ozimnice,

uvedba dietne prehrane, večje pravice za delovne invalide, večja skrb za bolne sodelavce, ureditev avtobusnega prevoza, sodelovanje pri osveščanju ljudi za rekreacijsko dejavnost in vključitev v TRIM ter o pobudi za boljše nagrajevanje jubilarov dela. Odbor je bil skupaj s člani uspešen v akciji za pomoč otrok na Kozjanskem. Veliko je bilo v tej organizaciji razprav ob štrajku in po njem, iz Odrovega poročila pa smo zvedeli, da je sindikat pravočasno opozarjal na probleme, ki so

Domačija

se začeli kopičiti že pred razpravami o zadržanem delu OD in povzročili nezaupanje v prvotni predlog delitve. V poročilu je bilo izraženo tudi nezadovoljstvo delavcev v sindikatu ob sprejemanju važnih sklepov na DSP brez predhodne razprave v sindikatu. Bile so izrečene tudi kritike na račun nesmotrnih nabav osnovnih sredstev (ne velja za enoto II) in na nerazumevanje zaradi sestajanja med delovnim časom, odkrito pa je bilo obravnavano tudi vprašanje odstopa nekaj članov iz vrst sindikata ter o nameravani ostavki odbora. Sindikat se je boril proti zvišanju cen zlasti življenjskih artiklov in imel po svojem zastopniku tudi vpliv pri delitvi kreditov za gradnjo individualnih hiš, obravnaval pa je seveda tudi vprašanje nove organizacije v ŽR in s tem v zvezi ustanovitve TOZD in sodeloval v razpravi o izenačevanju pravic delovnega in kmečkega zavarovanja ter se po pismu tov. Tita še bolj aktivno lotil reševanja ostalih odprtih vprašanj samostojno in v sodelovanju z drugimi organizacijami v našem podjetju. To bi bilo nekaj bistvenih ugotovitev iz poročila predsednika sindikalnega odbora.

Iz razprave

Razprave na konferenci ZK in na sindikalnem občnem zboru so si bile tudi sorodne, zato nimamo namena, da bi ta zapis nadaljevali po razpravljalcih, od katerih so nekateri na obeh zborih razpravljali o istem vprašanju. Poizkušali bomo nanizati nekaj misli iz razprav.

Pri vseh razpravah je bilo čutiti zavzetost, pri kateri je bila v ospredju skrb za človeka in aktivna želja, da bi se stvari hitreje pomaknile na bolje.

Pismo predsednika Tita in Izvršnega biroja ZKJ postavlja pred vse zahtevo po trajnem delu in ne samo za občasne akcije, kar pomeni vzdržati na začetni aktivnosti pri reševanju odprtih vprašanj. Vloga TOZD zahteva poglobljeno samoupravljanje v bazi, prenos odgovornosti in poleg pravic, ki morajo biti z jamčene, tudi obveznost, zagotoviti čim večji vpliv neposrednih proizvajalcev pri razreševanju vseh važnejših vprašanj. Novi organizaciji se morajo prilagoditi (in se že prilagajajo) tudi ZK, sindikat in mladina, ki se morajo še bolj aktivno vključiti v življenje nove samoupravne organizacijske enote.

V TOZD II se morajo vsi zavzemati za ekonomsko gospodarjenje v vseh obratih, kar pomeni, da je treba v vseh sredinah vztrajati na delovni in tehnološki disciplini, zmanjšati izmeček in zvišati produktivnost dela. Vodstvo enote se mora še naprej truditi za doseg ekonomskih prodajnih cen za vse artikole, zlasti pri izdelkih pnevmatičnega orodja, katerih proizvodnja naj se potem poviša, truditi se mora za olajšanje pogojev dela pri nekaterih delovnih mestih v vzmetarni in povečati kapacitete z dodatno linijo, najprej pa končati novo skladišče in pripravo materiala. Omembe vredno pri tem je, da tej investiciji pomagajo s sofinanciranjem tudi nekateri slovenski kupci naših vzmeti. V vseh obratih je potrebno zamenjati zastarele strojne park in proizvodnjo modernizirati s sodobnimi stroji ter vložiti vse napore za čimprejšnjo dokončanje nove hale za industrijske nože, da bo čimprej dajala prepotrebno dodatno proizvodnjo. Pri tem je bilo poudarjeno, da se mora stopnja amortizacije dvigniti in da se morajo tudi tako pridobljena sredstva oplemenititi, ker bo le na ta način možno v kratkem času pokriti vse in uspešno ter učinkovito z novimi vlaganji vplivati na proizvodnjo v tej proizvodni enoti. Močan poudarek je dobilo tudi dejstvo, da je pri izgradnji kapacitet v 117. panogi upoštevati, da je ŽR v vseh povojnih letih močno investirala v 114. panogo, sedaj pa mora biti v enaki meri pri tem udeležena 117. panoga. To bo treba upoštevati tudi pri nadaljnjih odnosih med obema TOZD v našem podjetju.

Veliko je bilo povedanega o stanovanjski problematiki, enotna misel pa je bila, da v ŽR vsaj zadnje čase to vprašanje ni bilo obravnavano s pozornostjo, ki si ga zasluži. Kritika, da gradimo predraga stanovanja in da je vpliv ŽR pri gradnji premajhen, najbrž ni brez osnove, zato predlog, da se o tej problematiki resno in odgovorno razmisli in primerne ukrepe, mora naleteti na razumevanje od-

govornih. Sodelavci si želijo primerna stanovanja in taka jim je treba nuditi.

Ugotovljeno je bilo, da je premalo narejena za zdravo razvedrilo delavca, za dnevno in tedensko rekreacijo, kakor za organiziran letni oddih. Pri tem je bilo predlagano, da mora akcija TRIM dobiti večjo veljavo med vsemi sodelavci, da je treba urediti rekreacijski center (konkretno so bile omenjene Naravske ledine), kjer naj bi bila urejena igrišča za igranje malih športov, rusko kegljišče, postavljene betonske namiznoteniške mize, kjer bi človek res lahko aktivno izkoristil svoj prosti čas. Verjetno bo kazalo pri tem razmisliti tudi o razširitvi koče.

Portorož oz. naš tamkajšnji počitniški dom je končno le treba urediti in tudi tam ustvariti možnost za rekreacijo (igrišča, čolni, rekreator), povedano pa je bilo tudi, da bi morali imeti možnost brezplačnega letovanja sodelavci, ki so že dalj časa v podjetju ne glede na njihov socialni položaj.

Družbena prehrana naj bi se še izboljšala. Pri tem je treba preveriti, ali bi bila kuhinja v lastni režiji boljše rešitev od sedanje, prav tako pa je treba razmisliti tudi o tem, ali bo nameravana malenkostna razširitev jedilnice odpravila dolge »kače« ob delitvi obrokov, ki so zlasti zelo neugodne ob slabem vremenu, na vsak način pa pomenijo izgubo časa in ali bo možno dodatno uvesti še dietno prehrano oz. ali ne bi kazalo razmišljati še o eni jedilnici, saj se je število sodelavcev, ki se tam hranijo, močno povečalo.

Obveščanje v naši železarni ni tako slabo, kot hočejo to nekateri prikazati, in je lahko vsak o vsem informiran, če se za informacijo zanima in jo hoče sprejeti. To seveda ne pomeni, da informiranje pri nas v bodoče ni potrebno posvetiti določene pozornosti ter ga dopolnjevati in izboljšati.

Ugotovitev, da srednjestrokovni kader prejema sorazmerno nizke osebne dohodke, zasluzi skrbnejšo proučitev in rešitev, saj je v enoti mehanske obdelave prav iz te sredine že bilo nekaj odpovedi delovnega razmerja.

Že na začetku smo izrazili misel, da so bile razprave tehtne, sedaj bi še pridjali, da so bile tudi poučne. Zlasti veliko so navzoči zvedeli o delu sindikata v železarni oz. njenega vodstva. O skrbi za življenjski standard in o ukrepih in predlogih, v železarni pa tudi izven nje. O vprašanju osnove za boleznine, o družbeni pomoči socialno šibkim in bolnim sodelavcem, o pomoči pri nas ponesrečenim delavcem oz. njihovim družinam, o predlogih za izplačevanje eno-, dvo- ali trimesečnih

osebnih dohodkov članom kolektiva, ki gredo v pokoj, o predlogih, da bi bil dodatek za stalnost enak v znesku in ne v odstotku in poleg drugega tudi o tem, da je vedno in povsod, torej tudi v sindikatu, treba nastopiti vedno s preverjenimi podatki, s katerimi je potem lahko zagovarjati svoja stališča.

Za zaključek o razpravah (vsekakor niso zajete vse) moramo zapisati še to, da je bilo tako vodstvo ZK kakor vodstvo sindikata v enoti II pohvaljeno za svoje delo.

Za dobro delo v družbenopolitičnih, športnih in samoupravnih organih so prejeli knjižne nagrade od sekretariata ZK enote II. Vinko Čibron, Ivan Pepevnik, Pavel Stropnik, Bojan Kranjc, Anica Vušnik, Anton Potočnik, Franc Šisernik in Jože Šater, od komiteja ZK železarne Ravne pa je tako nagrado dobil tudi Edo Pogorevc.

Novi organi

V izvršni odbor osnovne organizacije sindikata enote mehanske obdelave so bili izvoljeni: Franc Hrastnik, Jože Lojen, Jože Pepevnik, Jože Osenjak, Rajko Ledinek, Ivan Kramer, Pavel Stropnik, Franc Pori, Albert Potočnik, Boris Fabijan in Franc Pudgar, ki je bil izvoljen za predsednika.

Izvoljeni so bili tudi odbori podružnic posameznih obratov. V odboru obrata **industrijskih nožev** so: Ivan Kramar, Viktor Plazl in Marija Voglar, za obrat **pnevmatičnega orodja**: Rajko Ledinek, Vlado Novinšek, Jože Kuzman, Jožica Vinkovič in Dominik Kašnik, iz **obratov strojev in delov**: Jože Osenjak, Stefan Kamnik, Albin Vavče, Vinko Javornik, Marjan Vešligoj, Stanko Fink in Ernest Lepočnik, v obratu vzmetarne: Jože Pepevnik, Jože Čas, Leopoldina Planšek, Ciril Obretan, Vlado Marsel, Jože Rajšter, Herta Strgar, v **kalinici** Jože Lojen, Polonca Golob, Franc Jablanšek, Filip Nagernik in Mihael Hriberšek, v **skupnih službah** pa Franc Hrastnik, Franc Kešpet, Zvonko Škegro, Ivan Orešnik, Tomo Stefanovič, Rihard Čas in Ivan Srot (prvoimenovani so predsedniki odborov).

V komite organizacije ZK enote mehanske obdelave pa so bili izvoljeni Dominik Jelen, Ivan Pepevnik, Olga Svetina, Silvo Ošep, Anica Vušnik, Ivan Gostenčnik in Franc Šisernik, ki je bil izvoljen za sekretarja.

V svet ZK železarne Ravne pa so bili potrjeni Franc Šisernik, Olga Svetina, Ivan Pepevnik in inž. Edo Pogorevc.

Vsem izvoljenim iskreno čestitamo!

-že

Izobraževalna politika v tovarni

Z izobraževanjem si načrtno in za daljši čas pridobivamo potrebni kader vseh strok in vseh izobraženih stopenj. Zato je izobraževanje bistvena funkcija v kadrovski politiki vsake tiste delovne organizacije, ki ji je kaj do načrtno rasti. Danes je tudi nasploh znano, da je izobraževanje rezultat in pogoj ekonomskega razvoja družbe in delovne organizacije.

Razumljivo, da je naša družba skozi vse obdobje skrbela za svoj šolski sistem, vendar je tudi ta v želji po popolnosti doživljal številne spremembe in dopolnitve. Morebiti tudi zato, ker so se načrtovalci preveč nekritično zgledovali po tujih vzorih. Za sedanji šolski sistem lahko rečemo, da je odprt, da je mreža šol zelo razprostranjena in da skoraj ni širnega območja v SRS, kjer ne bi bilo te ali one vrste šole. Glede na kadrovske in prostorske ter nasploh materialne možnosti pa že ugotavljamo, da zlasti mreža srednjih in poklicnih šol ni najbolj racionalna.

Poleg rednega šolanja je za našo tovarno zelo pomembno šolanje ob delu, ki nam je že dalo številne dobre delavce, v prihodnje pa pričakujemo še več deset delavcev z visoko, višjo in srednjo izobrazbo. Zdi se nam smotno, da najboljši delavci, ki so se že potrdili z lastnim delom, nadaljujejo šolanje, če je za to potreba in obojestranski interes.

Naslednja oblika strokovne rasti delavca je samoizobraževanje (funkcionalno izobraževanje), ki pa ga vse premalo vzpodbujamo in cenimo, saj delavcu, ki veliko ve in strokovno

obvlada svoje delo, to težko priznamo, če tega ne more potrditi tudi s spričevalom.

Izobraževanje lahko (pravzaprav bi ga morali) razumemo tudi kot ekonomski faktor, torej kot proizvodno naložbo, ki zanesljivo vpliva na proizvodni rezultat. Z razvijanjem proizvodnih zmogljivosti pa se spreminjajo tudi profili potrebnih strokovnih kadrov, zato si jih lahko načrtno zagotovimo le z dovolj zgodnim izobraževanjem.

Naslednji in za našo samoupravno družbo bistveni element izobraževalne politike je usposabljanje delavcev za samoupravljalstvo funkcijo, ki še vedno ni zadostno. Zato ni prav nič čudno — je pa zaskrbljujoče — da se večini zaposlenih delavcev še vedno zdi, da niso dovolj »razgledani« za članstvo v samoupravnih organih in tega radi prepuščajo svojim nadrejenim, ker še vedno napačno povezujejo članstvo s sposobnostjo izražanja, ne pa s sposobnostjo razumevanja. Kakorkoli je tak pojav posledica razmer, pa niti šola niti kasneje delovna organizacija zadosti ne poskrbita za celovito rast človeka. Samoupravljanje namreč ni le delavčeva, z ustavo zagotovljena pravica, marveč tudi dolžnost, ki se ji ni mogoče odreči. Prav tako velja obveznost za vse izobraževalne ustanove in delovne organizacije, da učenje družbenih znanj enakovredno vključijo ob strokovna.

Kakšen je optimalni izobražbeni (poklicni) sestav aktivnega prebivalstva neke družbe, industrijske veje ali posamezne delovne orga-

nizacije, je seveda težko reči. V enem izmed gradiv, ki obravnava sedanje izobraževalne razmere, pa sem vseeno zasledil podatek, da smo pred 30 leti za takratno naravo in raven gospodarstva potrebovali okoli 10 odst. strokovno šolanih kadrov, danes jih potrebujemo

nekaj več kot 50 odst., leta 1990 pa najmanj 80 odst. Nadalje sem še zasledil, da bi ob sedanji kadrovski strukturi lahko v najboljšem primeru celotni sestav zaposlenih optimalizirali šele leta 2000.

mo skupaj 73 štipendistov. Največ štipendistov imamo na odd. za metalurgijo — 45.

Na poklicni šoli na Ravnah, v Kranju, Velenju in EGS Maribor imamo skupaj 287 učenec, ki se učijo 13 poklicev, med temi pa je 53 deklet. Večina (229) se uči kovinarskega poklica. Letos bi naj poklicno šolanje končalo 90 učencev, kar je za okoli 40 manj kot prejšnja leta.

IZOBRAZBENI SESTAV V ŽELEZARNI

Stopnja izobrazbe	Stanje 31. 12. 1968	% na štev. zap.	Stanje 31. 12. 1969	% na štev. zap.	Stanje 31. 12. 1970	% na štev. zap.	Stanje 31. 12. 1971	% na štev. zap.	Stanje 31. 12. 1972	% na štev. zap.
VK	134	4,05	133	3,81	171	4,68	200	5,32	205	5,31
KV	1.098	33,18	1.058	30,29	1.070	29,31	1.055	28,08	1.056	27,34
PK	684	20,68	825	23,68	827	22,65	918	24,44	936	24,24
NK	879	26,57	914	26,19	998	27,33	984	26,20	1.042	26,98
Magister	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0,02
VS	57	1,72	51	1,49	50	1,37	58	1,54	59	1,53
VSS	18	0,54	25	0,70	26	0,72	34	0,90	39	1,01
SS	206	6,22	234	6,62	250	6,85	270	7,18	281	7,28
NS	233	7,14	253	7,22	259	7,09	238	6,34	243	6,29
Skupaj	3.309	100,00	3.493	100,00	3.651	100,00	3.757	100,00	3.862	100,00

Kakšen je izobrazbeni sestav zaposlenih v naši občini, ni mogoče reči, ker tovrstnih podatkov doslej ni nihče zbral. Imamo pa podatke za tovarno, in to za nekaj let nazaj (glej tabelo).

K podatkom ni potreben poseben komentar. Vidimo pravzaprav številčno dokaj umirjeno rast delovne skupnosti (za 553 delavcev v 5 letih) ter povečanje NK delavcev za 63. Število delavcev z visoko šolo se je v 5 letih povečalo le za dva, njihov delež, primerjan s številom zaposlenih pa se je zmanjšal (1,72 : 53 odst.). Očitno nas je v obravnavanem obdobju zapustilo lepo število visoko izobraženih delavcev.

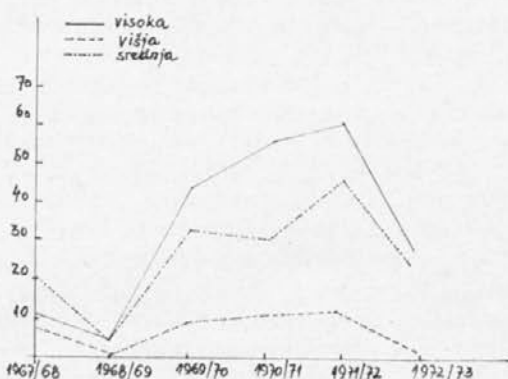
In izobraževanje?

Kot je rečeno že na začetku, si z izobraževanjem pridobimo potreben kader za normalno vodenje tehnološkega procesa, ki se z razvojem tehnike in znanosti skokovito spreminja, zadosti pa ta razvoj sledi in v svoj prid izkoristi le tista delovna organizacija, ki ima strokovni kader ali če zadosti zgodaj poskrbi zanj.

Za našo tovarno ni mogoče reči, da je skozi vsa povojna obdobja enakomerno skrbela

Redno izobraževanje

Na 8 fakultetah, visokih in višjih šolah se izobražuje 77 naših štipendistov. Od teh 26 na FNT, odd. za metalurgijo, 11 na fakulteti za

Število razpisanih štipendij v posameznih letih

strojništvo ter na VEKS in ekonomski fakulteti skupaj 22.

Na srednjih šolah v Ljubljani, Mariboru, na Ravnah, v Slovenj Gradcu in Velenju ima-

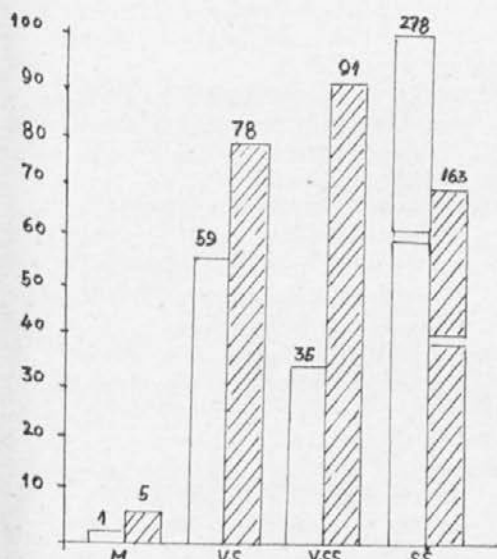
S tem smo seveda prešli v drugo, še bolj pomembno fazo kadrovske politike: kako kadre pravilno zaposliti in jim zagotoviti tako prihodnost, da bodo pri nas tudi ostali?

Podatki kažejo, da bi glede na sedanjo štipendijsko politiko (če seveda odmislimo osip in fluktuacijo) dobila tovarna v nekaj letih skupaj prav tolikšno število kadrov z visoko, višjo in srednjo šolo, kot jih je bilo zaposlenih ob koncu leta 1972. Storili bi seveda nepopravljivo napako, če ne bi v nekaj naslednjih letih sprejeli zadosti razumne in dolgoročne sistemizacije za pravilno zaposlitev kadra, ki ga šolamo. Kajti danes je splošno znano, da v šoli pridobljeno znanje z leti zastari, in to zavoljo razvoja znanosti in tehnologije menda kar za okoli 20 odst. letno. Mladi strokovni delavci to vedo, zato upravičeno zahtevajo konkretno delo in predvsem konkretno delovno mesto in nagradenost za delo.

O tem problemu bomo drugič posebej pisali, moramo pa že sedaj reči, da je sedanji sistem pripravništva v tovarni in sistem strokovnih grup potrebno temeljito preučiti in mu določiti kadrovske funkcije.

Sklep je preprost: z izobraževanjem si delovna organizacija pridobi ustrezno število kadrov, zadrži pa jih le z razumno in pravilno zaposlitvijo ter s pravilnim odnosom nadrejenih.

Milan Zafošnik

Razmerje med že zaposlenimi in tistimi delavci ter štipendisti, ki si pridobivajo enako stopnjo izobrazbe — šrafirano

za izobraževanje kadrov. Bistveno pa je odnos do izobraževanja spremenila v šolskem letu 1969/70, kar kaže diagram.

Od leta 1969 lahko torej govorimo o povečanju številu vseh vrst štipendij. Zlasti pa se je močno povečalo šolanje že zaposlenih, tako da v šolskem letu 1972/73 štipendiramo ali dajemo denarne in druge ugodnosti naslednjemu številu študentov, slušateljev, dijakov in učencev:

Cvetje mraza

KAKO SMO OBVEŠČENI

Informacijska služba železarne je konec lanskega leta poslala vprašalnike o obveščeni v železarni 372 sodelavcem, od katerih jih je odgovorilo 215. Odgovore na vprašanja obravnavamo po treh glavnih izobrazbenih skupinah: v prvi VS in VSS (7), v drugi SS, VK in KV (115), v tretji NSS, PK in NK (93).

Na vprašanje, ali so redno obveščeni: o proizvodnji in poslovanju železarne, so odgovorili po skupinah z **da** 4, 70, 60, z **ne** 1, 38, 31

— o delu samoupravnih organov z **da** 6, 52, 36, z **ne** -, 55, 51

— o delu družbenopolitičnih organizacij v tovarni z **da** 3, 28, 18, z **ne** 3, 73, 64

Obvestila prejema

- iz Informativnega fužinarja 7, 93, 69
- z oglasne deske 4, 42, 24
- na sestankih 3, 57, 37
- od sodelavcev 5, 48, 29

V Informativnem fužinarju berejo

- vse, 5, 50, 47
- o delu samoupravnih organov 3, 43, 32
- strokovne članke 3, 24, 16
- o kulturi in športu 3, 44, 30
- kadrovske vesti 3, 50, 30

Informativni fužinar naj izhaja

- mesečno 4, 53, 56
- štirinajstdnevno 3, 56, 37

Obvestila delovne skupnosti naj izhajajo

- pogosteje 6, 90, 75
- redkeje 1, 15, 18

Informativni fužinar skupaj z Obvestili obvešča

- zadosti 5, 37, 24
- premalo 1, 58, 45

Informativni fužinar naj bi objavljala več

- o delu samoupravnih organov 1, 56 41
- o delu družbenopolitičnih organizacij 1, 28, 12
- o problemih neposrednih proizvajalcev 5, 77, 43

- iz življenja delavcev 6, 73, 65
- aktualnosti iz krajevne skupnosti 4, 38, 24
- o kulturi 3, 36, 19
- o športu 1, 28, 16
- zabave 1, 23, 17

Članki so pisani

- razumljivo 4, 56, 38
- nerazumljivo -, 2, 4
- delno razumljivo 3, 45, 51

Več različnih piscev člankov želijo 1, 26, 32

važna je kvaliteta člankov 5, 79, 56

Pazljiv pregled pokaže, da vsi anketiranci vprašanj in odgovorov niso enako dobro premislili, zato se pojavljajo nekatere protislovja. Temu ustrezno je treba torej jemati rezultate z določeno rezervo.

Kakor pa je že v 1. številki članek »Kritično in odkrito — delavci o obveščanju« pokazal splošno razpoloženje o informiranosti v podjetju, tako tudi anketa daje dovolj zaokroženo podobo in zadosti gradiva za podrobnejšo obdelavo in tudi glavne smernice za delo informacijske službe v prihodnje.

Glavne ugotovitve so, da je važno redno obveščanje, ne pa toliko sredstvo. Ob Informativnem fužinarju so presenetljivo močen vir informacijski sestanki, oglasne deske in sodelavci. Večina glasov je za to, da ostane Informativni fužinar mesečnik, da pa Obvestila izhajajo pogosteje. Obveščanja je še nasploh zmeraj premalo, več pa si želijo sodelavci tudi zvedeti o problemih neposrednih proizvajalcev, iz življenja delavcev ter o delu samoupravnih organov, pri čemer smo še vedno preveč le »delno razumljivi«.

Urednik

Za delavsko kontrolo

Dne 12. januarja 1973 je bila na Ravnah seja komiteja občinske konference ZKS. Na njej so obravnavali dosedanje delo komisije za ugotavljanje izvora premoženja v občini, sprejeli sklep o uveljavljanju delavske kontrole kot sestavnega dela samoupravljanja delavcev ter ocenili aktivnost in vlogo organizacij, aktivov in oddelkov ZKS v občini po pismu tov. Tita.

Vloga in vsebina ciljev delavske kontrole sta sestavni del delavskega samoupravljanja in kot taka že sedaj utemeljena. Delavska kontrola mora biti v sistemu delavskega samoupravljanja uvedena na podlagi delavskih sporazumov, ki naj temeljijo na delavskih samoupravljaljskih interesih. Pri tem pa je izredno važno, da delavci sodelujejo pri tehnoloških in tehničnih kot tudi ekonomsko finančnih problemih.

Delavska kontrola ni ustvarjena le z nadzorom nad kilometrinami in dnevnici, ampak je bistvo zaščite samoupravnega sistema. To je kontrola nad celotnim delom v delovni organizaciji. Kontro-

lirati mora samoupravni položaj delavca na delovnem mestu. Drugo, kar je važno za delavsko kontrolo, sta gospodarjenje in delovni proces. Sem spadajo: delovna kontrola in delovni proces, delovna disciplina, delovni čas in koordinacija. Tretje, kar je važno pri delavski kontroli, je kontrola materialnih in finančnih procesov. Sem spadajo: reklama, reprezentanca, poslovanje s tujino itd.

Cilji delavske kontrole so:

1. da delavci dejansko zagospodarijo v proizvodnji in potrošnji, da skozi to delavsko kontrolo uresničujejo svoje samoupravljanje,

2. da ustvarimo učinkovit nadzor delovne organizacije.

Postavlja se vprašanje, kako je treba uresničiti tako delavsko kontrolo. Prvo sredstvo za njeno uveljavljanje je uresničevanje temeljnih pravil. Razčistiti je treba odgovornost posameznikov z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela. Drugo sredstvo pa je uresničevanje delegatskega sistema. Če se vprašamo, kakšna je bila dosedanja funkcija člana DS, ugotovimo, da v bistvu ni bila tako velika. Ni se posvetoval s predstavniki in se zato tudi ni dosti izpostavljala. Sedaj se bo moral ukvarjati z vprašanji, katera mu bodo postavili delegati DS. Tretji člen uresničevanja delavskih amandmajev je informiranje vseh zaposlenih in javnosti o delovni organizaciji. Zagotoviti je treba javnost OD, reklam, stikov s tujino itd. To dosežemo le tako, da na DS sklenemo, o katerih vprašanih morajo delavci obvestiti posamezne službe in jih objaviti na oglasnih deskah. Vsak samoupravni organ naj ima izpostavljeno to kontrolno funkcijo.

Treba se bo opredeliti, v katerem časovnem obdobju mora DS delovne organizacije posamezne probleme obravnavati. Poleg tega da dobi vsak organ kontrolno funkcijo, se ustanovi v delovni organizaciji kontrolni odbor. Njegova naloga bi bila, da omogoči kontrolo v delovni organizaciji. To je organ, ki bo skrbel, da se bo kontrola uresničevala. Skrbeti mora, da

Pravljica

Mladi rastejo z železarno

Ceprav nimam pri roki statističnih podatkov o številu mladih proizvajalcev v naši železarni, pa bo ugotovitev, da jih je precej, gotovo držala. Dosedanji poizkusi povezati mlade v enotno mladinsko organizacijo, so bili vse prej kot uspešni. Če je takemu stanju na eni strani botrovalo slabo izbrano vodstvo, pa na drugi strani ne smemo odmisлити nekaterih vplivnih činiteljev, ki so pogojevali neaktivnost tovarniškega aktiva. Slaba evidenca zaposlene mladine v železarni, nedodelan sistem informiranja, razdrobljenost v akcijah, neživljenjski delovni programi in vse premajhna povezanost z ostalimi tovarniškimi organizacijami, je hromilo učinkovitost delovanja tovarniške konference ZMS. Se najbolj boleča pa je bila izguba zaupanja v moč delovne mladine.

Spoznanje, da mladi v vse večji meri prevzemajo nase odgovorne delovne naloge in vse bolj aktivno sodelujejo pri odločanju o delitvi ustvarjenega rezultata, je terjalo določene kadrovske in organizacijske spremembe v tovarniškem aktivu mladine. To ni bil le odraz trenutnih slabosti v vrstah mladinske organizacije, temveč vse večja potreba po sposobnejših mladincih, ki bodo znali svoje sile usmeriti v reševanje perečih delovnih in organizacijskih problemov. Ugotovitev, da mlademu proizvajalcu ni vseeno, kako se vrednoti njegovo delo in kdo z njim razpolaga, ni pretirana. In če mu je ponujena priložnost organiziranja vključevanja v gospodarsko življenje podjetja, to pa mu predvsem omogoča mladinska organizacija, je s tem ustvarjeno bogato zaledje zavestnih samoupravljalcev.

Omenjeni razlogi so narekovali potrebo po čimprejšnjem sklicu TK ZMS v Železarni Ravne. Izredna konferenca TK ZMS, sklicana na 17. decembra preteklo leto, je dokazala kritičen odnos mladih do dela v mladinskih vrstah. Kot kaže, bo novo izbrano vodstvo TK ZMS ter njegov predsednik tov. Gino Krauberger znalo prisluhniti težnjam mladih v tovarni.

Prvi zametki bodoče organizacije mladinskega aktiva v železarni, njenih oblik dela (o programu dela bom poročal v eni izmed prihodnjih števil Fužinarja), funkcionalnejšega povezovanja med obrati in vključevanje novih članov v mladinske vrste, so že vidni.

Da bi seznanili člane mladinske organizacije s sestavo podjetja in njegovimi nalogami, je predsedstvo TK ZMS povabilo nekatero na seminar. Predavatelj na seminarju so bili izključno ljudje iz gospodarskega življenja železarne, ki so za prisotne udeležence pripravili zanimive teme. Direktor sektorja za gospodarjenje tov. Janez Znidar je obširno spregod-

voril o ustanavljanju TOZD v Železarni Ravne in odgovarjal na postavljena vprašanja. Mladinci tovarniške konference so bili seznanjeni tudi s kadrovsko politiko, vlogo tovarniškega sindikata, ZK ter SLO v železarni. Da so bile teme posrečeno izbrane in zanimive za mlade samoupravljalce, je pokazala živahna

diskusija, v kateri so mladi iz železarne z dokaj kritičnimi vprašanji želeli odgovore.

Ocena uspešnosti seminarja je več kot ugodna in kaže podobne seminarje organizirati tudi v bodoče, saj predstavlja to eno izmed oblik neposrednega seznanjanja mladih s problematiko gospodarjenja v železarni.

Predsedstvo TK ZMS se zahvaljuje vsem predavateljem za izčrpna in bogata predavanja.

Viktor Robnik

Z zasedanja delavskega sveta tovarne

Zasedanje je bilo v glavnem namenjeno razpravi o opravljeni inventuri in potrditvi inventurnih razlik za lansko leto. Delavski svet pa je na zasedanju razpravljal še o problematiki varstva pri delu v lanskem letu, zagotovitvi finančnih sredstev za nadaljnjo gradnjo hale industrijskih nožev, višini prispevka za stanovanjsko izgradnjo v letošnjem letu, o ukinitvi predplačila najemnine za stanovanja, našem sofinanciranju pri nakupu poslovnih prostorov za potrebe direktorije združenega podjetja in predlogu, da se včlanimo v grupacijo gradbenih in rudarskih strojev ter opreme.

Inventura in inventurne razlike za leto 1972

Povedano je bilo, da je bil popis vseh sredstev in virov, s katerimi razpolagamo v naši tovarni, opravljen po stanju na dan 30. novembra 1972 in da je pri popisu sodelovalo nekaj več kot 500 članov naše delovne skupnosti. Pri osnovnih sredstvih je bil ugotovljen višek v znesku 728.857,44 din. Ugotovljeni višek predstavljajo stroji, naprave in inštalacije, transportna sredstva, obratni inventar in orodje. Pri nedokončanih investicijah in zalogah investicijskega materiala ni bilo ugotovljenih razlik in se popisno stanje ujema s knjižnim. Višek v znesku 5.719.867,99 din pa je bil ugotovljen pri osnovnih sredstvih skupne porabe. Razlika predstavlja aktivirane objekte in opremo doma telesne kulture, delno pa se nanaša na obratni in neposlovni inventar. Razlike tako po količini kakor tudi vrednosti pa so bile ugotovljene pri zalogah surovin in materiala, nedokončani proizvodnji, proizvodih, namenjenih za nadaljnjo predelavo, in gotovih izdelkih. Razlike pri zalogah polizdelkov in proizvodov, namenjenih za nadaljnjo predelavo, so po ugotovitvah komisije nastale:

- zaradi zamenjave med lastnimi in nabavljenimi polizdelki,
- zaradi zamenjave materiala tako po dimenzijah kakor tudi kvaliteti,

— zaradi težav pri tehtanju, zaradi česar so nastale razlike med predanim, prevzetim in porabljenim materialom,

— zaradi nepazljivosti pri označevanju materiala in prikazovanja porabe med obrati.

Ceprav so tako ugotovljeni viški kakor tudi manjki previsoki, končni rezultat inventure ne bo bistveno vplival na finančni rezultat. Poudarjeno pa je bilo, da bi se ugotovljene razlike z doslednejšo evidenco ter večjo disciplino pri evidenci in vpisovanju podatkov lahko še zmanjšale.

Za naš počitniški dom v Portorožu je bilo povedano, da je bilo ob inventuri ugotovljenih viškov osnovnih sredstev za 3.031.80 din. Viški se nanašajo na med letom nabavljena osnovna sredstva. Komisija, ki je opravila inventuro, je istočasno predlagala, da se naj izvrši odpis nekaterih že dotrajanih osnovnih sredstev in drobnega inventarja. Ker zaradi iztrošenosti ne more več služiti svojemu namenu, je bilo tudi predlagano, da naj se izloči in odpise na vrednost odpadnega materiala.

Ceprav na poročilo komisije in ugotovljeni rezultat v razpravi ni bilo bistvenih pripomb, je vendar bilo poudarjeno, da bo potrebna, kar zadeva podatke o materialnem poslovanju, večja odgovornost. Raznih zamenjav kvalitete in dimenzij vedno ne moremo utemeljevati z objektivnimi vzroki, ker čisto temu botruje površnost delavcev, ki na tem področju delajo. Tudi za določene surovine, ki jih imamo že več let na zalogi in nam bremenijo naša sredstva, je bilo rečeno, da bi jih z večjo prizadevnostjo v obratih lahko porabili. Res je, da določene surovine, ki so na zalogi že več let, niso najboljše kvalitete, vendar to istočasno še ne pomeni, da se jih ne bi moglo uporabiti.

Problematika varstva pri delu v letu 1972

V informaciji, ki je bila posredovana, je bilo povedano, da je bilo lani v tovarni registriranih 269 delovnih nezgod ali 7,10 odst. na skupno število zaposlenih. Od skupnega števila

samoupravnih organov tekoče opravljajo samoupravno funkcijo. Poleg tega pa je važna še vloga zunanjih kontrolnih organov. To so strokovni organi, ki delujejo po predpisanih načelih.

Poleg vprašanja o uveljavljanju delavske kontrole so na seji govorili tudi o ocenitvi dosedanjega dela komisije za ugotavljanje izvora premoženja v občini, ki jo je skupščina občine imenovala že 29. junija 1972, toda do sedaj ta komisija dejansko še ni nič storila. V bližnji prihodnosti naj bi s pomočjo vprašalnika le opravila svoje delo.

Analiza vprašalnika, ki ga je komite poslal organizacijam ZK v občini, je pokazala, da so povsod dali prednost reorganizaciji, premalo pa so se posvetili aktualnim problemom, npr. socialnemu razlikovanju, ustanavljanju TOZD, stanovanjski politiki in delu z mladino.

Kljub temu pa so člani komiteja presodili, da je bila dejavnost ZK po pismu vendarle živahnejša kot prej.

Cvetka Golob

Vzorci

la delovnih nezdod se jih je na delu v tovarni pripetilo 240, na poti na delo in z dela pa 29. Po številu delovnih nezdod so lani v primerjavi z drugimi obrati močno odstopali je-klovlek, gradbeni obrat in topilnica. Nobena delovna nezdoda ni bila zabeležena v elektro remontu za šibki tok. Na račun delovnih nezdod smo izgubili 6.393 delovnih dni ali po-prečno na delovno nezdodo 23,7 delovnih dni. Zaradi izostankov z dela kot posledice delovnih nezdod smo v tovarni do 30 delovnih dni izplačali 238.650,14 din, nad 30 delovnih dni, kar gre v breme komunalnega zavoda za so-cialno zavarovanje, pa 5.166,21 din. Za osebna zaščitna sredstva, v katera so vključene tudi delovne obleke, smo lani porabili 2.171.395,42 din, izdatki za higienske pijače pa so znašali 246.360,45 din. Skupni stroški na področju varstva pri delu so lani tako znašali 2.417.755,87 din.

Upoštevač stopnjo nevarnosti dela in opremljenost proizvodnih obratov je uporaba osebnih zaščitnih sredstev za varnost posebnega pomena. Na področju osebnih zaščitnih sredstev pa so bile zabeležene tudi pomanjkljivosti, ki se odražajo predvsem v nestalnosti kvalitete, premajhni funkcionalnosti, žal pa tudi v nedoslednosti pri uporabi in slabi evi-denci o vzdrževanju v obratih. Število delovnih nezdod je v posameznem letu različno. Najnižji odstotek delovnih nezdod smo dosegli leta 1967, ko jih je bilo samo 4,56 odst. računajoč na povprečno število zaposlenih. Števi-lo pa se je v naslednjih letih povečevalo, tako da je bilo lani zabeleženih že 7,10 odst. delovnih nezdod.

Delavski svet pa je bil ob zaključku seznanjen še s predlogi nekaterih ukrepov, k raz-reševanju katerih bi po mnenju službe, odgo-vorne za varstvo pri delu, morali v tovarni pristopiti že letos. V razpravi so bili nakazani nekateri problemi, ki se pojavljajo pri preventivnih zdravstvenih pregledih zaposle-nih, izobraževanju zaposlenih na delovnih mestih, kjer je predpisano občasno preverjanje znanja, opozorjeno pa tudi na odgovor-nost dela žerjavovodij in njihove osebne do-hodke. Končno je bilo rečeno, da so za po-drobnejšo obravnavo področja varstva pri de-lu potrebni pregledi in analize, iz katerih ne bo razvidno samo število, ampak tudi vzroki in posledice delovnih nezdod.

Nadaljevanje izgradnje hale industrijskih nožev

Lani meseca julija je delavski svet odobril izgradnjo nove hale industrijskih nožev in za gradnjo odobril 12.800.000 din. Obseg del, predvidenih ob pričetku gradnje in sklenitvi pogodbe, pa se je povečal in zato za gradnjo namenjena sredstva ne zadostujejo. Rečeno je bilo, da so nastala dodatna nepredvidena dela zaradi bistvene poglobitve temeljev, pojačanja konstrukcije zaradi dodatnih zahtev za namestitve potrebnih žerjavov in podobno. Dela v okviru prvotno določenega zneska so že opravljena, bi pa bilo potrebno opraviti še dodatna gradbena dela, kot so tlaki, razne za-zidave, kanalizacija, cestišča, ureditev okoli-ce itd. Potrebno pa je urediti še tudi razsvet-ljavo in zunanje energetske dovode ter drugo, za kar bi po predračunu dodatno potrebovali še 12 milijonov din. Z delom na hali bi bilo potrebno nadaljevati, vendar sklenitev novih pogodb, dokler finančna sredstva niso zago-tovljena, ni možna. Zato je bilo predlagano, da naj bi delavski svet nadaljnjo izgradnjo hale industrijskih nožev odobril, odobril pa s tem v zvezi tudi dodatno potrebna finančna sredstva.

Ceprav so v razpravi bili izraženi nekateri pomisleki, predvsem kar zadeva vročevanje in oplenjenje sredstev ter dodatne zahte-ve, ki bi jih praviloma morali upoštevati že ob pričetku gradnje, je delavski svet predlog, kot je bil posredovan, potrdil.

Prispevek za stanovanjsko izgradnjo v letu 1973

Z novimi predpisi, ki veljajo od 1. januarja letos dalje, je bil ukinjen dosednji obvezni 4-odstotni prispevek za stanovanjsko izgradnjo. Odločitev o višini prispevka je prepušče-na delovnim organizacijam, s tem da morajo pri tem upoštevati sporazum, določen v okvi-ru republike in občinske skupščine. Občinska skupščina Ravne na Koroškem je že sprejela

odlok, da morajo vse delovne organizacije, ki imajo sedež na območju tukajšnje občine, za stanovanjski prispevek v letu 1973 odvajati najmanj v višini 7 odst. od bruto osebnih do-hodkov. Z namenom, da bi si v tovarni za gradnjo stanovanj zagotovili vsaj del potreb-nih finančnih sredstev, je delavski svet na enem od prejšnjih zasedanj za zadnje četrtlet-je lanskega leta že sprejel sklep, da znaša vi-šina prispevka 10 odst. od bruto osebnih do-hodkov. Zato je bilo predlagano, da ta odsto-tek ostane v veljavi tudi za letošnje leto.

Ukinitev predplačila najemnine za stanovanja

S pravilnikom o delitvi stanovanj, ki smo ga v tovarni sprejeli leta 1967, smo uvedli tudi predplačilo stanovanjske najemnine. To dolo-čilo velja še zdaj. Predplačilo smo po tedanji utemeljitvi uvedli z namenom, da iz tega na-slova dodatno zberemo finančna sredstva za gradnjo stanovanj. Z ustanovitvijo stanovanj-skega podjetja in s prenosom naših stanovanj in stanovanjskih hiš v njihovo upravljanje pa se je situacija nekoliko menjala. Sredstva na račun predplačil najemnin za stanovanje se namreč niso zbirala v tovarni, ampak pri stanovanjskem podjetju. Dodatnih sredstev, kakor je bilo prvotno mišljeno, iz tega naslo-va tako nismo dobili. Upoštevač navedeno in ker predplačilo dejansko predstavlja dolo-čen problem, je bilo zato predlagano, da se v pravilniku o delitvi stanovanj črtajo določbe, ki se nanašajo na predplačilo oziroma da se predplačilo najemnine za stanovanja ukinja. Dodatno je bilo povedano, da se v tovarni že pripravlja nov predlog pravilnika o delitvi stanovanj, v katerem predplačilo ni predvi-deno. Če se je delavski svet s predlogom v ce-loti strinjal, pa je bila postavljena zahteva, da mora uprava tovarne od stanovanjskega podjetja zahtevati podatke, koliko sredstev je bilo plačanih na račun predplačil najemnin za stanovanja in za katere namene so bila ta sredstva porabljena.

Poslovni prostori za potrebe direkcije združenega podjetja

Z ustanovitvijo Združenega podjetja slo-venske železarn je bila ustanovljena tudi di-rekcija podjetja s sedežem v Ljubljani. Direk-cija imačasne poslovne prostore v stavbi Metalurškega inštituta. Prostori ne le da po površini niso primerni, ampak bi jih Meta-lurški inštitut potreboval zase, zato je posta-vil zahtevo, da jih je treba izprazniti. Po obve-stilu direkcije ZP se zdaj nudi možnost za na-kup ustreznih poslovnih prostorov. Ti naj bi bili v trgovsko poslovnem objektu, ki se gradi v ulici Moša Pišarja. Ker direkcija za nakup sama nima na razpolago sredstev, naj bi jih prispevale vse tri železarnice. Po razdelitvi od-pade na železarno Jesenice 53,40 odst., na železarno Štore 17,60 odst. in na našo tovarno 29 odst. celotne vrednosti, kar znes 2.300.000 din. Delavska sveta železarn Jesenice in Što-re sta sklep, da prispevajo sredstva, že srede-lja meseca novembra lanskega leta. Predlagano je zato bilo, da našo udeležbo in prispevek potrdimo tudi pri nas. Dodatno je bilo nove-dano, da zneska ne bo potrebno plačati iz sredstev našega žiro računa. Celotni znesek bi se namreč odplačal iz kredita, ki ga je dobilo združeno podjetje, mi pa bi morali prevzeti plačilo anuitet.

Članstvo v grupaciji gradbenih in rudarskih strojev ter opreme

Pri Zvezni gospodarski zbornici je bi-la osnovna grupacija podjetij, ki izdelujejo gradbene in rudarske stroje ter opremo. Med izdelovalci določenih strojev in opreme je tu-di naša tovarna. Ker se v grupaciji določajo pogoji in način uvoza gradbenih in rudarskih strojev ter opreme, način izpolnjevanja po-treb domačega trga iz domače proizvodnje in uvoza ter skupen nastop na inozemskem trgu tako pri uvozu kakor tudi izvozu, je bilo predlagano, da se naša tovarna člani v član-stvo grupacije. Po mnenju predlagateljev je naše članstvo smotno in za tovarno lahko sa-mo koristno.

Po obravnavi zadev, ki so bile predmet dnevnega reda in razprave, je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Dovolj se knjiženje ugotovljenih viškov pri osnovnih sredstvih gospodarskega znača-

ja v višini 851.330 din po nabavni vrednosti oz. 728.857,44 din po sedanji vrednosti v do-bro skladom.

2. Dovolj se knjiženje ugotovljenih viškov pri osnovnih sredstvih skupne uporabe v vi-šini 6.217.977,93 din po nabavni vrednosti ozi-roma 5.719.867,99 din po sedanji vrednosti v dobro skladom.

3. Odpišejo se po posebni finančni komisiji ugotovljene neizterljive terjatve v skupnem znesku 54,05 din v breme izrednih stroškov.

4. Dovolj se odpis starega železa na račun rje, in sicer 1 odst. od porabljenih količin na podlagi predloga vodstva proizvodnje enote I in v skladu s sklepom Združenja jugoslovanskih železarn.

5. Glede na to, da je razlika med knjižnim in popisnim stanjem pri zalozah surovega že-leza in starega železa minimalna, se smatra knjižno stanje za enako popisnemu.

6. Dovolj se knjiženje rezultata kontinuirane inventure sredstev razreda 3 v 4. turnusu, in sicer viškov v znesku 95.221,65 din v dobro drugim dohodkom, manjkov v znesku 80.615,76 din pa v breme izrednih stroškov.

7. Sprejme se ugotovitev komisije za ugo-tavljanje nekurantnih zaloz materiala razre-da 3, po kateri se naj od skupno ugotovlje-nih nekurantnih zaloz v višini 627.361,93 din odpiše na račun odpadkov oziroma zmanjša-ne vrednosti 104.237,34 din in v breme izred-nih stroškov 523.124,59 din, kar vse se knjiži še v mesecu decembru 1972.

8. Dovolj se knjiženje viškov pri zalozah polproizvodov v dobro drugim dohodkom v znesku 8.723.885,77 din in manjkov v breme izrednih stroškov v znesku 9.997.053,45 din.

9. Dovolj se knjiženje viškov pri zalozah gotovih izdelkov v dobro drugim dohodkom v znesku 3.440.824,94 din in manjkov v breme izrednih stroškov v znesku 3.845.220,85 din.

10. Po ugotovitvah popisnih komisij, ki so opravile inventuro zaloz razreda 6, tj. zaloz proizvodnje, se naj zaradi nekurantnih di-menzij in kvalitete odpiše v mesecu decembru 1972, tj. po razknjiženju inventure, še nasled-nja vrednost nekurantnih proizvodov:

	34.271,03 din
na vrednost starega železa	5.131,79 din
in v breme izrednih stroškov	29.139,24 din.

11. Zadolžijo se odgovorne strokovne služ-be enote I, da preučijo možnost, da se zaloz FeTi, ki so na skladišču že nekaj let in nam po nepotrebnem bremenijo finančna sredstva, uporabijo v redni proizvodnji.

12. Opozoriti je strokovno službo in delav-ce, ki delajo na področju evidence z materiali, polizdelki in gotovimi izdelki, da je, kar zade-va evidenco, pravilno klasifikacijo in označ-bo materiala, v letošnjem letu pri delu uvesti večjo doslednost in odgovornost.

13. Dovolj se knjiženje ugotovljenih viškov pri osnovnih sredstvih v znesku 33.830,41 din v dobro skladom.

14. Dovolj se knjiženje ugotovljenega odpisa na osnovnih sredstvih v znesku 3.031,80 din.

15. Dovolj se knjiženje ugotovljenih viškov pri zalozah obratnih sredstev v obliki zaloz pijač, živil, čistilnega materiala v znesku 406,46 din v dobro drugim dohodkom.

16. Dovolj se knjiženje ugotovljenih manjkov pri zalozah vžgalic, živil, čistilnem ma-terialu, embalaži in drobnem inventarju v znesku 3.550,43 din v breme izrednih stroškov.

17. Razen že odpisanih 24 vzmetnic v vred-nosti 3.031,80 din se dovolj odpis še nasled-njih osnovnih sredstev: 31 nočnih svetilk v vrednosti 1.492,34 din, brzoparilni kotel v vrednosti 350,06 din, treh klopi v vrednosti 12,21 din, čoln dingy v vrednosti 7.830 din.

18. Po inventurni komisiji ugotovljen ne-uporaben drobn inventar, ki zaradi iztroše-nosti ne more več služiti svojemu namenu, se naj izloči in odpiše na vrednost odpadnega materiala. Tak material je naveden v zapis-niku o popisu drobnega inventarja, ki ga je sestavila komisija za popis sredstev počitniškega doma v Portorožu dne 6. decembra 1972.

19. Delavski svet je vzel na znanje informa-cijo in problematiko s področja varstva pri de-lu v letu 1972. Na podlagi podatkov, predlo-gov in v razpravi izraženih stališč se zadolžijo oddelek za VPD in za posamezna področja pristojni kolegijski izvršilni organi, da pri-pravijo in odboru za splošne zadeve čimprej posredujejo konkretni predlog ukrepov in

sklepov, ki jih je izvesti in urediti v tovarni na področju varstva pri delu.

20. Odobri se nadaljnja izgradnja hale industrijskih nožev po razdelitvi finančnih sredstev, ki je kot priloga bila dostavljena vsem članom DS tovarne, v skupni višini 12 milijonov din.

Delavskemu svetu je treba ob zaključnem računu predložiti celotni zaključni investicijski elaborat, ki mora obsegati dokončno potrebno finančna sredstva z vsemi popravki in dodatki (za osnovna in obratna sredstva), potrebnimi za izgradnjo obrata industrijskih nožev.

Vodstvo tovarne se zadalži, da najame najugodnejše kredite in da se dela na hali končajo do 1. julija 1973.

Do odobritve kredita za izgradnjo hale industrijskih nožev se uporabijo lastna sredstva. Za dobavo potrebne opreme se zadalži tehnični razvoj, da pri inozemskih dobaviteljih izkoristi najbolj ugodni komercialni kredit za nabavo strojne opreme.

Delavski svet tovarne poblašča vodstvo tovarne, da za investicijske namene železarn pri Ljubljanski banki najame v najbolj ugodnih pogojih kredit v višini 20.000.000 din.

21. Delavski svet tovarne poblašča službo za tehnični razvoj, da do končnega sprejetja plana za uporabo sredstev amortizacije izkoristi za vsak tekoči mesec v letu 1973 pripadajoči del amortizacije v višini 1/12 poprečne lanske letne amortizacije, namenjene za osnovna sredstva, in sicer za poravnava izdatkov iz pogodb iz leta 1972 in nabavo novih osnovnih sredstev za nujna nadomestila.

22. Železarna Ravne bo za potrebe stanovanjske izgradnje v letu 1973 odvajala sredstva v višini 10 odst. od bruto osebnih dohodkov zaposlenih. Sredstva iz tega naslova se za potrebe gradnje objektov družbenega standarda vsak mesec po obračunu osebnih dohodkov sproti vračajo pri Ljubljanski banki, podružnici Slov. Gradec.

23. V sedanjem pravilniku o delitvi stanovanj se v 3. poglavju — pogoji za pridobitev

pravice do stanovanja — v celoti črta besedilo 16., 17., 18., 20. in 21. člena.

Prvi odstavek sedanjega 19. člena, ki postane 16. člen, ostane nespremenjen, v celoti pa se črta besedilo 2. odstavka citiranega člena. V celoti se črta besedilo 2. odstavka 32. člena. Besedilo drugih določb in členov pravilnika ostane nespremenjeno.

Ustrezno sprejetim dopolnitvam in črtanju posameznih členov se na novo oštevilčijo členi od 22 do zaključno 35.

Spremembe pravilnika veljajo od 1. januarja 1973 dalje.

24. Od stanovanjskega podjetja Ravne na Koroškem je zahtevati podatke, koliko sredstev je bilo vplačanih in zbranih na račun predplačila za stanovanje in za katere namene so se zbrana sredstva porabila. Z odgovorom je na naslednjem zasedanju seznaniti delavski svet.

25. Odobri se, da naša tovarna prispeva ustrezen del sredstev za nakup novih poslovnih prostorov za direkcijo Združenega podjetja slovenske železarn z dopolnitvijo, da vrednost skupne naložbe lahko znaša največ 8 milijonov din. Od celotne vsote odpade na našo tovarno 29 odstotkov oziroma največ 2.300.000 din.

26. Odobri se, da se naša tovarna včlani v grupacijo gradbenih in rudarskih strojev ter opreme, ki je osnovana pri Zvezni gospodarski zbornici, sekretariatu za kovinsko in elektro industrijo.

Z včlanitvijo v grupacijo naša tovarna prevzame tudi obveznost plačila gospodarske članarine, ki znaša letno 5.000 din.

27. Sklep, sprejet na zasedanju 2. oktobra 1972, da se zaradi potreb tovarne od tovariša Franca Krautbergerja odkupi stanovanjska hiša s pripadajočim zemljiščem in kulturami v Dobbi vasi št. 127 za znesek 224.615,43 din, se na podlagi ponovno izvedene cenitve, ker prvotna ni v celoti ustrezala porastu cen, spremeni tako, da se stanovanjska hiša s pripadajočim zemljiščem in kulturami odkupi za 246.039,43 din.

-et

in rekonstrukcijo napajanja glavnega pogona srednje proge valjarne odobri enkratna nagrada v znesku 10.830,00 din.

Na predlog vodstev enot in sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, in to:

— Inž. Jožetu Rodiču 5-dnevno službeno potovanje v Anglijo, kjer se je udeležil strokovnega posvetovanja na temo »Elektro žilindrično pretaljevanje — moderno orodje v metalurgiji«. Razen potnih stroškov in dnevnice je bremenil našo tovarno še prispevek za udeležbo na posvetovanju v znesku 44,50 £.

— Inž. Vladimiru Racu 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer je pri firmi Schellerbläckman sodeloval pri demonstraciji nove naprave za obločne peči z zasunskim zapiralom.

— Jožetu Maticu 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer je v tehničnih zadevah v zvezi s kvaliteto izdelkov obiskal firmo Schmidt.

— Borisu Florjančiču 3-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo z nalogo, da za potrebe ZJŽ skuša zbrati dokumentacijo o domaćih cenah izdelkov črne metalurgije, ki veljajo v tej državi.

— Inž. Jožetu Geršaku in inž. Božu Cimermanu 3-dnevno službeno potovanje na Poljsko, kjer naj bi ugotovila možnost in sklenila pogodbe za dobavo naših mehanskih stiskalnic v to državo.

— Za občasna nujna službena potovanja in operativno urejanje zadev v Avstriji je bilo za naslednje obdobje odobreno vodji nabave Maksu Viterniku 5 in vodji uvoznega oddelka Betki Krauberger 3 avstrijske dnevnic. Za prevoz domačih in drugih poslovnih gostov v Avstrijo je bilo tudi soferjem službenih osebnih avtomobilov za naslednje obdobje odobreno vsakemu po 5 avstrijskih dnevnic.

Ker je izdelava zaključnega računa in njegova predložitev SDK vezana na odrejeni čas in ker zaključnega računa do časa, ki je določen, v rednem delovnem času ni mogoče izdelati, je odbor delavcem, ki bodo delali na izdelavi zaključnega računa, odobril plačilo za izvršitev tega dela nujno potrebnih nadur.

Odbor je prav tako odobril, da se z delavci, ki bodo delali na pripravi podatkov za računalniško obdelavo podatkov o zaposlenih, sklene pogodba o delu z dopolnitvijo, da je treba s pogodbo določiti čas, do katerega mora biti delo opravljeno, določiti pa tudi obseg in število za to potrebnih nadur.

Končno je odbor v okviru svoje pristojnosti potrdil predlog komisije za osnovna sredstva in odobril odpis dotrajanosti in za tovarno neuporabnih osnovnih sredstev.

Odbor za splošne zadeve

Največ razprave je bilo namenjene obravnavi problematike informiranja in kulturne dejavnosti v tovarni. Odbor je bil ob tem seznanjen, da je s področja informiranja bila med zaposlenimi opravljena anketa. Iz odgovorov,

S sej kolegijskih izvršilnih organov

Poslovni odbor

Razen podatkov o inventuri in ugotovljenih inventurnih rezultatih ter drugih zadevah, ki so bile posredovane delavskemu svetu, je bil poslovni odbor seznanjen še s poročilom in ugotovitvijo SDK o delnem pregledu našega finančnega poslovanja v lanskem letu. Pregled se je nanašal predvsem na področje dnevnic, kilometrine, opravljene z osebnimi avtomobili, in stroške reprezentance. Če na opravljeni pregled in ugotovitve ni bilo posebnih pripomb in so bile ocene pozitivne, pa so bile izražene delne pripombe na obseg stroškov reprezentance. Na podlagi poročila je bilo dogovorjeno, da moramo v tovarni, kar zadeva stroške reprezentance, uvesti določeno štednjo in da mora to biti ena naših nalog, ki bodo na področju dela in poslovanja na naslednjem zasedanju posredovane delavskemu svetu v razpravo in odobritev.

Poslovni odbor pa je razpravljal in odločal še o drugih zadevah o delu in poslovanju tovarne. Iz tega dela razprave je sprejel naslednje sklepe:

— Odobri se, da se 17. februarja 1973 v organizaciji naše tovarne na Ravnah izvedejo zimske metalurške športne igre slovenskih železarn. Za organizacijo in izvedbo iger je odbor odobril 30.000 din. Odobrena sredstva bremenijo sklad skupne porabe, s katerim bomo letos razpolagali.

— Komisija za racionalizacije je posredovala odboru nekaj racionalizacijskih predlogov in predlogov tehničnih izboljšav, o katerih ob upoštevanju višine pripadajočih nagrad v smislu pravilnika o racionalizacijah ni mogla sama odločiti. Upoštevali koristnost tehničnih izboljšav, opravljene izračune in predlog komisije je odbor odločil:

Franču Rusu, dipl. inž. elektr., zaposlenemu na delovnem mestu obratovodja elektro remonta šibki tok, in Franču Lončarju, inž., zaposlenemu na delovnem mestu vodja težke proge valjarne, se za tehnično izboljšavo

»Zmanjšanje porabe goriva na pečeh ELPIT v valjarni« dodeli enkratna nagrada v znesku 11.358,25 din, ki si jo po lastnem sporazumu delita na polovico.

Jožetu Osenjaku, zaposlenemu na delovnem mestu vodja individualne proizvodnje v obratu strojev in delov, se za tehnično izboljšavo načina vpenjanja paličnih rezkarjev na strojih HRV dodeli enkratna nagrada v znesku 3.801,25 din.

Janezu Bratini, dipl. inž. elektrotehnike, zaposlenemu na delovnem mestu vodja elektrotehnične službe, se za opravljeno izboljšavo

Zimski večer

ki so jih navajali anketiranci, bi lahko zaključili, da so zaposleni sicer primerno obveščeni o proizvodnji in poslovanju ter delu samoupravnih organov, premalo pa o delu družbenopolitičnih organizacij. Informacije v glavnem dobe iz Informativnega fužinarja, delno pa tudi iz občasnih obvestil delovne skupnosti, za katere menijo, da bi morale izhajati pogostejše. Izražena je bila tudi želja, da bi bilo še več neposrednega informiranja na sestankih delovnih skupin, na katerih pa pogrešajo navzočnost vodij obratov in druge delavce. Izražena je bila tudi želja, da bi Informativni fužinar več pisal o problemih neposrednih proizvajalcev in da bi se določena vprašanja, kot so osebni dohodki in temu podobno, obravnavala bolj kritično. Na podlagi odgovorov anketirancev je komisija za informiranje in kulturno izobraževanje pripravila načrt bodočega dela na tem področju. Na podlagi razprave in zaključkov je odbor sklenil:

- upoštevajoč, da je razglasna postaja sestavni del dnevnega obveščanja v tovarni, je treba poskrbeti, da se do 31. marca 1973 dokončno uredi razglasna postaja in ozvočenje po obratih;

- pomemben vir informacij v obratih so lahko tudi razglasne deske, zato se morajo primerno urediti. Za urejanje razglasnih desk in učinkovitost obvestil morajo vodstva obratov zadolžiti ustreznega delavca;

- z namenom, da bi pridobili več sodelavcev tako za Informativni fužinar kakor tudi Koroški fužinar, se v soboto, 10. februarja 1973 za dopisnike in občasne sodelavce glasil iz tovarne, šolskega centra, osnovne šole in gimnazije izvede seminar o osnovah novinarstva.

Odbor je potrdil tudi program dela na področju kulturne dejavnosti, v okviru katerega je razen ustanovitve pevskega zbora in organizacije slikarske kolonije predvidel še razstavo slikarjev-amaterjev in fotoamaterjev v tovarni, vitrinsko razstavo knjig, izmenjavo slikarskih razstav, dramskih gostovanj in pevske koncertov z drugima dvema slovenskima

železarnama, ustanovitve novinarsko literarnega kluba, v sodelovanju z delavsko univerzo in kinom Peča organizacijo filmskega gledališča za mladino, v sodelovanju z občinsko zvezo kulturnih in prosvetnih organizacij pripravo raznih gostovanj poklicnih gledališč ter izvedbo igre v organizaciji mladinske organizacije tovarne.

V ostalem delu razprave se je odbor ponovno povrnil na realizacijo sklepa, ki se nanaša na izpolnitev obveznosti v zvezi z dodelitvijo kredita za gradnjo lastnih stanovanjskih hiš. Večina prizadetih je namreč naslovila na odbor prošnje, da se sklep ne bi realiziral, ker lastnih stanovanjskih hiš do časa, za katerega so prevzeli obveznost, iz objektivnih vzrokov niso mogli dograditi. Vzroki so bili v pomanjkanju gradbenega materiala, kasnitvi obrtniških del in podobno. Z namenom, da bi odbor o zadevi lahko kar najbolj objektivno odločil, je bila imenovana posebna komisija, ki si je vsak primer posebej ogledala in ugotovila dejansko stanje. Pri večini prizadetih je njihove navedbe potrdila. Upoštevajoč tako ugotovitev je odbor sklenil, da se prvotno sprejeti sklep spremeni tako, da morajo vsi tisti, ki so obveznost sprejeli, lastne stanovanjske hiše dograditi do 30. junija letos oziroma do tega časa stanovanje, ki ga zasedajo, izprazniti. Na odboru je bilo posebej poudarjeno, da ponovnega odstopanja od sprejete odločitve ne bo oziroma da se bo v nasprotnem primeru brez posebnega predhodnega opozorila uveljavil in realiziral sklep.

Odboru so bile posredovane v odločanje še nekatere dodatne vloge posameznih prosičev, organizacij in oddelkov tovarne, nanašale pa so se na plačilo stroškov klimatskega zdravljenja, priznanje jubileja dela, stanovanja, denarne zadeve in stroške proslave dneva žena. O vseh vlogah, ki so bile predmet obravnave, je odbor sprejel potrebne odločitve, o katerih pa so bili posamezni prosiilci kakor tudi predlagatelji posebej pisмено obveščeni.

—et

Sklepi z občnega zbora OO sindikata enote III z dne 8. I. 1973

Živimo v času zelo razgibanih družbenih dogajanj, kot so uveljavljanje ustavnih dopolnil, reorganizacija v železarni, ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela, uvedba novih mer za stabilizacijo našega gospodarstva. Ravno ta čas zahteva še večjo družbeno aktivnost vseh subjektivnih sil v železarni, da vsa napisana, dogovorjena načela — stališča spravimo v življenje. To bo pa mogoče le z aktivnim odnosom celotnega članstva v sindikalni organizaciji:

1. Na občnem zboru sindikalnih podružnic uprave, OTKR in sklopa energetske vzdrževalnih obratov je bilo sklenjeno, da se ti dve sindikalni podružnici združita v osnovno organizacijo sindikata organizacije združenega dela enote III. V osnovni organizaciji sindikata enote III so bile ustanovljene štiri podružnice, in to:

- sindikalna podružnica strojno gradbene službe,
- sindikalna podružnica elektro in energetskih služb ter prometa,
- sindikalna podružnica uprave in skupnih služb,
- sindikalna podružnica komercialnega sektorja.

Viri financiranja so: 50 odst. sredstev od pobrane članarine in razne dotacije. Podrobnejši način razdeljevanja sredstev je napisan v pravilih OOS.

V teh osnovnih organizacijskih oblikah lahko delavci razvijajo aktivnosti.

2. V zadnjih letih smo v železarni Ravne zelo zanemarili gradnjo družbenih stanovanj. Nujno je, da samoupravni organi čim prej sprejmejo plan izgradnje stanovanj. Ta pa mora vsebovati zahtevo, da se gradijo najbolj potrebna in iskana stanovanja in da delo opravlja najcenejši izvajalec del. Stremeti moramo za tem, da bo že sam projekt cenen in da bo imela železarna kot glavni investitor možnost vpliva na stanovanjsko politiko

v kraju. Odnos sredstva družbene gradnje nasproti individualni naj bo za vsako leto 70 : 30 v korist družbene gradnje.

Opusti naj se tako imenovana zasebna gradnja v strnjjenih naseljih, ki je zelo draga in postavila te graditelje v privilegiran položaj proti drugim.

Z ustanovitvijo stanovanjskega podjetja so vse pristojnosti o izgradnji in vzdrževanju stanovanj bile prenesene na to podjetje, ki pa vedno ne načrtuje in gospodari najbolje. Zato se predlaga, da železarna Ravne svoj stanovanjski fond izvzame in ustanovi samostojno stanovanjsko podjetje, ki bo lahko bolj racionalno vzdrževalo stanovanja in na novo gradilo stanovanja, ki jih naši delavci najbolj potrebujejo.

Predplačevanje najemnine ob delitvi stanovanj naj se ukine za vse člane kolektiva, ker je čas pokazal, da je ta odločitev zgrešila osnovni namen.

3. Družbena prehrana delavcev v železarni se v zadnjem času kljub podražitvi ni izboljšala. Dolžnost sindikalne organizacije je, da poskuša delavcem zagotoviti res kvalitetni, higienski obrok. Gostinsko podjetje, ki nudi usluge delavcem ŽR, nikakor ne sme iskati s toplim obrokom dobička.

Zadnji čas je, da v železarni pričnemo razpravo o še boljši in bolj organizirani prehrani delavcev na delovnem mestu.

4. Nevzdržno je dejstvo, da delavci v času bolniškega dopusta prejema tako nizka nadomestila osebnega dohodka, ko je jasno, da bolnik potrebuje več sredstev za čim hitrejšo ozdravitev. Takšen način nagrajevanja kot je sedaj, delavca, ki je zbolel, »kaznuje«, saj prejme bolnik tudi za 50 odst. manj denarja, kot če bi bil zdrav.

Problem ni rešljiv z občasnimi podporami, kar počenjamo sedaj, ampak se moramo zavzeti za spremembo celotnega sistema nagrajevanja delavcev v času bolezni.

5. Socialne podpore delavcem z nizkimi osebnimi dohodki morajo postati skrb vsega kolektiva in ne samo sindikalne organizacije. Sredstva, ki ostanejo od članarine v osnovni organizaciji, komaj zadostujejo za osnovno dejavnost. Zato so tudi te podpore bolj simbolične in velikokrat ne najbolj pravično razdeljene.

Brez socialnih podpor ne bo šlo, zato se zavzemamo, da se ustanovi poseben solidarnostni fond, ki pa mora imeti predpisan način delovanja in trošenja sredstev.

Vprašanje odpravnine se v železarni vse prepočasno rešuje, čeravno se zavedamo, da s tem vprašanjem nastaja vrsta novih problemov in nujno je, da z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi vso stvar pospešimo.

6. Zavzemati se moramo za to, da bo v spremenjenem pravilniku o delitvi osebnega dohodka dodatek za stalnost socialna kategorija nagrajevanja. To se pravi, da ta dodatek ni vezan na nagrajevanje po vloženem delu, ampak naj bo za vse zaposlene enak, seveda v odvisnosti od časa zaposlitve.

Na nivoju tovarniške organizacije sindikata se mora urediti, da se vsem delavcem, ki gredo v pokoj, podari priložnostno darilo v vrednosti 300 din iz sredstev koordinacijskega odbora sindikata.

7. Vsa aktivna rekreacija delavcev Železarne je v glavnem omejena na enkratno letno sankasno tekmovanje ali izlet v naravo, pa še tu večkrat motiv ni preveč rekreacijski. Resnično odpade na udeležence premalo sredstev za rekreacijo in potrebno je, da to spremenimo, seveda v okviru sprejetega programa dela in v zvezi s tem finančnega plana.

V rekreacijo med letom moramo vnesti več organiziranih ter vključevati z najrazličnejšimi oblikami dela čim več sodelavcev.

Portorož je prav gotovo eden izmed vodilnih krajev slovenskega turizma, ta ugotovitev pa sigurno ne velja za naš počitniški dom v Portorožu. Vrsta podjetij nas je prehitela z gradnjo in solidno organizacijo počitniških domov, centrov. (Jesenice — Store). Mi smo se zadovoljevali z vsakoletnimi kritikami, stori-li pa ničesar za izboljšanje letovanja delavcev.

Poleg drugih je tudi sindikat dolžan omogočiti delavcem, da svoj letni dopust preživijo čim udobnejše in ceneje. Zato predlagamo, da se preveri možnost novega načina letovanja naših delavcev in da se dom v Portorožu adaptira in uredi, nikakor pa ne proda.

8. Dobra informiranost je prvi pogoj za dobro delo slehernega sodelavca. Preden bo po vsej železarni začelo delovati tovarniško ozvočenje, smatramo, da je potrebno usposobiti ozvočenje v menzi in tako tudi po ozvočenju informirati delavce, ki hodijo v menzo.

9. Javnost dela osnovne organizacije sindikata mora bazirati na vsestranski aktivnosti čim večjega števila članov. Skozi najrazličnejše organizacijske oblike dela moramo povezovali posamezne specifične interese članstva, nato te usklajevati z interesi preostalega članstva. Sprejeta stališča organov osnovne organizacije sindikata in podružnic moramo preverjati med članstvom in takšna tudi zagovarjati.

Zavzemati se moramo za enotnost dela vseh osnovnih organizacij sindikata v železarni Ravne.

Program dela osnovne organizacije sindikata enote III

Okvirni program dela osnovne organizacije sindikata enote III je sestavljen iz sklepov občnega zbora za enoletno obdobje. Pri delu se bomo posluževali v glavnem naslednjih organizacijskih oblik:

- Na rednih sestankih delovnih skupin bomo preverjali med članstvom sprejeta stališča organov osnovne organizacije sindikata. Ta oblika dela zahteva aktivno udeleževanje vseh članov sindikata.

- Najbolje bodo o določenih temi razpravljali sodelavci, ki jo bodo poznali ali se za njo zanimali. Ko se bo pojavila potreba, se bo sklicala občasna skupina članov, da bodo podali sugestije in svoja stališča. Ta oblika dela je občasna, po potrebi pa tudi stalna.

- Sestanki sindikalnih podružnic so oblika dela, kjer se člani sestajajo in načrtujejo, potrjujejo in sprejemajo politiko dela podružnice in osnovne organizacije sindikata.

— Konferenca osnovne organizacije sindikata se sestaja enkrat letno in obravnava pomembnejša vprašanja.

Terminski plan

Januar—februar

— dokončno formiranje osnovne organizacije sindikata in sindikalnih podružnic ter komisij,

— evidenca članstva po sindikalnih podružnicah,

— sprejetje programa dela in finančnega plana,

— sodelovanje pri pripravi za občni zbor tovarniške organizacije sindikata,

— priprava pravil osnovne organizacije oz. sodelovanje pri izdelavi skupnih pravil za vse tri osnovne organizacije;

marec—april

— razprava in sprejetje pravil osnovne organizacije sindikata,

— obravnava načina nagrajevanja delavcev za čas bolezni,

— problem prehrane delavcev na delovnem mestu,

— razprava o TOZD in normativnih aktih;

maj—junij

— rekreacija delavcev in način letovanja za letošnje leto,

— stanovanjska izgradnja v železarni;

julij—avgust

— vprašanje socialnih podpor, odpravnina in možnost ustanovitve solidarnega fonda;

september—oktober

— razprava o pravilniku o delitvi OD,

— delavska kontrola v delovni organizaciji;

november—december

— priprava na konferenco osnovne organizacije sindikata, ki naj obravnava aktualno temo za takratni čas in sprejetje programskih izhodišč za prihodnje leto.

V terminskem planu so zajete glavne točke po posameznih mesecih delovanja osnovne organizacije sindikata. Vsekakor pa bomo obravnavali tudi aktualne teme, o katerih bomo morali izraziti svoja stališča, kolikor se prej še nismo opredelili. Na vseh sestankih osnovne organizacije sindikata enote III je obvezno treba obravnavati realizacijo sklepov s predhodnih sestankov.

tp

V konstrukciji je še 6 takih naprav in v letu 1977 je predvidena proizvodnja 200.000 ton EPŽ jekla.

Naša sosedna Avstrija ima izredno velik sloves firme Böhler ter z dvema napravama proizvaja letno 5000 ton EPŽ jekla. Pri teh podatkih niso upoštevane države, ki ne pripadajo tako imenovanemu zahodnemu svetu in med njimi je Sovjetska zveza — prav gotovo vodilna po stopnji razvoja tega postopka in tudi po količini proizvedenega EPŽ jekla.

Železarna Ravne bo s svojo napravo po končanem osvajanju z letno proizvodnjo ca. 2000 t EPŽ jekla zavzemala soliden položaj, kolikor pa bomo imeli dovolj sredstev in smelosti za novo napravo za proizvodnjo 10—15-tonskih EPŽ kovaških blokov, bomo že v družbi vodilnih.

V naslednjih dveh dneh se je zvrstilo 18 izredno interesantnih referatov. Med 250 udeleženci iz 20 držav so bili zbrani res vodilni svetovni strokovnjaki, ki so se uveljavljali v živi diskusiji. Organizator je nivoju sestava zelo ustrezno predvidel obilo časa za diskusijo, predavanje pa strogo omejil na 20 minut, ker so vsi udeleženci dobili kompletne materiale že prej. Tudi v odmorih je bilo dovolj možnosti za osebne kontakte.

Kompleti referatov so na razpolago v strokovni knjižnici (evidentirani pod »Simpoziji in posvetovanja«).

Jože Rodič, dipl. inž.

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

MEDNARODNO POSVETOVANJE O ELEKTROPRETALJEVANJU JEKEL POD ŽLINDRO

Sheffield 9.—11. jan 1973

Dne 9. januarja je bilo slavnostno tradicionalno predavanje 23. Hatfield Memorial Lecture, katerega se je udeležilo nad 600 povabljenih iz 20 držav. Čast predavatelja je bila poverjena prof. dr. E. Plöckingerju, direktorju razvoja pri firmi Böhler iz Avstrije. To je tudi podjetju izredno priznanje. Od predavanja z naslovom: Elektrožlindrino pretaljevanje — moderno orodje v metalurgiji, so vsi mnogo pričakovali in ga javno tudi zelo pohvalili. V privatnih razgovorih pa so si vsi tisti, ki se ukvarjajo z EPŽ postopkom, precej enotno delili mnenje, da vsebina predavanja ni bila vredna nivoja Hatfieldovega spominskega predavanja. Predavatelj se je dokaj omejil na splošne značilnosti postopka in na ugotovitve iz literature, ni pa podal širokega pregleda razvoja in perspektiv, kar so vsi, ki so ostali razočarani, pričakovali. Predavanje bo objavljeno v reviji Journal of Iron and Steel Institute.

Tako smo ponovno izvedeli že znano, da EPŽ postopek zagotavlja boljšo čistost jekla, kar pa v primerjavi z možnostjo kontroliranega strjevanja ni glavno. Jeklo ima enakomerno sestavo, manj izcej, manj vključkov in neželenih elementov, ni porozno in nima mehurčkov. Kontinuirano strjevanje majhne količine tekoče kovine omogoča učinkovite posege v urejanje pogojev kristalizacije oz. strjevanja. Od vseh talilnih procesov je EPŽ najprimernejši za avtomatiziranje. Ob znatno izboljšanih fizikalnih in mehanskih lastnostih kakovost pri posebnih zahtevah določenih področij uporabe kompenzira dodatne stroške pretaljevanja pod žlindro.

EPŽ je danes najmodernejši in najnovejši postopek pridobivanja jekla najbolj-ših kakovosti in se po vsem svetu hitro razširja.

Posebej moramo z zadovoljstvom ugotoviti, da je na tem področju železarna

Ravne s svojo novo napravo za pretaljevanje 2 t blokov stopila v korak z najnaprednejšimi proizvajalci specialnih jekel na svetu. Smo na začetku razvoja, vendar v obdobju, ko so perspektive tega postopka že zagotovljene.

Prof. Plöckinger navaja, da ob koncu leta 1972 v zahodnem svetu

— deluje 37 enot EPŽ s premerom ingota nad 400 mm in

— proizvaja skupaj 80.000 ton EPŽ jekla.

Bele sence

Slovenske železarnе v letu kakovosti

Poročilo o izvajanju akcijskega programa železarnе Ravne za leto kakovosti do konca leta 1972

V Informativnem fužinarju št. 10 lani je bil v celoti objavljen akcijski program, s katerim so bili še posebej seznanjeni vsi vodstveni delavci na skupnem sestanku dne 16. nov. 1972, katerega je sklical in vodil glavni direktor železarnе Ravne. Sklenjeno je bilo, da bo zaradi izredne širine dejavnosti in angažiranja strokovnih kadrov tudi poročanje delovni skupnosti javno v Informativnem fužinarju ob koncu vsakega kvartala. Prav bi bilo, če bi se o nekaterih najvažnejših nalogah razvila polemika, kritika, dopolnjevanje programov, obenem pa naj bi nastale nove naloge.

Posebej je treba poudariti, da naj bi izvajanje akcijskega programa ne bilo kampanjsko in kratkotrajno, omejeno na uradno trajanje leta kakovosti, saj je znano, da je osnovni namen leta kakovosti le organiziran začetek resne dejavnosti na področju kakovosti proizvodov in storitev v Jugoslaviji. Že iz akcijskega programa se vidi, da je število nalog ogromno in da je team odgovornih, ki so angažirani še širši krog svojih sodelavcev, izredno številni.

Ob koncu leta 1972 lahko po sprejemu poročil z zadovoljstvom ugotovimo, da so se vsi zadolženi z vso resnostjo angažirali za določene naloge akcijskega programa. Vsi, razen tistih, ki so v bolniškem staležu, službeno odsotni ali na dopustu, so v roku predali svoja poročila. Odsotni bodo o izvajanju nalog poročali kasneje. Žal moramo ugotoviti, da je med nosilci nalog tudi nekaj takih, ki so zapustili naše podjetje.

Strokovna komisija za vodenje akcij leta kakovosti v železarni Ravne ugotavlja, da za služijo vsi nosilci nalog in sodelavci vse priznanje za prizadevanost, in želi, da bi si z enako vnemo v bodoče še bolj prizadevali za dvig kakovosti naše proizvodnje, naših izdelkov in poslovanja v celoti.

V nadaljnjem poročilu bo podan le kratek povzetek za vsako nalogo iz poročila, ki so ga podali zadolženi nosilci nalog. Za vsako nalogo bo poleg številke le skrajsan naslov, medtem ko se bo treba za podrobnejše spoznanje naslova in vsebine teme poslužiti Informativnega fužinarja št. 10.

1. RAZVOJNA IN RAZISKOVALNA DEJAVNOST

1-1.1 Trakavost jekel za cementacijo (Dobovišek)

Ta naloga je v bistvu nadaljevanje naloge Metalurškega inštituta 112, vendar je še v pripravljalni fazi, ker ni točno znano, kje naj zajamemo bistvo problematike. Po natančnem programu bo treba izdelati večje število šarž z različnimi pogoji izdelave jekla in v določenih pogojih ogrevanja in valjanja. Dolež sta izdelani dve poizkusni šarži s spremenjeno dezoksidacijo, vendar brez boljših rezultatov. V teku je statistična analiza vpliva prostega kisika, celotnega in kislinotopnega aluminija na trakavost pri jeklih EC-80 in ECN-150, pri tem pa še ni rezultatov. Dodatki redkih zemelj za legiranje bodo uporabljene šele v naslednjih mesecih, vendar že sedaj smatramo, da so taki posegi predragi in bi skušali iskati druge možnosti. Ko bodo znani statistični pregledi vplivov O_2 in Al, bomo prešli na ugotavljanje vplivov pogojev valjanja na trakavost jekel. Naloga se izvaja s planiranjem obsežnejšega raziskovalnega programa.

1-1.2 Domače surovine za livarno in regeneracijo peska (Debenjak, Grzina)

Že v letu 1971 smo začeli osvajati in uporabljati kromitni pesek iz Raduše in škrobno vezivo delikol R, ki ga proizvaja Helios Domžale. Zaradi slabe kvalitete smo v letu 1972 obe surovini prenehali uporabljati. Kromitni pesek je imel preveč jalovine, ki je znižala pri granulaciji srednjo velikost zrna, nizka je bila propustnost za pline in slaba ognje-vzdržnost peska. Vezivo delikol je imelo sicer dobre mehanske lastnosti, zaradi previsoke vsebnosti dušika pa je vplivalo na povečanje

poroznosti litine. Sedaj preizkušamo nove vzorce delikola.

Kakovost regeneriranega peska še ni zadovoljiva, ker vsebuje preveč prašnih delcev. Učinek regeneracije je slab zaradi iztrošenosti posameznih delov. Zaradi pomanjkanja novih peskov je naprava obratovala z večjo produktivnostjo, kar povzroča slabšo kakovost. Pretežno dela s kapaciteto 2 do 3 t/h, pri pomanjkanju peska pa je ta še večja. Pogosti so zastoji zaradi okvar naprave. Naprava lahko daje kvaliteten pesek, če je v brezhibnem stanju in deluje s kapaciteto 0,5 do 1 t/h. Zato bi bilo potrebno nabaviti še eno napravo, da bi se povečala proizvodnja kvalitetnega in regeneriranega peska. Za povečanje kapacitete obstoječe naprave je predvidena dodatna vgraditev nove 8-cevne kolone s kapaciteto ca 4 t/h regeneriranega peska. Kolikor bodo ustrezna sredstva na razpolago, bi bilo mogoče dodatno kapaciteto vgraditi že v mesecu maju 1973. Naloga se nadaljuje.

1-1.3 Grupna tehnologija v proizvodnji vzmeti (Pratnekar)

V okviru raziskovalnega dela, ki poteka pri »makroprojektu« smo izdelali elaborat, v katerem je izdelana grupna tehnologija za listnate vzmeti. Elaborat je izdelan v obliki tehnološkega priročnika za izdelavo posameznih tehnoloških postopkov. Grupna tehnologija sestoji iz klasifikacijskega ključa, s katerim se različne vzmeti grupirajo v tehnološko podobne enote. S klasifikacijo vseh »živih« vzmeti smo dobili 10 tehnol. podobnih grup, za katere smo izdelali pregledne skice za lažje razpoznavanje in ustrezne tehnološke postopke s pripadajočimi časi.

Grupni tehnološki postopki so osnova tudi za izdelavo predkalkulacij, kar je bil tudi eden od glavnih namenov izdelave grupne tehnologije.

Detaljnije je opisan celoten potek uvažanja grupne tehnologije za listnate vzmeti v elaboratu, ki je trenutno v tisku in vezavi. Ko bo gotov, bodo posamezni elaborati dostavljeni vsem službam, katere imajo opravka s proizvodnjo, prodajo ali projektiranjem tehnoloških postopkov.

1-2 Reorganizacija za izboljšanje kakovosti (Znidar)

V samoupravnem tržnem gospodarstvu morajo delovni ljudje, ki upravljajo družbena sredstva, gospodariti tako, da ustvarjajo poleg sredstev za družbene in osebne potrebe še presežek vrednosti za nove naložbe (akumulativnost), obenem pa morajo sproti poravnati svoje obveznosti (likvidnost).

Da bi dosegli našete cilje, mora biti glavna skrb vsakega podjetja usmerjena v razvoj tistih proizvodov, ki jih kupci potrebujejo. Hkrati pa morajo biti proizvodi izdelani v taki kakovosti, rokih in ceni, ki je konkurenčna v primerjavi z drugimi proizvajalci.

Pri izbiri kupca je potrebno ugotoviti njegovo plačilno sposobnost in plačilno disciplino. Ker je akumulativnost odvisna od stroškov proizvodnje pri določeni prodajni ceni, mora biti usmerjeno delovanje vseh k doseganju čim boljših izplenov, čim nižjega izmečka, čim višje produktivnosti, čim boljše izkoriščenosti kapacitet itd.

Odgovornost za doseganje teh nalog smo z reorganizacijo prenesli na posamezne službe v delih podjetja (TOZD enote metalurške proizvodnje, TOZD enote mehanske obdelave). Na ta način smo omogočili reševanje problemov neposredno tam, kjer tudi nastajajo.

Po novi organizaciji so v TOZD za reševanje nastetih problemov pristojne naslednje službe:

1. prodajna služba za izbor izdelkov, ki jih kupci žele, izbor kupecev, ki so plačilno sposobni in določitev konkurenčne cene;

2. služba za razvoj in raziskave — za razvijanje take tehnologije, ki bo zagotovila akumulativno proizvodnjo ter razvoj takih izdelkov, ki bodo konkurenčni po kakovosti in uporabnosti;

3. priprava dela za terminiranje izdelave in dobavnih rokov, predpisovanje postopkov dela, orodja, naročanje materiala, določanje normativov materiala in časa itd.;

4. proizvodnja za izvršitev proizvodnih nalog v predpisani količini, kakovosti, rokih in stroških;

5. fazna kontrola za nadzorovanje kakovosti izdelave v posameznih fazah, tehnološkega procesa.

Te naloge so lahko izvršene optimalno le če opravlja vsaka služba zase delo čim bolj strokovno, hkrati pa sodeluje z ostalimi čim bolj neposredno v vseh zadevah, kjer je sodelovanje nujno za doseg optimalnih rezultatov. Omogočiti tako sodelovanje čim bolj neposredno pa je cilj nove organizacije.

Ta naloga je v bistvu z osnovno reorganizacijo izvršena. O naslednjih točkah pa bo treba še v bodoče periodično poročati o izboljšavah, o dobrih in slabih straneh organizacijskih posegov.

1-2.1 Realiziranje mikroorganizacijskih shem (direktorji enot)

Direktor enote metalurške proizvodnje je podal naslednje poročilo:

Rok izvršitve te naloge je bil november 1972, torej je že potekel. Kaj je pri tej nalogi narejenega, bi lahko bolje odgovoril oddelek za oblikovanje OD.

V enoti smo zahtevali, da morajo posamezni vodje oddelkov izdelati točne organizacijske sheme skupno z zadolžitvami za posamezna delovna mesta. Istočasno smo zahtevali, da se na določena delovna mesta — nova, postavijo gotovi sodelavci, ki naj že delajo po direktivah, ki jih nalagajo nove službe in nova navodila.

Posamezni vodje oddelkov so to izdelali, določili posamezne ljudi za ta delovna mesta ter jim že dali določene nove zadolžitve.

Na žalost je to le polovična rešitev, saj služba za oblikovanje OD v železarni še ni izvedla niti ocen novih delovnih mest in razpisov za ta delovna mesta.

Vse to dela velike težave pri uvedbi novega sistema organizacije in velike težave pri ugotavljanju odgovornosti posameznikov na delovnih mestih.

Ne moremo preko tega, da ugotovimo, da je enota I naredila vse, kar je bilo potrebno in zahtevano v okviru nove organizacije vodenja služb in obratov, da pa kljub nenehnim intervencijam pri odgovornih službah nismo reorganizacije izvedli do kraja. Skrajni čas je, da to naredimo, samo tako lahko obdržimo kadre, tehnološki nivo, kvaliteto proizvodnje, zadovoljivo akumulacijo in učinkovit nadaljnji razvoj metalurgije in kemije.

Direktor enote mehanske predelave je podal naslednje poročilo:

Mikroorganizacija v enoti II je bila v svoji osnovi izdelana in 25. oktobra 1972 tudi sprejeta na delavskem svetu podjetja.

Njena posebnost je, da smo formirali zaključene obdelovalne sisteme po proizvodih, tj. industrijski noži, pnevmatski stroji in obrat strojev in delov.

S tem je dana tudi osnova, da je v prihodnosti možno pristopiti k optimiranju posameznih obdelovalnih sistemov. Novost je tudi, da imajo prodajni oddelki poseben oddelek marketinga. Tako bo možno boljše proučevanje tržišča z vidika končnih potrošnikov, dogajanj in sprememb na tržišču.

Enota II kot izključno predelovalni obrat lahko upa na boljše uspehe tudi, če bodo boljše izrabili znanje in strokovnost zaposlenih. Zato je tudi formirana služba za razvoj tehnologije, razvoj izdelkov in raziskav enote. Težiti moramo k tehnološko intenzivnejši proizvodnji — več vložnega dela.

Z vsem gornjim so podani temelji za razvijanje dolgoročnejših načrtov. Kot strojno predelovalni obrat moramo skrbeti za uvažanje novih proizvodov in nove tehnologije, kar naj bi bil glavni izvor dohodka, merilo za produktivnost pa tehnična opremljenost obratov.

Mikro organizacija je bila sprejeta z določenimi pripombami, vendar so z njo dane osnove za aktiviranje vseh gornjih aktivnosti. Zavedamo se pa dejstva, da je vsako organizacijo potrebno prilagajati in usklajevati s trenutnimi potrebami.

Sedaj izdelujemo opise posameznih delovnih mest in zadolžitve v okviru projekta si-

stematizacije delovnih mest, ki ga vodi Zavod za produktivnost SRS.

Zaradi velikega obsega dela ni bilo mogoče, da bi bile vse zahteve v vsej svoji funkcionalnosti realizirane, vendar imamo z dano mikro organizacijo dovolj solidne osnove za nujno nadaljnjo rast.

Tehniški direktor je podal naslednje poročilo:

Mikroorganizacijske sheme za tehniški sektor so izdelane. Sprejel jih je najvišji organ samouprave — delavski svet podjetja. S tem je dan okvir za medsebojne odnose. V delu je točen popis delovnih mest, kar bo služilo tudi kot podlaga za podrobne zadolžitve na posameznih delovnih mestih. To delo se je zavleklo, ker se je pokazala določena neusklajenost pri delu in je potrebno še naknadno usklajevanje. Računamo, da bo popis delovnih mest gotov do konca maja 1973 in bodo zatem sledile zadolžitve.

Ta naloga torej v enoti metalurške proizvodnje ni izvršena. Zaradi odsotnosti inženirja Geršaka in inženirja Mohorčiča v času izdelave tega poročila bo poročilo o situaciji v enoti mehanske predelave in v tehničnem sektorju podano naslednjič, po vsej verjetnosti pa je situacija podobna.

1-2.2. Priprava dela v enoti I (Ažnoli)

Mikroorganizacija ni izvedena, predvideni sodelavci pa si iščejo zaposlitve na drugih delovnih mestih, kjer je shema že izvedena in so ocene že potrjene. Na področju časovnih študij, delovnih operacij, tehničnih norm delamo skupno z zavodom za produktivnost dela iz Ljubljane. Za izdelavo mikrotehnologije je potrebna predhodno izdelana makrotehnologija, ki jo mora pripraviti dela dostaviti služba za razvoj enote I. Naloga je stalna.

1-2.3 Sistem predpisovanja tehnologije prek INDOK centra (Ažnoli)

Mikroorganizacija ni sprejeta, zato niti vodja Indok centra z raziskovalci za tehnologijo niti vodje tehnologij za posamezna področja niso nameščeni na predvidena delovna mesta. Izvajanje te naloge se učinkovito še ni začelo, in je naloga omejena v glavnem na priprave. To je stalna naloga.

1-2.4 Fazna kontrola enote I (Jelerčič)

Fazna kontrola enote I je bila ustanovljena z novo organizacijo v podjetju. Doslej smo uspeli formirati tri oddelke: oddelki dohoda blaga, oddelki veje 114 in oddelki veje 117. Oddelki še niso izpolnjeni, vendar že opravljajo svojo funkcionalno zadolžitve. Fazna kontrola je bila uvedena postopoma v vseh obratih, začeni s topilnico in kot zadnja v novembru še v jeklovniku. Fazna kontrola se vključuje direktno v tehnologijo, njeno izvajanje in reševanje problemov, ki se pojavljajo pri tekoči proizvodnji, zato mora zagotoviti postopno izboljševanje kakovosti izdelkov, preprečiti prenašanje napak in povečati izplen ob istočasnem zniževanju izmečka. V letu 1973 je nujna izpopolnitev nezasedenih delovnih mest, oprema fazne kontrole z instrumenti in aparati, izdelava predpisov za interno uporabo za vse kontrolne točke tehnološkega postopka, kodeks napak in vzrokov, uvedba učinkovitejši uporabe JUS norm za prevzem materiala in preprečiti naročanje materialov izven veljavnih norm. Vpeljati je treba nadzor nad plačili reklamacij, preprečiti predelavo polizdelkov z napako, zmanjšati nekurantni material in zmanjšati stroške neuspele proizvodnje.

V bistvu je z osnovno organizacijo naloga izvedena, z nakazano vsebino pa je stalna.

1-2.5 Mikroorganizacija v prodajni službi (Breznikar)

Naloga ni bila izvršena, ker je bila šele ob koncu leta sprejeta mikroorganizacijska shema. Do danes pa še ni bila izvršena ocenitev delovnih mest, zato tudi ni bilo mogoče izdati podrobnih zadolžitve za delo in odgovornost na posameznih delovnih mestih.

1-3. Nova dejavnost INDOK službe (Rodič, Černe, Segel)

Z reorganizacijo podjetja je v okviru službe MR formirana mikroorganizacijska shema informacijsko dokumentacijske službe. Poleg dosedanje dejavnosti INDOK centra je najpomembnejše centraliziranje tehnološke in kontrolne dokumentacije v INDOK službi s pri-

lagoditvijo računalniški obdelavi. Rok za izvršitev naloge, ki predvideva izpopolnitev dejavnosti INDOK službe, ni realiziran, ker mikroorganizacija ni izvršena. Sodelavci, ki so predvideni za to področje poleg svojih obstoječih zadolžitve nekako neuradno pripravljajo in oblikujejo bodočo dejavnost. Pri tem je največ dela vloženega v razvoj sistema internih tehnoloških in kontrolnih standardov in v prilagojevanje dokumentacije računalniškemu obravnavanju podatkov. Na najvažnejših področjih se intenzivno izvaja popisovanje obstoječe tehnologije, čemur bo sledilo sistematično urejevanje. Sama dejavnost že prej obstoječega INDOK centra je precej izpopolnjena. Predvideni rok se podaljša.

1-4. Dokumentacija o lastnostih jekel (Rodič)

Katalog interne dokumentacije lastnosti jekel se stalno izpopolnjuje na tak način, da se rezultati internih ali zunanjih nalog ustrezno oblikujejo in vključujejo v ta katalog. Poleg tega je v zaključni fazi izdaja kataloga mehanskih lastnosti naših jekel na osnovi računalniške obdelave večletne dokumentacije. To bo solidna osnova za možnost kakovostnih garancij. Postopoma prehajamo s tako obdelavo tudi na druga področja. Metalografski laboratoriji s tekočim vodenjem statistične obdelave lahko dajejo objektivne odgovore na vprašanja v zvezi z možnostjo sprejemanja kakovostnih garancij. Standardizacija postopkov in pogojev preizkušnje bo precej povečala vrednost te dokumentacije. Stalna naloga.

1-5. AOP na področju tehnološke in kvalitativne problematike (Segel)

Dejavnost v okviru tega projekta poteka normalno po PERT planu. Koncem novembra 1972 sta bila dodeljena projektu dva mlada programerja, ki bosta delo v projektu še pospešila. Izdelan je dodaten kratkoročen podrobnejši plan dela po mrežnem planu PCS do termina, ko bo zaključena instalacija našega računalnika. Ker predstavlja projekt pri nas v principu izvirni pristop k reševanju nekatere tehnološke kontrole in kakovostne problematike s pomočjo računalnika, je bila lanske leto publicirana dosežka dejavnost tega projekta na FCIP na Bičju in na posvetovanju metalurgov v Portorožu. Več o delu pri tem projektu je v točkah 2-2.6, 3-2, 3-3, 4-1 in 4-2.

Nadaljnji potek naloge po planu.

1-6. Uvajanje matematično statističnih metod (Rodič)

S prireditvijo posebnih seminarjev in z izdajo internega priročnika z vsi potrebno dokumentacijo in navodili za izvajanje metod matematične statistike so vsi oddelki dobili možnosti za neposredno pripravo svojih podatkov po naših programih na računalniku. Posebna ekipa je v celoti usposobljena za izvajanje teh analiz, ki poteka brez večjih težav. Lahko rečemo, da je uporaba metod matematične statistike razmeroma široko uvedena in je odvisna le od obsega razpoložljive dokumentacije. Te možnosti se bodo bistveno povečale z uvedbo računalniških datotek. Naloga je izvršena.

1-7. Avtomatska obdelava podatkov v železarni Ravne (Javornik)

Uvedba avtomatske obdelave podatkov v ŽR zajema po sedaj izdelanem planu 3 faze, ki se naj bi postopoma realizirale.

Celoten sistem uvedbe avtomatske obdelave je začetan zelo integralno, kar pomeni, da ne gradimo posamičnih obdelav, temveč so vse obdelave vezane na enotne datoteke podatkov, pri čemer igrajo še posebno pomembno vlogo matične datoteke podatkov (materijala, tehnologije, naročil, kupcev in dobaviteljev, personalne datoteke, datoteka osnovnih sredstev, datoteke meritev in kontrolnih točk, kakovostnih predpisov in tehnoloških predpisov itd.).

V prvi fazi, ki mora biti v celoti izvedena v enem letu po instalaciji računalnika, je planirano in se dejansko izvaja ustvarjanje široke baze podatkov, ki bodo služili najširšim obdelavam. Vzporedno s tem poteka organizacija posameznih obdelav in izdelava programov za te obdelave ter uvedba posameznih obdelav v strokovne službe.

Tako bomo v tej fazi obdelali naslednja najpomembnejša področja:

Velikan

- kreiranje matičnih datotek podatkov,
- materialno poslovanje,
- lansiranje delovne dokumentacije,
- obdelava naročil,
- izdelava kalkulacij,
- obračun proizvodnje,
- fakturiranje in prodajne statistike,
- finančno poslovanje,
- osnovna sredstva,
- personalna evidenca z obračunom OD,
- matematično statistične in druge analize in raziskave s področja končne in fazne kontrole metalurških in kemijskega laboratorija itd.,
- obdelave s področja INDOK centra.

V tej fazi bomo vključevali v avtomatsko obdelavo podatkov tudi druga sosednja podjetja in ustanove.

V drugi fazi planiramo razširitev obdelave na področje terminiranja in optimizacij proizvodnega procesa ter neposredno povezavo posameznih strokovnih služb z računalniškim sistemom prek terminalov.

Tretja faza zajema uvajanje in uvedbo procesnih računalnikov za vodenje procesov in povezavo teh z računalniškim sistemom.

Medtem ko sta 1. in 2. faza že teoretično dobro obdelani in se prva že tudi praktično izvaja, je tretja faza v fazi študija in raziskav.

V skladu z razvojem in razširjanjem uvajanja avtomatske obdelave bomo tudi prilagajali in poglobljali že uvedene obdelave novim zahtevam strokovnih služb in optimalnejšim rešitvam same obdelave.

Naloga se izvaja.

1-8. Izdelava proizvodnih poti in normativov (Javornik, Ažnoli)

Iz poročil je razvidno, da ta izredno široka problematika, ki bo kasneje morala služiti za osnovo optimizacije proizvodnje in zasedanja kapacitet, še ni prav sistematično načeta in da je z njo v zvezi še polno nesporazumov. S tem v zvezi je veliko vprašanje kapacitet obstoječih strokovnih kadrov.

1-8.1 Problematika sprejema vročih ingotov v valjarni (Blažič, Lončar, Kert)

Obratovodstvo valjarne sporoča, da je problematika sprejemanja vročih ingotov na težki progi rešena, kolikor je to samo z organi-

zacija in brez investicij možno. Z dobro koordinacijo med delovodji težke proge in delovodji topilnice se takoj ukrene vse potrebno, da se v primeru zastoj na progi že ulite šarže založi v globinske peči in v hladilne zaboje. Rezultat se je pokazal že v zadnjih dveh mesecih (november in december 1972), ko smo imeli znatno manj izmečka zaradi napetostnih razpok, nastalih pri ohlajevanju ingotov. Kadar pa nastane večja okvara na kleščnem žerjavu, nam preostane samo možnost ohlajevanja že ulitih šarž v zabojih, na vozovih in v hladilnih zabojih v topilnici. Obratovodstvo smatra, da so investicije za popolno sanacijo problema v teku.

Vodja oddelka za novogradnje pa poroča, da je doslej izvršena le priprava dokumentacije in še ta precej nepopolna zaradi številnih nesoglasij in zahtevanih sprememb. Zaradi nedefiniranih zahtev še sploh ni prišlo do iskanja ponudb. Obenem poudarja tov. Kert, da je po novi reorganizaciji oddelke za novogradnje operativno izvršilni oddelki, ki izvršuje gradnje in nabavo opreme po že sprejetem planu, razvoj pa se bo oblikoval v novo formiranem oddelku za razvoj projektov.

Upoštevajoč to informacijo je torej potrebno pripraviti investicijski predlog in nato investicijski program, tako da bi lahko iz sredstev amortizacije za leto 1973 rezervirali potrebna denarna sredstva.

O tehnično finančnih in terminskih možnostih reševanja tega problema bo v prihodnjem poročilu podal informacijo direktor Borštner.

1-8.2 Primopredaja vročih ingotov med jeklarno in toplopredelovalnimi obrati (Božikov, Gorjanc, Radovič, Klančnik)

Primopredaja vročih ingotov predstavlja problem, ki ni lahek za reševanje, nepravilnosti pa povzročajo ogromno materialno škodo. Vodstva prizadetih obratov so se zato pri reševanju teh problemov precej angažirala. Poglejmo to problematiko ločeno za kovačnico in valjarno.

Na podlagi tedenskega programa, ki ga izdelata PD kovačnice, se določa dnevni program litja šarž. Mojstri kovačnice so zadolženi, da dnevni program po raportni knjigi preverjajo in glede na čas litja pripravijo v kovačnici ustrezno peč za zalaganje ingotov. Prometni oddelki je uvedel kontrolni list za prevoz vročih šarž, na katerem so vsi podatki o posameznih fazah prevoza, katere spremljajo zadolženi iz prometa, iz topilnic in kovačnice. Podatke na kontrolnih listih potrjujejo s podpisom mojstra v topilnici in kovačnici. Na skupnem sestanku so sprejeta navodila za odpravljanje časovnih zamud in izmeček bremen tistega, ki je zamudo povzročil. Časovni potek primopredaje vročih ingotov je torej na razpolago. V kovačnici bo obsežna dokumentacija teh podatkov neposredno služila kot pripomoček za izdelavo diagramov ogrevanja posameznih vrst jekel in formatov ingotov, kar se nanaša na nalogo 2-2.3. Tovrstni izmeček se je v primerjavi z jesenjo 1971 precej zmanjšal. Občasno se pojavi izmeček zaradi premajhnih ogrevalnih kapacitet ali pa zaradi zanemarjanja predpisov. Fazna kontrola kontrolira izvajanje dogovora in opozarja prizadete na vse nepravilnosti pri delu z vročimi bloki. Obratovodja prometa poroča, da po uvedbi take kontrole v letu 1972 v kovačnici ni bilo reklamacij. Taka kontrola prevoza ingotov iz topilnic v valjarno še ni uvedena, po potrebi pa naj bi potekala analogno kot v kovačnici. V valjarni obstajajo predpisi za ogrevanje vročih in hladnih ingotov, pri čemer se ogrevanje vrši v odvisnosti od časa preboda do zalaganja v globinske peči. Zaradi ozkega grla ogrevalnih peči je nujno potrebna koordinacija med programskimi oddelki topilnice in valjarne. Potrebno je tudi pravočasno obveščanje delovodje težke proge od delovodje topilnice o vrsti jekla in časa preboda posamezne šarže, da se pravočasno pripravi prostor v globinski peči. Delovodja težke proge pa je dolžan vsak daljši zastoj pravočasno javiti delovodju topilnice. Ozka grla v kapaciteti ogrevalnih peči pri težki progi pa so večkrat precej problematična.

Naloga je v zamišljenem obsegu v glavnem izvršena, odgovorni pa bodo v nadaljnjih obdobjih poročali o eventualnih izpopolnitvah in spremembah.

1-9. Uvajanja poslovnih informacijskih sistemov (Javornik)

Bodoči poslovni informacijski sistem bo v končni fazi temeljil izključno na uvedbi avtomatske obdelave podatkov. Le v tem primeru bo uvedba avtomatske obdelave tudi opravičila nastale stroške in na podlagi dobrih in hitrih informacij omogočala dobre odločitve, ki bodo prinašale boljše ekonomske rezultate poslovanja.

Organizacija bank podatkov bo omogočala obdelave najrazličnejših področij v mesebnih povezavah.

Dobro poslovni informacijski sistem se v preteklosti ni mogel razviti na podlagi računalniških sistemov, ker računalniški sistemi niso imeli takih kapacitet in priključkov, s katerimi bi lahko strokovne službe neposredno kontaktirale oz. dobivale potrebne informacije o zastavljeni problematiki, temveč so dobivale posamične informacije v nezadostni povezavi z drugimi vplivnimi faktorji, in to prek izpisa v centru za avtomatsko obdelavo podatkov. Ta proces je trajal relativno predolgo.

Z novimi sistemi za obdelavo podatkov, ki imajo dovolj velike kapacitete in zato veliko večje možnosti organizacije obdelav podatkov ter možnost neposredne povezave posameznih strokovnih služb z računalniškimi sistemi preko terminalov, dajejo razsežne možnosti za izpostavitve poslovnih informacijskega sistema na podlagi računalniških sistemov.

Te možnosti smo v ŽR upoštevali kot osnovno izhodišče organizacije sistema avtomatske obdelave podatkov, ki ima v končni fazi cilj ustvaritev enega poslovnega informacijskega sistema na podlagi računalnika. Konkretno to pomeni ustvarjanje banke podatkov z vseh področij poslovnega dogajanja v tovarni. Posamezen podatek je v taki banki podatkov zaveden samo enkrat in služi kot edina informacija za vse potrebne obdelave. Pri nas bo taka banka podatkov zajemala naslednje grupe podatkov:

— matične podatke o materialih, tehnologiji, zaposlenih, kupcih in dobaviteljih, naročilih, osnovnih sredstvih itd.

— podatke o poslovnem dogajanju v preteklosti in predvidevanjih v bodoče.

Izgradnja popolnega poslovnega informacijskega sistema je dolgotrajna in zahtevna naloga, ki smo se je v ŽR z največjo resnostjo lotili in jo tudi uspešno izvajamo.

1-10. Izmenjava izkušenj AOP in poslovnih informacijskih sistemov v slovenskih železarnah (Metalurški inštitut)

Program take naloge ni bil izdelan, ker se je izkazalo, da Metalurški inštitut ne razpolaga s kadri, ki bi lahko uspešno prevzeli koordinacijo naloge med slovenskimi železarnami. Povezovanje in izmenjava informacij na teh področjih poteka v glavnem neposredno med oddelkom AOP železarne Jesenice in železarne Ravne, medtem ko železarne Štore takega oddelka še nima.

1-11. Osvajanje novih proizvodov in izboljševanje tehnologije (Rodič)

Glej članek Razvojno in raziskovalno delo slovenskih železarn in Metalurškega inštituta v Informativnem fužinarju št. 12 na str. 10 do 19. Naloga je stalna.

1-11.1 Osvajanje jekel za ventile in elektrode (Vizjak, Godec, Macur, Vrečič, Radovič, A. Rodič, Černe)

Osvajanje jekel za ventile in žice za elektrode sta dve, za železarno Ravne zelo pomembni nalogi, ker predstavljata novost v proizvodnem programu visokovrednih jekel železarne Ravne. Po predvidenem programu je izvršeno osvajanje izdelave jekla, ogrevanja, valjanja, vlečenja, ravnanja in brušenja ventilskega jekla Č. 4588 (21-4N in Č. 4591 (prokron 9). To osvajanje je potekalo po predvidenem programu in po predvidenem roku. V začetni fazi je bilo nekaj težav zaradi nejasnosti glede zahtev vsebnosti žvepla in dobavnega stanja jekla Č. 4588. Obe omenjeni vrsti jekla sta bili že uporabljeni za končno kovanje ventilov v podjetjih »MIV« Sremska Mitrovica in »Prvi partizan« Titovo Užice. Rezultati so ugotovljeni in jeklo ustreza vsem tehnološkim pogojem proizvodnje ventilov. Zato smatramo, da sta ti dve vrsti jekel dokončno osvojeni. V fazi hladne pre-

delave je uvedenih nekaj posebnosti v tehnološkem postopku, ki so uvedene v tehnološki predpis. Nadaljevanje osvajanja jekel za ventile bo usmerjeno na naslednje, še zahtevnejše vrste jekel, katere specializirani proizvajalci ventilov nujno potrebujejo in jih doslej v celoti uvažajo.

V programu osvajanja žice iz visoko legiranih jekel za elektrode imamo predvsem tri vrste jekel 25Cr, 29Cr9Ni in 25Cr20Ni. Potrošnika žic za elektrode sta železarna Jesenice in »Elektroda« Zagreb. Osvojena je tehnologija izdelave jekla, ogrevanja in valjanja za 25Cr in 25Cr20Ni. Od teh dveh vrst jekel so že dostavljene probne količine žice Ø 5 mm železarni Jesenice. Raziskave o uporabnosti žice 25Cr20Ni, katere je izvršila železarna Jesenice, kažejo, da dobavljena žica ustreza kakovostnim zahtevam. Na osnovi tega rezultata je že lansirana celotna pripravljena količina v normalno proizvodnjo. Probna količina 25Cr v Jesenicah še ni preizkušena in čakamo na rezultate.

Tretja vrsta teh jekel 22Cr9Ni bo v poizkusni proizvodnji predvidoma v februarju 1973. Naloga se izvaja.

1-11.2 Čiščenje kokil in glave ingotov pred odpremo v valjarno (Rac)

Obratovodja jeklarne poroča, da je izdelan načrt za mehanizirano čiščenje notranjosti kokil s peskanjem. To bo prvi poizkus takega čiščenja, doslej pa so kokile čistili z ročnimi krtačami, kar je seveda težavno, počasno in kakovostno nezadovoljivo.

Čiščenje glav ingotov, na katerih so ostanki izolacijskih plošč, je zelo težavno zaradi vročine, sintranja in zalivanja plošč ob glavi. Izdelani so načrti za novo kapo, ki bi bila premazana z grafitom, da se ne bi zasintrala. V teku so razgovori z »Inštalaterjem« Prevalje o možnostih izdelave takih kap. Nabaviti bo treba strelni stroj in zato je rešitev tega problema predvidena v drugi polovici leta 1973. Rok se podaljša.

1-11.3 Problematika mehurjavosti v mini livarni (Lenasi, Sedelšak)

Problem ni specifičen za našo livarno, ampak tare večino livarn, ki ulivajo nizko ogljikova jekla v školjke. Zbrali smo informacije iz vseh dostopnih virov in k reševanju problema pristopili po dveh poteh: na podlagi podatkov, ki smo jih zbrali, smo sami izdelali več vrst mešanice s variranjem dodatkov in osnovnega peska. Obenem pa smo preizkusili več vrst oplaščenih peskov tujih renomiranih firm, ki so posebej izdelani za reševanje tega problema. Nobeden od doslej opravljenih poizkusov ni dal zanesljive rešitve. Največ upanja nakazuje uporaba oplaščenih peskov, ki so izdelani s smolo brez dušika. Naročena je večja količina tega peska in poskusi bodo opravljeni marca 1973.

Tov. Sedelšak v poročilu navaja, da bo nujno potrebno kupiti sodoben stroj za ugotavljanje sestavin uvoženih peskov za croning postopek. Pri različnih pošiljkah kvaliteta peska povzroča velike težave, ki pa so brez vsakega stroja nerešljive. Naloga se nadaljuje.

1-11.4 Poročilo je že zajeto v točki 1-11.1

1-11.5 Osvojitve valjanja compound jekla (Vizjak, Lončar, Radušnik)

V začetni fazi smo osvajanje domače proizvodnje valjarsko platiranih ploščatih palic izvajali na osnovi tehničnih prevzemnih pogojev za slabe in ploščate palice iz jekel Č. 1120 Č. 6444 ter platiranih ploščatih palic Č. 6444.9 ter na osnovi tehnoloških predpisov za ogrevanje in valjanje zvarjenih paketov za valjarsko platiranje. V proizvodnji ni bilo večjih težav in z metalografskim ter ultrazvočnim pregledom je v primerjavi z enakim uvoženim materialom ugotovljena vsaj enaka kakovost. Za določeno število probnih strojev nožev smo sprejeli zelo pohvalne ocene od »Savinja« Celje za furnirske nože, »Drveni kombinat« Sremska Mitrovica za furnirske nože, »Lesna industrija« Litija za furnirske nože in časopisno podjetje »Gorenjski tisk« Kranj za grafične nože.

V nadaljnji proizvodnji, za katero smo smatrali, da bo že redno stekla, pa se je po nedoločenih zakonitosti pojavil prekomeren izmeček zaradi nezadovoljive vezave med orodnim in nizko ogljikim jeklom. Zato smo za

vse faze proizvodnje in kontrole izdelali revizijo tehnoloških predpisov in tehničnih prevzemnih pogojev. Na osnovi teh smo izvršili valjarsko platiranje za ca. 50 ton ustrezne vložke in nismo opazili nenormalnosti, zaradi katerih bi lahko pričakovali pojav prekomernega izmečka. Po še ne popolnoma potrjenih podatkih smo dosegli z zadnjimi ukrepi predvideni namen, to je, da je izplen valjarskega platiranja v normativnih mejah. Za dokončno uspešno rešitev naloge je potrebno v celoti zagotoviti zadovoljevanje vseh zahtev tehnoloških predpisov in v precejšnji meri so naša zapažanja potrdila sum, da je bil izmeček v glavnem posledica tehnološke nedisciplin. Naloga se nadaljuje.

1-11.6 Ogrevanje ingotov v globinskih pečeh (Lončar, Rus, Božikov, Perman)

Pri nekaterih šaržah so se pojavile težave v zvezi z ogrevanjem v globinskih pečeh. Nekateri ingoti so se celo natalili, instrumenti pa niso kazali tako visoke kritične temperature, zato je bilo sklenjeno, da se na osnovi kontrole in registracije izboljša pogoje ogrevanja. Poleg temperature tudi pogoji zgorevanja v pečeh lahko povzročajo vrsto napak pri nadaljnji predelavi.

Izdelani so novi predpisi ogrevanja, pri čemer je izvršena revizija časov za nekatera jekla, za druge vrste jekel, ki so bila v osvajanju, pa so določeni novi časi. Predpisi so dostavljeni INDOK centru.

Za kontrolo zgorevalne atmosfere v ELPID pečeh smo do nedavnega jemali vzorce dimnega plina, analize teh plinov pa niso pokazale realnih rezultatov, ker na odvzemnih mestih za ventilatorjem ne dobimo reprezentativnih vzorcev zaradi razredčitve z zunanjim zrakom. Valjarna bo torej uredila vprisanje novih odvzemnih sond na drugih mestih neposredno pri izhodu iz vsake peči. Ta odvzemna mesta bodo urejena predvidoma do konca januarja 1973, nakar bo uvedeno redno jemanje vzorcev enkrat dnevno. Kemijska problematika je praktično rešena. Sama analiza pečnih in dimnih plinov je urejena in preizkušena s klasično metodo po Orsatu. Možno je določiti, CO , CO_2 , O_2 in CH_4 . Kolikor bo pozneje potrebna analiza drugih nepopolno zgorelih plinov, bo potrebno vključiti plinsko kromatografijo. Kontrolna metoda je za dano nalogo dovolj enostavna in dovolj natančna, kemijski oddelek pa je pripravil za to nalogo izurjeno osebje, ki pa ni zadostno za eventualno vsakodnevno kontrolo na vseh pečeh. Jemanje vzorcev je seveda delna rešitev problema, idealno pa bi bilo, če bi imeli analizatorje dimnih plinov za vsako peč posebej. V tem primeru bi imeli ob katerem koli času na razpolago trenutno sliko zgorevalne atmosfere v pečeh. Naloga se nadaljuje.

1-11.7 Dviganje kvalitetnega asortimenta proizvodnje k višji vrednosti (Breznikar)

V letu 1972 nismo dosegli 100-odst. strukturno, ki smo jo predvideli z akcijskim programom, vendar smo se ji znatno približali. V skupni strukturi smo zmanjšali udeležbo navadnih in kvalitetnih jekel, kar je vsekakor ugodno, na žalost pa nismo dosegli tudi predvidene strukture pri plemenitih in visoko ter nizko legiranih jeklih. Znatno smo presegli predvideno strukturo pri plemenitih ogljikovih jeklih, kar pa ni odraz tržnih potreb, temveč predvsem velike konjunktore in zmanjšane uvoza navadnih in kvalitetnih jekel. V popolnosti nismo dosegli predvidene proizvodnje nizko legiranih jekel zaradi pomanjkanja posameznih ferolegur, predvidene proizvodnje visoko legiranih jekel pa nismo dosegli predvsem zaradi pomanjkanja niklja in opustitve proizvodnje brzorezljivih jekel.

Kljub temu pa smo tudi na tem področju dosegli znaten napredek v primerjavi z letom 1971. V letu 1972 smo v primerjavi z letom 1971 znatno zmanjšali proizvodnjo navadnih in kvalitetnih jekel na račun povečane proizvodnje vseh vrst plemenitih jekel.

Postavljena naloga je zaključena, nakazane težnje pa se nadaljujejo.

1-12. Osvajanje novih proizvodov z višjo fazo predelave (direkcija ZPSŽ)

Dosedanji dosežki in tendence razvoja na tem področju so razvidne iz serije člankov s skupnim naslovom »Slovenske železarnice v letu kakovosti«. Pri direkciji Združenega pod-

jetja slovenske železarnice je formiran posebni team za učinkovito izvajanje te naloge. Naloga se izvaja.

1-13.1 Skladišče armatur za valjanje (Gržina, Blažič)

Izdelano je priročno skladišče z ustreznimi skladiščnimi površinami v medzidku centralnega vhoda južne strani valjarne. V končni fazi je izdelava delavnice za popravilo valjev, ki bo predana namenu konec meseca januarja. S tema posegoma se sprostijo prostor sedanje delavnice, ki se bo uredila tako, da bo kos vsem tehnološkim zahtevam valjarne. Naloga se izvaja.

1-13.2 Študija za izboljšanje kakovosti komprimiranega zraka (Vehovar, Janežič)

V zvezi z zmanjšanjem vlažnosti zahtevajo posamezne tehnične rešitve fizičnega sušenja zraka z ohlajitvami do -20°C znatna finančna sredstva in opremo iz uvoza. Skušali smo najti rešitev, ki bi bistveno zmanjšala vpliv vlage na občutljive sestavne dele pnevmatičnih naprav in regulacij. Z rekonstrukcijo hladilnega sistema na zračnem kompresorju »ATLAS — COPCO« ER-9 smo uspeli znižati izstopno temperaturo komprimiranega zraka od 33 na 28°C in s tem relativno vlažnost 85 odstotkov vsega zraka ca. 30 odstotkov (ca. 130 kg/dan vlage). Hlajenje bomo skušali še izboljšati z dodatnimi dodelavami. Na dveh zračnih rezervoarjih 20 m^3 smo uredili turbolenčni dovod zraka v rezervoar, odvod pa smo dvignili pod sam vrh rezervoarja. Na ta način zadržimo večino vlage, ki kondenzira zaradi vpliva zunanje temperature. Rezultati teh izboljšav so registrirani predvsem v valjarni, pripravi peska in livarni, kjer so bile največje težave.

Glede zmanjšanja nihanja pritiska omenja poročilo, da so bila opazna nihanja pritiska komprimiranega zraka registrirana predvsem v nočni izmeni. Z organizacijsko prerazporeditvijo strojnikov kompresorjev tudi na nočno izmeno kakor tudi z manjšimi rekonstrukcijami zrakovodnega omrežja v valjarni in mehanski delavnici smo nihanje pritiskov bistveno zmanjšali. Sedanja nihanja ne vplivajo negativno na zahteve proizvodnih zmogljivosti, popolnoma odpraviti pa jih ni mogoče. Naloga se izvaja in bo izvršena do postavljenega roka.

1-13.3 Programi preventivnega vzdrževanja (Vehovar, Bratina, Lesjak)

Za področje energetskih naprav je tov. Vehovar podal naslednje poročilo.

Program je izdelan, vendar še ni oddan, ker še izdelujemo — zbiramo — izkustvene norme za posamezna popravila ter obrazce za dokumentacijo.

Program obsega:

1. Vzdrževanje energetskih naprav ostane tudi v bodoče pod neposrednim vodstvom obratovodje energetskega obrata.

2. Dosedanji plan periodičnih pregledov in malih ter srednje velikih popravil se dopolni z normativi časa popravil. V plan pregledov in popravil je vključiti tudi merilno in regulacijsko opremo, čeprav ta dela izvaja vzdrževalni obrat (evidenca, nadzor in urgiranje so potrebna z naše strani).

3. Program preventivnega vzdrževanja zajema:

- kontrolo pravilne in racionalne eksploatacije energetskih naprav,
- čiščenje naprav,
- mazanje naprav,
- ciklične preglede,
- pričvrščevanje, prilaganje,
- rutinsko zamenjavo delov,
- popravila.

4. Program predvideva uvedbo in vodenje tele dokumentacije:

- strojne karte,
- kartice mazanja,
- kartice pregledov,
- defektacijske liste,
- delovne liste,
- nakaznice, povratnice za material (že obstaja),
- evidenco kvarov in lomov,
- dosije energetskih naprav — že obstaja,

vendar ga je treba dopolniti z nekaterimi načrti in tehničnimi podatki, prospekti itd.

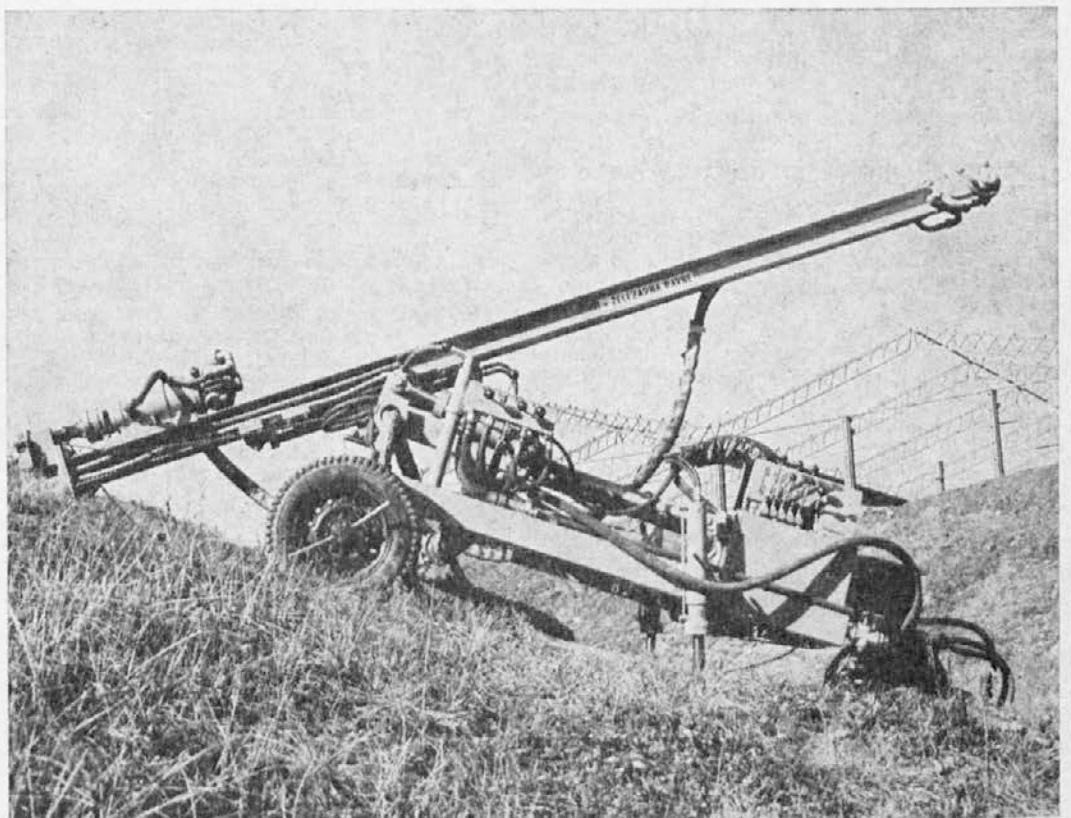
Vzorci za to dokumentacijo sedaj zbiramo.

Tov. Lesjak pa za področje strojnega vzdrževanja poroča naslednje:

V času od 8. do 18. oktobra 1972 se je v Železarni Ravne nahajal konsulent firme IKO — iz Osla, gospod Egil Arneberg, ki je na osnovi analize sedanjega stanja na področju organizacije vzdrževanja v našem podjetju izdelal osnovne smernice in napotila za sodobno, racionalno in učinkovito organizacijo vzdrževanja. V strojni in gradbeni službi smo na podlagi teh smernic najprej pričeli s pripravami za organizacijo preventivnega strojnega vzdrževanja v vseh proizvodnih obratih. Izdelali smo koncept elaborata, na podlagi katerega so se že začele izvajati naslednje naloge:

a) Že izvršene naloge

1. Razdelili smo področja tekočega vzdrževanja v vseh proizvodnih obratih ter določili

RGVS — globinski vrtalni stroj — naš proizvod

obseg in rajone posameznim vzdrževalnim skupinam. Tako razdelitev smo usklajali tudi z mikroorganizacijsko shemo podjetja. Sedaj imamo za vpeljavo preventivnega strojnega vzdrževanja formiranih 6 vzdrževalnih skupin.

2. Izvršili smo popis oziroma določili ključne stroje in strojne naprave, na katerih se bo vpeljala preventiva. V tem popisu so izločeni vsi stroji in strojne naprave, na katerih delo ne poteka na 4, 3, 2 ali 1 izmeno. Navedeni popis je osnova za naslednjo nalogo, navedeno pod točko 3.

3. V teku je detajlno določanje sklopov in posameznih strojnih elementov pri slehernem stroju ali strojni napravi, ki je ključnega pomena.

To so naloge, ki smo jih na področju preventivnega vzdrževanja v strojni in gradbeni službi doslej že izvršili.

b) Naloge, ki jih še moramo izvršiti

1. Določiti pri slehernem ključnem stroju in strojni napravi časovni obseg preventivnega pregleda in vrste posameznih operacij.

2. Določiti frekvence — periodiko preventivnih pregledov.

3. Določiti število strojnih ključavničarjev, ki bodo opravljali preventivne preglede in ukrepanja po prej navedenih kriterijih.

S tem bi bila operativna naloga vpeljave preventivnega vzdrževanja zaključena. Vzporedno s tem delamo na organizaciji ostalih funkcij, ki jih zahteva vpeljava preventivnega vzdrževanja. Sem spada sistem poročanja o ugotovitvah preventivnih pregledov in ukrepanje, izvrševanje tekočega vzdrževanja, zadolžitve tehnologov, delovodij in vodij v operativi, itd.

Naloga je zelo obširna in se bo postopoma izvajala v 1973. letu.

Ing. Bratina zaradi odsotnosti ni mogel dati poročila, zato bo o programu preventivnega elektro vzdrževanja poročal ob naslednji priložnosti.

1-13.4 Cirkulacijski sistem hlajenja pri elektro obločnih pečeh (Vehovar, Lesjak, F. Gnamuš)

Osnutek za cirkulacijski sistem hlajenja fleksibilnih kablov pri obeh 40-tonskih elektro obločnih pečeh je bil izdelan že v polletju 1972. Prvotna zamisel sicer ni bila izvedljiva, pač pa se je našla druga, precej boljše rešitev z uporabo popolnoma novih elementov, ki so bili dobavljeni s starim železom. Potrebno je bilo le izdelati novo situacijsko razmestitev, predelati nekoliko priključkov, spremeniti cevno povezavo in izdelati potrebno armaturo. Delo se je zaradi nabave materiala in zasedenosti kapacitet malenkostno zavleklo, tako da bo celoten sistem hlajenja fleksibilnih kablov montiran in dan v obratovanje koncem januarja. Naloga je izvršena.

1-13.5. Organizacija skladišča rezervnih delov (F. Gnamuš)

Ta naloga predstavlja v glavnem temeljno zasnovo organizacije skladišča rezervnih delov s centralnega mesta. Vzdrževanje predstavlja določen sistem z določenimi podsistemi, od katerih enega predstavljajo tudi skladiščni podsistemi, ki morajo medsebojno usklajeno delovati, če hočemo, da bo celotni sistem vzdrževanja v redu funkcional. Zaradi tega skladiščne funkcije ne bi smeli obravnavati ločeno od celotne organizacije vzdrževanja v železarni Ravne.

Danes ne razpolagamo s popolnimi podatki, na podlagi katerih bi se zaloge strojnih delov lahko prikazale količinsko in vrednostno. Na podlagi ocene stanja zalog danes in predvidevanja za bodočnost, za dobo 20 do 30 let, bi rabili samo za zaprto in pokrito skladišče strojnih rezervnih delov ca. 1360 m² površine. To površino pa je potrebno racionalno izkoristiti, organizacijo pa prilagoditi zahtevam vzdrževalnega sistema.

Dokončna izbira o legi in tipu skladišča zavisi od bodočega razvoja naše železarne. Nakazani sta dve možnosti za lego skladišča in tudi tip skladišča. Vsak tip skladišča zahteva drugačno notranjo organizacijo, ki je v nalogi tudi nakazana.

Nakazani rešitvi sta sami za sebe v redu, v celoti gledano pa samo delno, kajti v nalogi ni obravnavano elektro skladišče in gradbeno skladišče, ki ju je tudi treba obravnavati

po enotnih kriterijih, če že ne kot eno centralno skladišče tehniških služb.

Na osnovi tega poročila smatramo, da naloga o temeljni zasnovi organizacije skladišča še ni povsem zaključena.

2. STANDARDIZACIJA

2-1 Predlogi UJŽ in JUS standardov (Letonja in sodelavci)

V letu 1972 so bili izdelani naslednji standardi:

- a) za izdajo v okviru UJŽ:
 - mikroskopsko določevanje vključkov v jeklu,
 - določevanje vključkov v jeklu z makro jedkanjem,
 - določevanje vključkov v jeklu s stopničasto probo,
 - določevanje velikosti zrna v jeklu,
 - bentonit za uporabo v livarnah,
 - brzorezna jekla,
 - ogljikova orodna jekla,
 - legirana orodna jekla za delo v vročem stanju,
 - legirana orodna jekla za delo v hladnem stanju;
- b) za revizijo obstoječih JUS standardov:
 - jekla za cementacijo JUS C. B 9 020,
 - jeklena litina za splošno uporabo JUS C.J 3.011.

2-2 Interni tovarniški standardi (Černe)

Zaradi neizvedene mikroorganizacijske sheme dejavnost INDOK centra še ni dokončno oblikovana, pač pa se že pripravlja dejavnost po zamišljeni organizaciji.

V okviru te naloge se v glavnem izvaja priprava za novo dejavnost INDOK centra z registriranjem obstoječih predpisov. Takoj ko bodo tehnološki in kontrolni predpisi urejeni in primerno oblikovani, se jih registrira kot interne tovarniške standarde. V teku je tudi urejanje sistematike bodočih internih standardov. Od obstoječih predpisov in normativov je doslej zbrano in urejeno naslednje:

- predpisi za topilnico,
- zbrani so predpisi in obstoječi normativi za livarno,
- zbrani so obstoječi predpisi za ogrevanje in valjanje jekel našega proizvodnega programa,
- zbranih je nekaj predpisov za kovanje,
- zbranih je veliko predpisov za toplotno obdelavo v valjarni, kovačnici, čistilnici in kalilnici.

Naloga je v začetni fazi.

2-2.1 Interni standardi za tehnologijo izdelave školjk (Pavše, Sedelšak)

Poročilo o tej nalogi je podal le tov. Sedelšak, ki je mnenja, da standardov ne moremo izdelati, dokler ne bomo imeli rešene osnovne surovine — peskov. Tako lahko navaja le temperature pečenja mask iz prakse, ki so na vseh strojih v območju 250 do 300°C. Čas pečenja je na stroju F-7 9 do 12 sekund in je odvisen od debeline mask, na strojih L-25 in L-15 pa je čas pečenja odvisen od velikosti modela oz. jedrnika.

2-2.2 Izdelava normativov za termično obdelavo ulitkov (Stručl)

Izdelati dobre tehnološke ter kontrolne predpise in jih izdati v tako kratkem času, je nemogoče. Slabe mehanske lastnosti jeklolitine ter neustrezne strukture, ki jih pripisujejo nepravilni termični obdelavi, se dostikrat že dajo odpraviti ali vsaj omiliti v livarni ali pa celo v topilnici. To potrjujejo tudi zadnji problemi, ki so nastali zaradi slabe žilavosti ulitkov iz jekla prokron 12 sp., pokanjanja gosenic in plašč iz jekla 12 Mn. Zato je najnujnejše reševanje teh problemov in sčasoma priti do dobrih tehnoloških predpisov, kot pa te predpise formalno oblikovati na hitro za mizo. Naloga se nadaljuje.

2-2.3 Predpisi za prevzem ingotov, za ogrevanje, dogrevanje in ohlajevanje v kovačnici (Vrečič, Vizjak)

Naloga je izrednega pomena za tehnološki proces kovanja, zato se intenzivno izvaja kljub pomanjkanju in prezasedenosti ustreznih kadrov. Izdelan je predpis o sprejemu vročih ingotov iz topilnice, o načinu in času zakladanja v peči za posamezne formate ingotov. Določeni so tudi okvirni temperaturni

intervali kovanja za vse vrste jekel, ki jih pa bo treba s sistematičnimi raziskavami v okviru danih možnosti še izpopolniti. Izdelan je predlog skupin po vrstah jekel, ki bi spadala v enoten režim ogrevanja. Za določitev časov ogrevanja posameznih vrst jekel in formatov ingotov je bila s 1. 10. 1972 uvedena kartoteka evidenca za čase ogrevanja in vse druge podatke od zalaganja v peč do začetka kovanja. Zbranih podatkov je še premalo, da bi lahko izračunavali poprečne vrednosti za posamezne vrste jekel, ki bi jih nato lahko primerjali s teoretičnimi osnovami in izdelali za posamezne skupine diagrame. Pri tej nalogi so tudi objektivne težave, s tem da se izvaja preureditev ogrevnih peči kovačnice od generatorskega plina na mazut in butan.

S posebno nalogo »Določitev plastičnosti s torzijskim poizkusom v vročem«, ki jo izvaja Metalurški inštitut v Ljubljani, in z interno nalogo »Določitev plastičnosti z udarnim poizkusom v vročem« so izvršene raziskave odvisnosti plastičnosti od temperature in časa ogrevanja. Na osnovi vrednosti, ugotovljenih iz podatkov navedene evidence, preiskav določitve plastičnosti in literaturnih podatkov, bomo izdelali najustreznejše tehnološke predpise ogrevanja posameznih vrst oz. skupin jekel.

Izdelan je bil predlog za ohlajenje odkovkov po dimenzijah in kvalitetah ter že posredovan INDOK centru za izdajo internega standarda.

Naloga se izvaja, rok pa je potrebno zaradi objektivnih vzrokov bistveno podaljšati.

2-2.4 Tehnološki predpisi za fazonske odkovke (Vrečič, Vizjak, Robnik, Potočnik)

V zvezi s to nalogo je iz poročila razvidno, da je v pripravi dela kovačnice vsak odkovek, izdelan od leta 1967 dalje, obdelan na posebnem formularju »Tehnološki predpis kovanja« po GOST-normah 7829-55 in 7062-54 grupe BO 3. Vsi so šifrirani z obstoječim šifrantom in odloženi po vrstnem redu v arhivu priprave dela kovačnice v mapah georga. Nekateri stalni naročniki so sami potrjevali te predpise ali skice odkovkov. Ob takem stanju tekočega izpopolnjevanja tehnoloških predpisov seveda ni potrebna ponovna izdaja vseh predpisov prek INDOK centra, pač pa je potrebno najti najustreznejši način evidentiranja vseh obstoječih predpisov in vključitev teh v enoten tovarniški sistem šifriranja, ki bo ustrezno prilagojen za računalniško obdelavo. Tudi v bodoče bi v takem primeru, ko vsi arhivirani tehnološki predpisi kovanja služijo pri ponovnem naročanju kot tehnološka dokumentacija za nov delovni nalog, zadoščalo evidentiranje vseh novih predpisov v INDOK centru in potrjevanje evidence.

Posebej je pri takih predpisih potrebno dosledno obravnavanje minimalnih dodatkov za obdelavo s stališča ekonomike in kakovosti.

Podobna je situacija glede internih standardov za ulitke, zato bo treba za ti dve področji čim prej urediti sistem omenjenega evidentiranja v neposrednem sodelovanju odgovornih z ing. Černetom, ki je zadolžen za organiziranje dokumentacije internih standardov v INDOK centru, in ing. Seglom, ki je zadolžen za oblikovanje računalniške obdelave na področju tehnologije in kontrole. Naloga se v nakazani smeri nadaljuje.

2-2.5 Tehnološki in kontrolni predpisi v jeklovleku (Codec in sodelavci)

V okviru te naloge naj bi se za ves asortiment proizvodov v obratu jeklovlek popisali dosedanja tehnološki predpisi in sistematično uredili. Vsa tehnologija vlečenja palic, vlečenja žice, luščenja in brušenja palic je že posneta. Naloga v tem obsegu je v zaključni fazi in bo v rokopisu elaborat pripravljen do konca januarja. Ta popis tehnologije bo olajšal delo tehnologov, lanserjev in mojstrov v proizvodnji, predstavljal bo oporo kontroli v obratu, po kritičnem pregledu in presoji pa bo moral služiti tudi za osnovo sistematičnemu programu raziskav, namenjenih izpopolnjevanju tehnologije. Naloga je v predvidenem obsegu v glavnem zaključena, v nakazani smeri pa se nadaljuje.

2-2.6 Tehnološki predpisi za termično obdelavo (Černe, J. Gnamuš, J. Segel)

Zbrani podatki za tehnologijo toplotne obdelave, ki so v začetku leta 1972 oblikovani in

izdani kot elaborat tov. Jociča, so se naprej izpopolnjevali in izdajali, posebno za serijsko proizvodnjo gotovih izdelkov.

Zbrani so tudi ostali obstoječi predpisi in normativi, posebno za toplotno obdelavo litine.

Pripravlja se predlog evidence in pregleda predpisov za postopke toplotne obdelave po vrstah jekla, ki bo koristno služil v pripravi dela.

Oblikovani so predpisi za indukcijsko kaljenje valjev za vse načrte valjev v naši proizvodnji. Pripravljajo in urejajo se predpisi za plamensko kaljenje izdelkov.

V okviru tovarniških standardov je izdelan predpis šifriranja toplotne obdelave za posamezne faze in grupne tehnologije toplotne obdelave, izdelan pa je tudi predlog za mikrosifriranje v omenjenih področjih. Naloga se nadaljuje.

2-2.7 Standardiziranje vložnega materiala za izdelavo industrijskih nožev (Smrtnik)

Ta naloga je v fazi zbiranja in obdelave podatkov, ki so potrebni za standardizacijo, t. j.:

— podatki o prodaji industrijskih nožev v zadnjih dveh letih po dimenzijah in količinah,

— analiza potreb in raziskava tržišča za industrijske nože po dimenzijah in količinah,

— tehnološki podatki o minimalnih vložnih dimenzijah za vse nože po grupni tehnologiji industrijskih nožev.

Zbiranje podatkov je v zaključni fazi, delno se obdelujejo, pripravlja se izdelava standardov. Težava je zaradi ročnega zbiranja podatkov, ker bo računalniške podatke možno dobiti šele v tekočem letu.

Izdelava standardov se obdeluje na osnovi potreb oz. porabe posameznih dimenzij in kvalitete po ABC-metodi. Za grafične in furnirske nože iz compunda je bil izdelan začasni interni standard. Dokončni interni standard bo lahko izdelan, ko bo popolnoma osvojena proizvodnja compound jekla in bodo izdelani vsi pripadajoči predpisi. Naloga se izvaja.

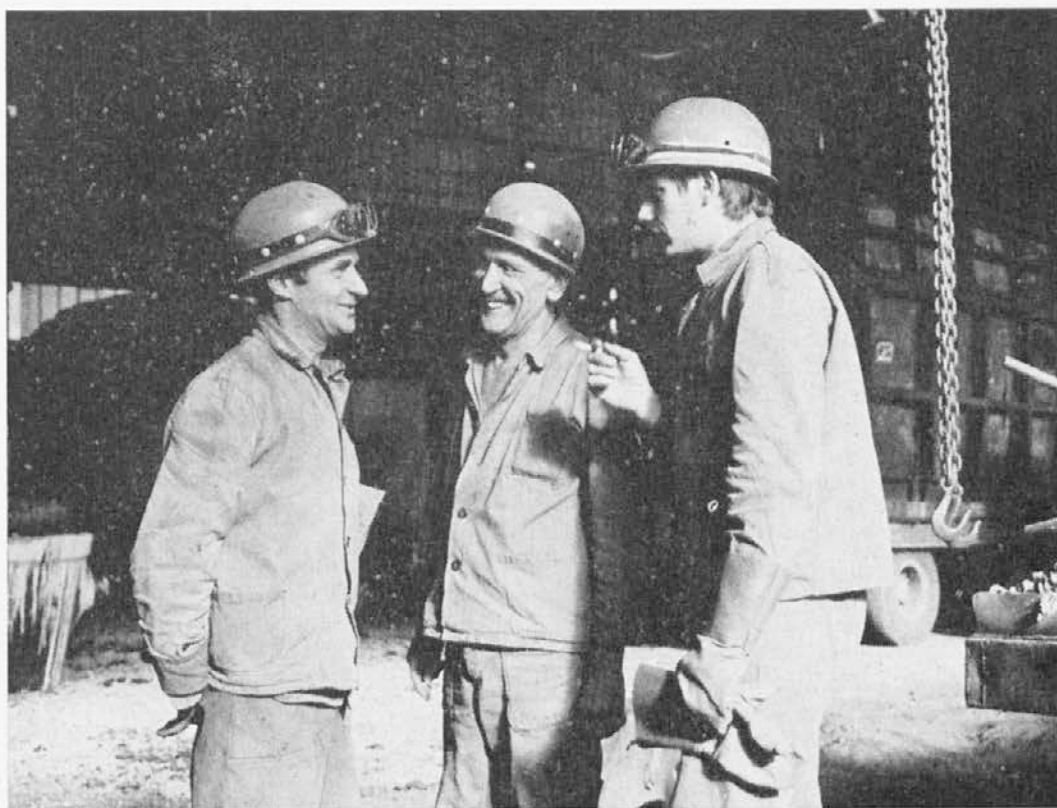
2-2.8 Tabela standardnih dodatkov za 90 grup industrijskih nožev (Pratnekar)

Standardizacija minimalnih dodatkov je nadaljevanje uvajanja grupne tehnologije za 90 grup industrijskih nožev in je osnova za formiranje »obdelovalnih modulov«. »Obdelovalni modul« je namreč nov pojem v tehnologiji odrezavanja in obenem stopnica višje pri grupni tehnologiji. Z novo tehnologijo, ki bo bazirala na principih obdelovalnih modulov pri industrijskih nožih v novem obratu, bo napravljen nov tehnološki napredek. Na osnovi obdelovalnih modulov bodo nastopili v novem obratu industrijskih nožev specifični obdelovalni centri, v katerih se bodo odvzemali standardni moduli. Prvi pogoj za formiranje modulov pa je standardizacija vložnega materiala in standardizacija dodatkov. Za to smo v razvojni nalogi izdelali tabele teh dodatkov za vse nastopajoče operacije, kjer se material odvzema, in za dodatke, ki so potrebni za toplotno obdelavo oz. za končno brušenje nožev. Iz standardizacije dodatkov za obdelavo sledi kasnejša standardizacija vložnega materiala. Naloga je izvršena.

2-2.9 Predpisi toplotne obdelave za posamezne skupine industrijskih nožev (J. Gnamuš)

Ta naloga se ne izvaja tako, kakor bi želeli. Glavni vzrok zakasnitve je neizvedena mikroorganizacijska shema, zaradi katere služba ni v popolnosti formirana. Za nalogo je posebej zadolžen tehnolog, ki zbira in ureja tehnološke predpise za nože po načrtih. Število različnih oblik nožev je veliko, zato se še nismo odločili za enoten sistem izdelave tehnoloških predpisov. Zaradi vseh naštetih težav nismo uspeli kljub precejšnjemu obsegu zbranega gradiva posredovati INDOK centru tehnoloških kartonov. Obrat kalilnice pa se pri rednem delu v proizvodnji še poslužuje tehnologije iz zbranega gradiva.

Tudi toplotno obdelavo bo treba vključiti v enoten sistem grupne tehnologije proizvodnje industrijskih nožev. Naloga se nadaljuje.

Trenutek oddiha

2-2.10 Pregledne tolerančne tabele za dolžinske dimenzije — tolerance navojev — tolerance orodij (Ott)

Pred odhodom iz železarne Ravne je tovariš Ott priskrbel:

— tabele za metrične navoje z izmerami po ISO profilu,

— tabele navojnih toleranc za metrične navoje,

— tabele za ostale vrste navojev (obli, trapezni, Whitworthov, cevni itd.).

Te tabele so bile dostavljene obratovodjem in mojstrom. Naloga je izvršena.

(Poročilo se nadaljuje s področji 3., 4., 5., 6. in 7.)

OŽIGOSANI

(Ob obletnici smrti Prežihovega Voranca)

30. junija 1948. leta je Prežihov Voranc poslal Kokalu Ivanu listek, katerega še danes hranimo in kjer dobesedno piše:

»Dragi Kokal!

Pridi enkrat konec tedna gor, pogovorila bi se kaj naj vaša guštanjska organizacija stori glede kongresa KPJ, ker je bila ona ena izmed šestih komunističnih organizacij, ki so bile iz Slovenije zastopane na ustanovnem kongresu leta 1920. To je zgodovinska celica. Mislim, da se mora to neke povdariti, vsaj v časopisju.

Kotlje, 30. 6. 1948

Pozdravljam Kuhar«

Pol stoletja je minilo, odkar je mladi Voranc stopil na težko in trnovo pot komunista, širokega humanista in vnetega borca za pravice koroških Slovencev. Že samo ta pot bi bila za povprečnega človeka več kot pretežka. Voranc pa ni bil povprečnež. S svojim duhom je segal daleč preko razmer, v katerih je živel. Narava mu je dala še en dar, še eno breme: znal je pisati.

Leto je spet naokoli. Obletnica njegove smrti je pred durmi. Spomnimo se ga; prav vsi sklonimo na ta dan glave pred velikim sinom Mežiške doline, saj takih sinov nimamo ravno na izbiro.

Danes, ko doživljamo genocid koroških-zamejskih Slovencev, šele prav razumemo, kako dalekosežno je presodil Vo-

ranc koroško vprašanje. Pred plebiscitom je govoril na shodih delavcem, kajti zanje se je najbolj bal, ker je ugotovil, da socialdemokratska stranka v Mežiški dolini vzgaja delavce v nemške nacionaliste namesto v socialiste: »Koroški Slovenci bodo izgubljeni, če pridejo pod Avstrijo in to se bo zgodilo, če delavstvo ne bo tudi narodnostno zavedno«. Razumel je težnje delavcev po republikanski ureditvi države, vendar jim je govoril: »Avstrija je res republika, v republiki imajo delavci večje socialne pravice, toda zaveden socialist se mora odločiti za državo, kateri po jeziku pripada. Če njegovi ideali v taki državi ne bodo uresničeni, se mora tam boriti za preureditev družbe.« Vse je bilo zaman. 10. oktobra 1920 smo na plebiscitu zgubili del našega narodnega telesa, zgubili smo Koroško. Dvajset let je nosil Voranc v sebi bolečino in razočaranje, kar vse je pozneje na tujem izlil v »Požganico«.

Mežiška dolina je bila izvzeta s plebiscitnega ozemlja. Proletariatu te doline je Voranc tedaj posvetil vse svoje mlade sile. V Mežiški dolini sta bili v tistih časih dve zvrsti proletariata: delavci in najemniki, to je kmetje brez lastne zemlje. Leti so bili Vorancu še posebno pri srcu, ker je sam izliral iz te zvrsti. Novorojena Kraljevina Jugoslavija jim je obetala agrarno reformo. Zato je bil ta del proletariata odločno in navdušeno za kraljevi-

no SHS. Agrarne reforme ni bilo, razočaranje je bilo bridko. Ta del proletariata ni bil organiziran, nihče se zanj ni brigal. Voranc je to vedel: nujno je ustanoviti stranko, ki bi odločno zastopala interese vsega proletariata Mežiške doline. Tako se je ustanovila v Guštanju podružnica Socialistične delavske stranke Jugoslavije. Od 20. do 26. junija leta 1920 je bil kongres te stranke v Vukovaru. Voranc ni dobil dopusta, zato se je udeležil kongresa Anton Metarnik. Na kongresu se je stranka preimenovala v Komunistično stranko Jugoslavije. Tako je nastala »zgodovinska celica«, kakor jo imenuje Voranc v listku, ki ga je poslal Ivanu Kokalu 30. junija 1948.

Kokal mu je zapisal svojo dušo takrat, ko ga je obvaroval neljube krojaške obrti in ga spravil v guštanjsko jeklaro za vajenca. Naredil je zanj vse, kar je bilo v njegovi moči, kar je ukazal Voranc.

V Kefrovih mlinih je bila organizirana partijska konferenca. Šele ko je bilo vse končano in so Kokal, Ditinger, Mezner in Gradišnik goste varno spravili na železniško postajo, so zvedeli, da so bili tehnični organizatorji II. kongresa Zveze komunistične mladine Jugoslavije.

Voranc je hodil med svoje proletarce. Bil je prerok: »Guštanjska fabrika bo segala še do Prevalj, ko pridemo do novega družbenega reda. Luči Mežiške doline bodo svetile do Podjune. Tedaj bo šele nastalo pravo življenje za našo dolino. Mladina bo imela vse.« Hodil je k Lampretu (Kokalu). Kokalova mati je bila naravno brihtna žena. Časopisi so bili pri hiši, čeprav včasih niti kruha ni bilo. Hodil je h Klošterniku, kamorkoli med revne, preproste in brihtne ljudi.

Tedaj so ga ostro napadli. Napadel ga je Rajko Kotnik, malgajev, kolega pri Bratovski skladnici. Prikazal ga je kot narodnega izdajalca in celo — zločinca. Članek, namenjen objavi v »KOROŠCU«, je bil poslan v oceno tudi orožniški postaji »Javornik Guštanj, ki pa je poslala okrajnemu glavarstvu na plebiscitnem ozemlju v Velikovcu zelo strpen odgovor:

»Se poroča, da komunist ni tako nevar, kakor ga avtor predstoječega spisa opisuje. Kakor je podpisani od strani ravnatelja oziroma nadzornika tovarne dr. Obrsnela doznal, se Kuhar zelo zavzema za skupnost našega kraljestva, on deluje tudi mnogo za Jugoslovansko matico.

Ivan Mežnar, komandir postaje«

»Kadar Zilja noj Drava nazaj potačo...« je delo Prežihovega Voranca, ki izraža vso njegovo globoko boleost ob spoznanju, kako izrivajo polagoma nemškutarji Slovence, kako strašen je avstrijski malomeščanski — ozki šovinizem pa naj bo to pod okriljem in fasado te ali one stranke.

Postalo mu je pretesno. Vključil se je v svetovne organizacije za človekove pravice. Postal je »izgubljeni sin«, vendar s srcem in dušo do smrti zvest slepemu črevesu Koroške dežele — Mežiški dolini.

(Pripomba: Na pošti v Pliberku so bile izobešene slike, kjer so prav žaljivo prikazovali »žalost nad izgubljenim Mežiško dolino« — sama sem jih videla tik pred drugo svetovno vojno).

Prišel je čas, ki ga je Voranc napovedal leta 1920. Kot dokaz navajam začetek

predavanja pred slovenskimi koroškimi občinskimi odborniki v Tinjah 18. junija 1972:

»Bilo je leta 1952, ko so se v Dobrli vasi zbrali slovenski mandatarji okraja Velikovec. Vabljeni so bili samo tisti člani občinskih in kmetijskih odborov, ki so bili izvoljeni na samostojnih listah, ki torej v te odbore niso prišli preko SPÖ ali ÖVP. Ker se te avstrijske stranke smatrajo za nemške in je seveda tudi njih politika nemška, od njih nikoli ni pričakovati, da bi svojim članom dovolile, da bi se smeli udeleževati v narodno-slovenskem smislu. Podvreči se morajo strankini disciplini in zato tako izvoljenih mandatarjev nikakor ne moremo smatrati za zastopnike Slovencev. Zato jih tudi nismo vabili...

(Članek hranimo v originalu, bil pa je tudi objavljen v slovenskih koroških časopisih. — Dr. Luka Sienčnik)

Vorancu v spomin, nam v opomin in spodbudo!

Povedala bi le še to, da so »zavedni avstrijski socialisti« še vedno prepričani, da jim je bila Mežiška dolina nasilno odvzeta. To vem iz nedavnega razgovora s posamezniki. To vem iz družinske tragedije v poletju leta 1972, ko je umrla gospodarica Lutnikove domačije, stara 35 let, za rakom, v Žvabeku na Koroškem, ki je za časa plebiscita menda glasoval z 90 odst. za Jugoslavijo. Tam je delal moj oče Doberšek Karel, tam je delala učiteljica Menaše, mati znanstvenika Luca Menašaja in umetnostne zgodovinarke ter prevajalke Helene Menaše. Tihih borcev za slovensko Koroško, nesebičnih, neplačanih, ubogih, vendar zavednih, v zavesti, da je treba ohraniti slehernega člana slovenske narodnosti. Cerkveni obredi: kmečki sin izpod Pece — župnik Wute, je bral vse obrede v slovenščini, potem na grobu — govor, dolg govor, ki se je ogibal vsega, za kar bi ga obtožili, potem je govoril mlad učitelj utrakvistične šole v Žvabeku, govoril je prav tako kot župnik. Vseeno pa mi je bilo pri duši nepopisno. Vedela sem, da je danes Žvabek vsaj 80 odst. ponemčen. Ko sem poslušala ta dva slovenska intelektualca, ki sta si, tu, tik ob meji vsaj upala spregovoriti slovenski, me je prišlo. Rekla sem: »Hermina, poslavljam se

do tebe v imenu matičnega naroda iz Jugoslavije. Šele pred par meseci si mi pisala iz Gradca in se v pismu opravičevala, če kaka slovenska beseda ni prav postavljena. Lejte, naš pesnik Kajuh je napisal: »Samo milijon nas je, milijon umirajočih med mrličmi. En sam milijon, ki ga življenje krotoviči in vendar ga nikoli ne uniči. Zato, ker nismo trhle bilke, ki po toči ovne, ker mi nismo le številke — smo ljudje.« Vse drugo ni važno, važno je to, da je bila Hermina edini zavedni slovenski kmet na Lutnikovi domačiji, odkoder je popeljal moj oče dve zavedni slovenski dekleti v Jugoslavijo. Mojo mater Katarijo, ki je z njim prestajala vse tegobe zloglasne aleksandrovske diktature, in po njeni smrti Zofijo, ki je prevajalski dekan ni hotel cerkveno pokopati, za kar ga je oče prosil in mu tudi povedal, da ne prosi zase, temveč zaradi Korošcev, Žvabekarjev, ki so prišli na pogreb — skoro pol vasi.

Morda sem zašla, vendar je tudi to potrebno povedati. Voranc bi vse to razumel! Naj živijo vsi veliki sinovi Mežiške doline, vsi nesebični borci za slovensko Koroško.

Le v slogi je moč, le močna — monolitna južno-slovanska država lahko ohrani čudovite tradicije narodnega življenja svojih zamejcev. Samo v monolitni, gospodarsko močni in enotni Jugoslaviji je garancija za ohranitev narodnostnih manjšin. Nismo agresorji, ne zahtevamo zemlje, toda ne smemo dovoliti, da bi najmanjši del našega naroda odmrli. Premalo nas je, da bi to lahko dopustili. To zahteva od nas zgodovina, zahteva pieteta do velikih in do tihih borcev za slovensko Koroško. Končno pa je to tudi dolžnost sleherne države, kjer prebivajo manjšine, sleherne demokratične države. Tako, kakor rešujemo mi narodnostna vprašanja, naj jih rešuje vsaka druga. Država, ki ima na svojem območju manjšine, bi morala biti ponosna, da jih ima, da jim omogoča temeljno izobrazbo v materinščini, kajti šele potem je normalen prehod k nadaljnji izobrazbi, če si jo kdo želi.

Mira Doberšek

(Viri: Pripovedovanje Kokala Ivana, Doberšek Karla, Helene Menaše, Marja Boršnik: Prežihov zbornik)

KULTURNA KRONIKA

JESENIŠKI KULTURNI ZGLED

Jeseniški tovarniški list »Železar« je tednik. Kljub temu (ali morda prav zato) ima redno vsaj dve »bralni strani«, kar pomeni, da (večinoma) v nadaljevanjih objavlja bodisi spomine iz partizanskih let, ustrezna poglavja iz knjig, potopise ali pa kar povesti izpod peres domačih avtorjev. To pomeni, da Jeseničani imajo ljudi, ki znajo in tudi hočejo pisati v domači list, kar ni zmeraj eno in isto. Zdaj npr. objavljajo: Ivan Jan, Dražgoško republiko (odlomek iz knjige Dražgoška bitka) in Miha Klinar, Tigrovca Žefa (povest).

Ta večletna domača literarna dejavnost je nedvomno opogumila tudi mlajše lite-

rate, ki so prve korake besednega ustvarjanja opravili v šolskih glasilih, nato pa so zasnovali »Liste«, kulturno umetniško prilogo »Železarja«, ki izidejo nekajkrat letno, za novo leto 1973 pa so praznovali izid 10. številke Združeni v kulturno umetniškem klubu Tone Čufar pa so napravili še korak naprej ter pričeli izdajati samostojno knjižno zbirko »Mala Čufarjeva knjižnica«, v kateri so doslej izšli štiri zvezki:

Tone Čufar, Tovarna, Slavko Savinšek, Poredni smeh, Viktor Gregorač, Razmerja in Andrej Kokot, Čujte, zvonovi pojo. Do konca januarja naj bi izšli še pesniški zbirki Mihe Klinarja in Valentina Cundriča.

Naklade se gibljejo od 500 do 5000 izvodov, za opremo pa skrbijo domači slikarji.

O tem, da so honorarji minimalni, kolikor sploh so, in da se nenehno ubadajo z denarnimi težavami, ni treba posebej pisati, pač pa o tem, da kljub temu delajo naprej in da jim težave ne jemljejo veselja in volje do dela.

Kaj naj ob tej informaciji in pohvali neke oblike kulturne dejavnosti v drugi slovenski železarni dodamo mi? Časopisa imamo kar dva, vendar smo se literarnih prispevkov doslej bolj ogibali, kot jih objavljali oziroma objavljamo bolj tisto, kar je bukovniško — samoraslo, manj pa ono, kar nastaja ob rednem šolanju ter si potem utre pot v redne literarne revije, in če pokaže trajnejši kvaliteten nivo, doživi tudi knjižno izdajo. Pa tudi — takšni talenti, ki so doma pognali, se na univerzi

razvili in širše uveljavili, se z izjemo Ošlaka niso vrnili v domači kraj, in tako torej pri nas aktivnih literatov nikoli ni bilo niti za eno mizo, kje šele za omizje.

Ne zdi se mi tudi primerno, da bi ob mnogih slovenskih založbah (pogosto slišimo, da jih je preveč) povsod po Sloveniji ustanavljali nove oziroma lahko jih pač ustanovimo, če imamo zadosti denarja, kakor si z denarjem lahko omislimo sploh marsikaj.

Nedvomno pa bi kazalo resneje razmisliti bodisi v okviru železarn ali Svobode o literarnem ali še bolj praktično — o literarno novinarskem klubu, ki bi lahko glede na število ravninskih šol morda res ustvaril toliko kvalitetnega, da bi bilo za nekaj literarnih strani v katerem od obeh Fužinarjev vsako leto.

n. r.

Robert Conquest, Izobčeni, izbrisani, pričevanja. Ljubljana, CZ 1972. Cena 103 din.

Izčrpna, vsestranska in objektivna podoba zloglasnih stalinskih čistk, ki so spravile ob življenje skoraj 20 milijonov ljudi. Pisec je ugleden sovjetoolog. Njegova govorica je stvarna in hladna, sama popisana dejstva pa boleča in srhljiva.

Ernest Hemingway, Zbogom orožje, roman. Maribor, Založba Obzorja 1972. Cena pl. 60 din.

V romanu, ki spada med najbolj priljubljena Hemingwayeva dela, je pisatelj oblikoval svoja osebna doživetja iz prve svetovne vojne v Italiji. Zgodbo poznamo tudi iz filma, zaradi povpraševanja po knjigi pa je to že druga izdaja v desetih letih.

R. Borger-A. Seaborne, Psihologija učenja, priročnik. Ljubljana, CZ 1972. Cena 40 din.

Ta knjiga dveh angleških psihologov ne govori samo o šolskem pouku, marveč o učenju v najširšem pomenu besede, o učenju kot stalnem prilagajanju človekovim zunanjim okolnostim. Dobrodošla bo vsem, ki so po kakršni koli poti spoznali resnico, da se je treba v življenju stalno učiti.

(Po »Knjigi 72« priredil M. K.)

S KNJIŽNE POLICE

Slovenski avtorji

Ervin Fritz, Dan današnji, pesniška zbirka. Ljubljana, DZS 1972. Cena 25 din.

Pesnikova misel je v tej kakor v prejšnjih knjigah razmeroma enostavna: je proti svinjakom in mistični megli. Rajši kakor v cerkvi najsvetejše ima punco z zdravimi zobmi. Noče se postavljati na prste, da bi bil videti večji. Del njegove izpovedi je zajet v verzih: »Ne moreš biti kot hlapec hvaležen za vsak hip in svoje življenje (kot breme) valiti v hrib.«

Jezik je hote preprost in v nasprotju z večino sodobne poezije vsakomur razumljiv.

Florian Lipusch, Zmote dijaka Tjaža, roman. Maribor, Založba Obzorja 1972. Cena 42 din.

Lipusch je koroški Slovenec mlajšega rodu, ki se v svojem literarnem delu zavzema med drugim tudi za kulturno enotnost Slovencev na obeh straneh meje. Zgodba romana je na zunaj preprosta: dijak Tjaž, revež, ki mu šolanje omogoča verski zavod, se upira strogi moralni tega zavoda, predvsem njegovi spolni hinavščini, zato ga na koncu izključijo iz zavoda, a po prvem dnevu »svobode« napravi samomor.

Izvirnost in vrednost knjige ni v zgodbi sami, temveč v načinu njenega podajanja, v jeziku in stilu, ki privzemata »medvrstične« pomene ter pisatelj z njima razkriva svoj odnos do sveta. Torej branje, ki zahteva nekaj napora in razmišljanja.

Dominik Smole, Antigona, drama. Ljubljana, DZS 1972. Cena 20 din.

Prvič je Antigona izšla l. 1960, danes pa spada že med »klasične«, to je v tuje jezike prevedene in večkrat ponatisnjene tekste.

M. Zupančič je v spremni besedi napisal: »Smoletova Antigona se v današnjem času vrača v prvine tragičnega. Tragičen je osnovni položaj človeka v svetu, zgodovina je prikaz ponavljajočih se tragičnih usod. Moralna moč in veličina človeka je v tem, da v dejanju zdrži svoj tragični položaj. Z dejanjem se dokoplje do svojega smisla in ta smisel z zgledom sporoča naprej.«

Zarko Petan, Avtobiografija, aforizmi in satire. Ljubljana, MK 1972. Cena 29 din.

To je nova zbirka duhovitih izrekov in posmešljivk. V kratke stavke strnjene besedne igre bičajo vrsto sodobnih problemov. Nekaj primerov:

»Človek se nauči govoriti v dveh letih, nato pa se vse življenje uči molčati.«

»Ze velikokrat so mi policaji žvižgali, še nikoli mi niso ploskali.«

»Na kulturnem polju je pridelek tem manjši, čim več je na njem gnoja.«

»Naša družba je tako napredna, da je nekateri ne morejo več dohajati.«

»Ker revolucionarji niso hoteli študirati, so študentje postali revolucionarji.«

Gregor Strniša, Zelod, pesniška zbirka. Ljubljana, DZS 1972.

Pesmi kažejo ustvarjalno veselje, prav graditeljski odnos do sveta: »Je Trnuljčica žive-la? / In če ni, vendar živi. / Vstaja iz trnja in pepela / kakor luna iz noči.« So »vesela drevesa«, »plodna drevesa«, je morje, ki se »sploh ne konča«. In ker je tako, nam pesnik prav na koncu pove: »Tako živimo dan za dnem. / Živimo tu že sedem let. / A se nam še zmeraj zdi, / da smo prišli šele ta hip.«

Tuji avtorji

Meša Selimović, Trdnjava, roman. Maribor, Založba Obzorja 1972, cena 53,20 din.

Selimović spada med najbolj brane jugoslovanske pisatelje. Za roman »Derviš in smrt« je dobil štiri najpomembnejše nagrade v državi.

Trdnjava je njegovo najbolj vedro delo, saj ga ogreva tiha, požrtvovalna ljubezen. Bosna, posebej s svojim muslimanskim delom, je dobila v pisatelju svojega najbolj široko razgledanega tolmača.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

5207 Krajčević Fr., Analiza poslovanja poduzeća 1971.

5208 Handbuch der Normung 1972.

5209 Stojanov C., Primerjalne raziskave lastnosti ledeburitnih jekel 1972.

5210 Kotnik J., Slovensko-ruski slovar 1967.

5211 Grad A., Špansko-slovenski slovar 1969.

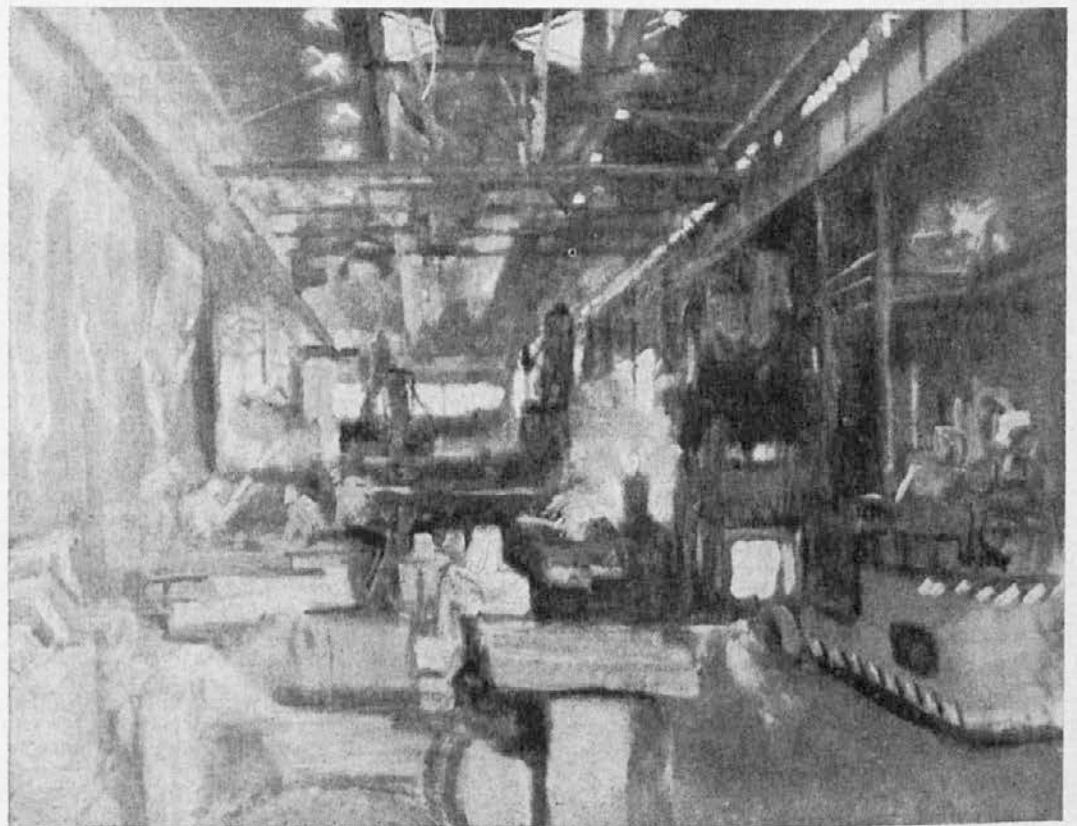
5212 Galan L. de., Analytical Spectrometry 1971.

5213 Argenti J., A Management System for the Seventies 1972.

5214 Koren I., Analize delovanja zračnega batnega motorja 1972.

3587/277 Muster J., Problematika lepljenja čepov na izlivke pri evakuiranju 1972.

5215 Klir J., Valach M., Cybernetic Modelling 1967.

Nikolaj Omersa, Kovačnica, olje

- 5216 Nenadel Z., Mirtes B., Analogue and Hybrid Computers 1968.
- 5217 Attwood P. R., Planning a Distribution System 1971.
- 5218 Alisova S. P., P. B. Budberg, Diagrammi sostojanja metalniških sistem 1972.

STROKOVNI ELABORATI

- 5000/207 Žlof J., Direktna spektroskopska analiza sive litine 1972.
- 5000/208 Suler J., Proračun in konstrukcija težkega pnevmatskega vrtalnega kladiča za RGVS 1972.
- 5000/209 Haramija D., Nabava livarskih materialov na domačem trgu in iz uvoza 1972.
- 5000/210 Torej J., Uvedba simptomov na žerjavih 1972.
- 5000/211 Smrtnik M., Organizacija pretoka materiala v SMO 1972.

- 5000/212 Haber R., Organizacija in naloga vhodne, medfazne in končne kontrole v SMO 1972.
- 5000/213 Bavče J., Pregled stroškov vzdrževanja in energije tehničnih služb v letu 1971, 1972.
- 5000/214 Čas M., Adaptacija starega žerjavnega nosilca za energetski most 1972.
- 5000/215 Verovnik R., Izdelava vodilnih miz na lahki progi 1972.
- 5000/216 Gerdej Š., Prilagoditev dela obračunu enote mehanske obdelave novi organizaciji 1972.
- 5000/217 Šipek J., Odpraševanje, prezračevanje in ogrevanje brusilnice 1972.
- 5000/218 Enci M., Plamensko površinsko kaljenje raznih izdelkov na vertikalnem kalilnem stroju 1972.

ŠPORTNE VESTI

ZA ODBOJKO IN NAMIZNI TENIS GRE

Zaradi doseženih uspehov so lansko jesen kar tri ekipe Fužinarja imele možnost tekmovali v zveznih tekmovanjih. Članice odbojarskega kluba so se tekmovanju v državnem razredu odpovedale, namiznoteniške igralke in odbojkarji pa so svojo priložnost izkoristili. Sicer pa smo o vsem tem takrat tudi mi poročali.

Tekmovanja v I. zvezni ligi so v polnem razmahu, pravzaprav se že krepko nagibajo h koncu prvega dela, obe ekipi Fužinarja pa nikakor ne moreta z dna lestvice. Med navdušenci odbojke in namiznega tenisa, ki pridno polnijo veliko dvorano v DTK, se vedno bolj glasno postavlja vprašanje, kako naprej oz. ali bodo naši ostali v ligi ali ne. Res je, da se tu in tam čujejo tudi posnemalci pregovora, da je bolje biti prvi na vasi, kot zadnji v mestu, res pa je tudi, da večina ljubiteljev obeh športov, v glavnem sodelavcev železarne Ravne, s prizadeto zaskrbljenostjo zasleduje to tekmovalje in si iskreno želi, da bi se našim le obrnilo na bolje.

Da bi lahko našim bralcem, predvsem pa ljubiteljem športa posredovali kar najbolj odgovorna predvidevanja v zvezi z nadaljnjim igranjem obeh ekip v družbi najboljših jugoslovanskih kolektivov, smo prosili funkcionarje obeh klubov, naj na kratko ocenijo položaj, tekmovalne pogoje in predvsem realne perspektive svojih moštov v nadaljnjem tekmovanju.

Predsednik OK Fužinar dipl. iur. Adolf Cigler je povedal, da odbojkarji v I. ligo niso šli pripravljeni, saj ni bil rešen status igralcev, niso bile urejene možnosti za izvajanje celodnevni treningov in je zaradi tega bil izražen tudi pomislek, da bi sploh nastopali v I. ligi. Drugi problem je premajhno število igralcev kljub načrtnemu delu z mladinci, ki pa imajo seveda premalo izkušenj, pa finančne težave, saj če bi bilo več sredstev, bi lahko bili treningi pogostejši, močnejši in učinkovitejši. Povedal je tudi, kako se mu zdi, da je danes le preveč razširjeno merilo, da je le denar zagotovilo za pridobivanje igralcev, tudi takih, za katere je klub že veliko storil za njihov osebn in splošni razvoj, medtem ko imajo klubi seveda pravico zahtevati določene odškodnine. Meni tudi, da se je klub premalo potrudil svoje probleme posredovati in iskati rešitve med člani republiške lige in odbojarske zveze, saj OK Fužinar zastopa v I. zvezni ligi ne samo ravensko, ampak tudi slovensko odbojko. Verjetno bi se morali pred začetkom tekmovanja pogovoriti tudi o teh stvareh. Kljub vsemu temu pa so v klubu realno pričakovali obstanek v ligi, vendar so po že odigranih tekmah za to le še majhne možnosti. Kaže, da igralci do sedaj niso bili kos svoji nalogi predvsem po psihološki plati, tehnično-organizacijski prijem večkrat niso bili najboljši, prišlo pa je tudi do internih

spodrsrljajev, jeze in živčnosti zaradi porazov z neposrednimi tekmeci. To pomeni, da bo pri odbojki treba imeti več strokovnjakov, ki bodo znali obvladati to področje.

Nikakor ne gre sedaj metati puške v koruzo, ampak je treba vztrajati, pri tem pa graditi na športni morali in zavesti igralcev in vseh drugih, vključevati je treba mlade igralce in skrbeti, da se odbojka razvija naprej. Odbor kluba in tudi igralci se zavedajo svoje odgovornosti, trudijo se in disciplinirano trenirajo, kar pomeni, da še niso izgubili upanja na uspeh. Seveda pri tem ne gre zamolčati dejstva, da pri kvalitetnem — vrhunskem športu čistega amaterizma ni več. Zato bo treba urediti razmere za gojitev vrhunskega športa, pri tem pa graditi na zdravi športni podlagi brez zahtev in izsiljevanj in v enotni občinski športni politiki z edino možno alternativo, da mora kvaliteta prihajati iz množičnosti. O tem pa naj razmislijo tudi vsi odgovorni.

Štefan Filipančič, tehnični vodja OK Fužinar je uvodoma poudaril, da vsi športniki tekmujejo z namenom, doseči čimboljši rezultat ter da so si naši odbojkarji status prvotnega priporočili z dobrimi igrami v drugi zvezni ligi ter na kvalifikacijskem turnirju. Po tem uspehu so bili postavljeni pred dejstvo igrati v I. zvezni ligi, saj zaradi administrativnih ukrepov niso mogli več nastopati v II. zvezni ligi, kljub temu da so takrat zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in kvalitetnih igralcev to želeli. To pomeni, da so v klubu pred začetkom tekmovanja v I. zvezni ligi prišli do zaključka, da imajo ob takih pogojih minimalne možnosti za obstanek v ligi. Sledila je vrsta akcij, da bi se stvari izboljšale. Najprej so se hoteli okrepiti z bivšimi, na Ravnah vzgojenimi igralci, kar pa kljub prizadevanju SD Fužinar in ObZTK ter velikem razumevanju železarne ni uspelo. Tudi do okrepitve z igralcem kanala Tušarjem ni prišlo, ker je matični klub zahteval zanj 5 milijonov starih dinarjev.

V klubu so prišli do žalostne ugotovitve, je nadaljeval tov. Filipančič, da bi lahko z igralci, ki so v JLA ali drugod, kandidirali za uvrstitev v zgornji polovici tekmovalne lestvice, če že ne za vrh. Poznavalec odbojke v pojasnilo, da so v JLA Alojz Španžel, Košuta, Zibret in Slatinšek, za Reko igra Urnaut, za Kamnik pa Milan Štehar, medtem ko so Stres, Gutenberger in Dokl študijsko oz. službeno zadržani. Vsakomur mora biti jasno, da bi bila ekipa, sestavljena iz teh igralcev, neprimerno močnejša, kot je ta, s katero Fužinar nastopa na zadnjih tekmah. Poleg vsega pa so bili pri tekmovanju še toliko nespretni ali nesrečni, da niso zabeležili zmaga pri že dobljenih srečanjih (Spartak in Jedinstvo, obakrat 2:3). V I. delu tekmovanja so planirali vsaj 6 točk, ki bi dajale realne možnosti za obstanek v ligi — po raz-

pletu v tekmovanju je to le še teoretična postavka. Pri klubu so se odločili vključiti v moštvo 5 mladincev. Po mnenju tov. Filipančiča daje to dejstvo dva zaključka:

1. da so tako slabi, da morajo reševati nastopanje z mladinci oz.

2. da so tako močni, da upajo tekmovali z mladinci v I. zvezni ligi.

Ta druga ugotovitev naj bo v premislek vsem tistim, ki so odbojkarje že zapustili ali prenehali z igranjem, da je OK Fužinar pojem odbojke v Sloveniji in bo tak ostal še vrsto let. To pa ravenski odbojki zagotavlja načrtno delo z mladimi igralci.

Zdaj se kalijo! Pa čeprav bodo verjetno izpadli iz I. zvezne lige, bo kmalu prišel čas, ko se bodo vrnili vanjo in v njej tudi ostali. Preveč napak so naredili, meni tov. Filipančič, a po starem pregovoru, so se ob teh napakah tudi veliko naučili.

Trener OK Fužinar, tov. Anton Španžel je bil kratek in jedrnat. Povedal je: »Naloga, ki smo si jih postavili pred pričetkom lige, to je premagati naše neposredne tekmce v boju za obstanek, nismo izpolnili. Vzrokov za to je več, vendar bi omenil glavnega, in to je pomanjkanje kvalitetnega igralnega kadra. Pred pričetkom lige smo imeli 11 igralcev, po 10. kolu pa imamo le še 5 članov in nekaj mladincev, ki pa še nimajo takšnih kvalitet, da bi lahko enakovredno zamenjali tiste, ki so odšli (Košuta in ostali, ki jih je naštel že tov. Filipančič).

Naša glavna naloga je oblikovati moštvo, ki se bo do konca tekmovanja častno in športno borilo ter dalo po svojih zmožnostih vse, da bomo ostali v najvišjem rangu tekmovanja, kar pa bomo uspeli le z resnim in zavzetim delom vseh nas, ki delamo pri odbojki.

Tako najbolj odgovorni pri odbojarskem klubu, sedaj pa še tisti od namiznega tenisa.

Predsednik namiznoteniškega kluba tovariš Otmar Leš misli, da je že to velik uspeh uvrstiti se v I. zvezno ligo. Povedal je, da so se pri klubu zavedali velike odgovornosti in so bili enotni, da jih čaka veliko dela ter so tako že v začetku bili prepričani, da se bo mlada ženska namiznoteniška ekipa prva leta lovila za obstoj v ligi, in če bo pri tem uspela, bo to že velik uspeh.

Ne gre pozabiti, da je položaj tekmovalk izredno neugoden, saj imajo vsak dan šolo do 20. ure (popoldanski pouk Štručeve in Režonjeve), prva igralca Petračeva pa je v Ljubljani in vse kaže, da zaradi pomanjkanja treninga v kvaliteti ne napreduje, medtem ko se je Lesnikova kljub triizmenskemu delu uspešno vključila in po svojih zmožnostih pridno vadi. Tov. Leš je poudaril, da ne bi želel naštevati opravičil za trenutno stanje, saj se zaveda, da morajo storiti čim več za boljšo kvaliteto in resnejšo vadbo. Zato so že dobili dovoljenje, da bo trener Jamšek lahko pojačal vadbo tudi z dopoldanskimi treningi dvakrat na teden. Javno pa poziva vse igralke, da vložijo kar največ truda v šoli in pri treningu ter meni, da lahko uspejo le z boljšim delom odbora, predvsem pa trenerjev in igralcev.

Alojz Janežič, tehnični vodja namiznoteniškega kluba je povedal, da so pred meseci uvrstitev ženske ekipe v I. zvezno ligo ocenjevali kot nedvomen uspeh ne glede na to, ali bo v zvezni ligi nastopala ali ne. Po predhodnem dogovoru z odgovornimi pri SD Fužinar in ObZTK so se kljub tehtnim pomislekom, kot so šolanje, psihološka nezrelost, možnost moštvene vadbe, rang tekmovanja, vnaprej določena vloga »autsajderja« itd. odločili nastopati v I. zvezni ligi. Sedaj, ko je že zaključena prva polovica tekmovanja, ugotavljajo:

— da so se uresničile napovedi, da so za izpadanje iz lige najresnejši kandidati Obilič iz Novega Kneževca, Triglav iz Kranja in domači Fužinar in bodo zato medsebojni dvoboji odločili, kateri dve ekipi bosta morale iz družstva najboljših. Zaradi izglabljenega dvoboja s Triglavom na domačem terenu se bo Obiliču verjetno pridružil še Fužinar.

— Večina ekip v I. ligi ima profesionalne trenerje, ki s svojim delom »izdelujejo« ne samo igralno taktično, temveč tudi psihično moč igralcev. To pa je ena od bistvenih substanc namiznoteniške igre. Tov. Janežič poudarja, da je danes za kontinuiteto kvalitete potrebno trenirati 2-krat dnevno in da je pri

tem potrebno zajeti tudi psihično pripravo s poudarkom na vlogi posameznika pri ekipnem dvoboju.

Nadaljevanje lige nikakor ne pomeni bele zastave, pravi tehnični vodja in zagotavlja, da se bodo borili vsi skupaj do zadnje točke. Pri klubu želijo, da jih podpre tudi širše občinstvo. Na koncu pa je še poudaril, da klub oziroma šport ni samo stvar tistih, ki s svojim entuziazmom skušajo dajati svoj delež družbeni aktivnosti, temveč tudi vseh drugih društvenih dejavnikov kraja in občine.

Trener kluba Robert Jamšek je povedal, da se pri svojem delu srečuje s problemi, ki jih tudi s podporo odbora ne more rešiti ter da realno gledano ekipa nima možnosti, da bi se obdržala v društvu najboljših. Naštel je tudi nekaj primerov, ki so po njegovem bistveni, da so na repu tabele. Ti so:

1. Treninzi iz objektivnih razlogov niso kvalitetni in za tak rang tekmovalja je premalo vadbenih ur. Vzrok je potrebno iskati v sistemu šolanja igralcev. Pouk imajo vsak dan od 14. do 20. ure. Trening se prične ob 20.15 in konča eno uro pozneje, saj si lahko sami predstavljate, kakšen je trening, ko so igralce izmučene in komaj čakajo, da je konec treninga.

2. Silva Petrač je na študiju v Ljubljani. Iz njenih tekem na tekmovalnih je razvidno, da v Ljubljani premalo trenira, saj sedaj ne pokaže tistega, kar je pokazala prej, ko je trenirala doma.

3. Eden od vzrokov, da so igre naših igralcev slabe, je pri nekaterih igralcih bolezen in dekleta so v letih, ki jim pravimo »nora leta«.

4. Za I. ligo imamo trenutno premalo igralcev in je zato zelo težko ukrepati, če pride vmes še nediscipliniranost, ki se je zadnje čase tudi pričela pojavljati.

Trener je analiziral našete točke in povedal, da je možno iz njih razbrati, da uspeha pri takem delu ne more biti, saj je premalo trdega dela, vadbenih ur in v takem rangu tekmovalja mora biti tudi več čuta odgovornosti do društva Fužinar.

»S tem mislim povedati,« je končal tovariš Jamšek, »da kar se ne da dobiti z znanjem, se večkrat lahko dobi z borbenostjo. Borbenost pa je bila od nekdaj poleg znanja glavna odlika igralcev in igralcev namiznoteniskega kluba Fužinar«.

Teh šest izjav odgovornih ljudi v obeh klubih nam razkriva dejansko stanje v obeh ekipah, ki tekmuje v najvišjem jugoslovanskem tekmovalnem razredu. Seznanja pa nas tudi s problemi, od katerih je nekaj tudi takih, ki jih v samih klubih ne morejo rešiti. Prav je, da za te probleme ve tudi širša javnost predvsem iz razloga, da po svojih močeh pri odpravljanju teh problemov tudi pomaga. Na vsak način pa odkritost in zaupanje v lastne moči pomenita tudi zavzetost za odgovorno reševanje odprtih vprašanj v klubih samih. Menimo, da je prav to glavno orodje, ki lahko premaga največ preprek, ki se zdaj mogoče zdijo nepremagljive.

Nekaj pa bi tu le radi pripomnili. Obe ligi sta izredno kvalitetni, torej to pomeni, da sta tudi naši dve ekipi kvalitetni, če lahko v teh ligah sodelujeta. Obema ekipama pa primanjkuje igralnega kadra. To torej pomeni, da je osnova prešibka ali drugače, da le iz širše osnove resnično lahko zraste kvaliteta. Čim večja bo torej osnova, tem širši bo tudi kvalitetni vrh. Čim več bo kvalitetnih igralcev in igralcev, tem večja bo konkurenca in čim večja bo konkurenca, tem manj bo problemov in tem večja bo kvaliteta in še bi lahko razglabljali v tej smeri. Pa že kolikor smo, smo spoznali, da je začetek le osnova, osnova pa je množičnost. Zato obema kluboma sedaj, ko jima želimo, da bi res uspela z borbenostjo, znanjem in s športno srečo, predlagamo, da najmanj podvojita svoje vrste, da razpredeta svoje delo v šolska športna društva na posebni osnovni šoli, na osnovni šoli, na IC in v gimnaziji, da v teh šolskih društvih delata s svojimi trenerji in pomočniki trenerjev ter starejšimi igralci kot vodji krožkov in si tako pravočasno preskrbita isto osnovo, iz katere bo potem res prišla kvaliteta v zadovoljivem številu. Nikakor se ne gre zanašati na ozek krog ljudi. Glavni problemi v obeh klubih so prav te narave.

Ko se vsem funkcionarjem zahvaljujemo za odgovore na naše vprašanje, bi hoteli tudi njihovim in obenem tudi našim igralcem in

igralcem položiti na srce, da tudi od njih pričakujemo polno in odgovorno zavzetost in predvsem srčnost ter borbenost, ki ob pravi podpori občinstva lahko hitro stvari postavi na pravo mesto.

To si res od srca želimo.

-ate-

ŠPORTI IN MI

Strokovnjaki na področju telesne vzgoje in športa v naši republiki so lani izdelali raziskavo o valorizaciji in klasifikaciji športnih panog pri nas na Slovenskem, ki jo je naročil komite za telesno kulturo pri Izvršnem svetu SR Slovenije.

Razvrstitev športov, o kateri smo bili obveščeni tudi že prek televizijskega zaslona, temelji na strokovnosti in bo verjetno v strokovnih krogih še preštudirana, je pa na vsak način zanimiva tudi za širok krog ljudi, zlasti seveda za tiste, ki sta jim telesna vzgoja in šport blizu. Zato o vrstnem redu in odstopanju med posameznimi športi kakor tudi o njihovi pomembnosti za različne dejavnosti ta neobvezna in kratka informacija.

A. Pomembnost za psihomatski status

1. Atletika	1,79
2. Plavanje	1,56
3. Košarka	1,50
4. Hokej na ledu	1,40
5. Alpinizem	1,38
6. Vaterpolo	1,33
7. Tek na smučeh	1,21
8. Alpsko smučanje	1,10
9. Rokomet	1,03
10. Športna gimnastika	0,86

Do 20. mesta sledijo: veslanje (0,76), planinstvo (0,74), rugby (0,59), kajakaštvo (0,56), judo (0,54), nogomet (0,54), tenis (0,52), odbojka (0,47), podvodni športi (0,32) in rokoborba (0,31).

Zaradi primerjave še uvrstitev nam bolj znanih športov. Smučarski skoki so na 23. mestu, namizni tenis je 27., 40. je sankanje, na 41. oz. 43. mestu pa najdemo kegljanje in streljanje od skupno 45 razvrščenih športov.

B. Pomembnost za rekreacijo

1. Planinstvo	1,61
2. Plavanje	1,60
3. Alpsko smučanje	1,52
4. Namizni tenis	1,36
5. Kolesarstvo	1,22
6. Odbojka	1,22
7. Badminton	1,18
8. Balinanje	1,07
9. Keglanje	1,06
10. Drsanje in kotalkanje	1,05

Do 20. mesta sledijo: nogomet (0,99), orientacijski šport (0,94), sankanje (0,85), košarka

(0,84), tenis (0,65), atletika (0,52), smučanje na vodi (0,48), veslanje (0,39), tek na smučeh (0,39) in jadrnanje na vodi (0,36).

Na 23. mestu najdemo rokomet, strelstvo je 24., sledi alpinizem na 25. mestu, 29. je športna gimnastika, 32. je vaterpolo, 35. je hokej na ledu, 37. je judo, 38. karate, 39. rugby, 44. so smučarski skoki, zadnji (45.) pa boks.

C. Pomembnost za vseljudoško obrambo

1. Strelstvo	1,58
2. Orientacijski šport	1,51
3. Padalstvo	1,48
4. Letalski športi	1,46
5. Planinstvo	1,39
6. Alpinizem	1,34
7. Tek na smučeh	1,30
8. Judo	1,29
9. Plavanje	1,20
10. Karate	1,11

Do 20. mesta sledijo: atletika (1,04), alpsko smučanje (1,01), moto šport (0,96), rokoborba (0,93), podvodni športi (0,77), boks (0,74), konjeniški šport (0,33), kajakaštvo (0,31), veslanje (0,24) in športna gimnastika (0,20).

Kolesarstvo je 21., sledijo pa rugby (22.), vaterpolo (24.), rokomet (26.), košarka (27.), hokej na ledu (28.), nogomet (30.), odbojka (31.), namizni tenis (35.), smučarski skoki (37.), kegljanje (41.), itd. Tudi tu je uvrščenih 45 športov.

Prej ko pridemo do generalne uvrstitve športnih panog, bi hoteli še opozoriti na objavljene vrstne rede za šport, rekreacijo in obrambne sposobnosti, saj te razvrstitve nazorno dokazujejo, kam se je treba na posameznem področju usmerjati in v zvezi z možnostmi prilagoditi tudi zastavljeno delo. Brez dvoma je za rekreatorja zelo važna smer razvoja rekreacijskega športa. Ve se tudi, kaj naj forsirajo odgovorni za vsesplošni ljudski odpor itd.

D. Generalna uvrstitev športov

1. Atletika	1,83
2. Plavanje	1,72
3. Alpinizem	1,62
4. Tek na smučeh	1,46
5. Alpsko smučanje	1,28
6. Planinstvo	1,13
7. Košarka	1,00
8. Vaterpolo	0,97
9. Judo	0,91
10. Hokej na ledu	0,90

Do 20. mesta pa še: športna gimnastika (0,77), orientacijski športi (0,72), veslanje (0,71), rokomet (0,63), rokoborba (0,59), kajakaštvo in kanuistika (0,57), podvodni športi (0,55), rugby (0,46), karate (0,36) in padalstvo (0,22).

Tudi pozimi v DTK

Foto: F. Kamnšek

Ostale nam bolj znane športe pa najdemo na naslednjih mestih: 21. nogomet, 22. boks, 23. kolesarstvo, 24. odbojka, 27. smučarski skoki, 31. namizni tenis, 34. strelstvo, 41. sankanje in 42. kegljanje od skupaj 45. uvrščenih športov.

(Vse športe, ki jih gojimo tudi v naši dolini, smo podčrtali).

Poudarili smo že, da so to razvrstitve (ki seveda še ni končno veljavna) izdelali strokovnjaki, zato nikakor ne moremo dvomiti v točnost objavljenih podatkov in bi polemiziranje proti taki uvrstitvi bilo brez vsakega smisla. Raje pogledjmo, kaj razvrstitev športnih panog pomeni za našo dolino oz. za naše zmožnosti in naša dosedanja gledanja na tiste bolj in tiste manj forsirane športe. Če bi prenesli vrstni red po generalni uvrstitvi na športe, ki jih gojimo v naši dolini, dobimo naslednjo razpredelnico.

1. Atletika	1,83
2. Plavanje	1,72
3. Alpinizem	1,62
4. Tek na smučeh	1,46
5. Alpsko smučanje	1,28
6. Planinstvo	1,13
7. Košarka	1,00
8. Sportna gimnastika	0,79
9. Orientacijski šport	0,72
10. Rokomet	0,63
11. Karate	0,36
12. Nogomet	0,19
13. Odbojka	0,09
14. Smučarski skoki	0,37
15. Namizni tenis	0,50
16. Strelstvo	0,77
17. Sankanje	1,39
18. Kegljanje	1,58

Poglejte samo, kako ogromne razlike so med posameznimi panogami (od +1,83 za atletiko, do -1,58 za kegljanje).

Seveda pomeni taka razvrstitev za naše dosedanje gledanje, tradicijo in več ali manj realne možnosti razvoja športnih panog, kakor tudi po doseženih uspehih pravo revolucijo zlasti za nekatere panoge. Mi imamo med vrhunskimi športi smučanje (alpsko, teki, skoki), plavanje, odbojko, namizni tenis in kegljanje, »domovinsko pravico« na vrhu objavljen lestevice pa bi lahko imeli samo plavanje, smučarski teki in alpsko smučanje, medtem ko bi se morali odbojka, smučarski skoki, namizni tenis ter kegljanje umakniti drugim športom. Slika je bistveno drugačna, če vzamemo samo rekreacijski pomen, kjer so recimo namizni tenis, odbojka in kegljanje med prvimi 10. športi.

Razumljivo je, da idealne razvrstitve športov v praksi še dolgo ne bo, saj je odvisna od sorazmernega materialnega vlaganja, od kadrov, objektov, naravnih pogojev in ne navsezadnje od hotenja aktivnega dela članstva v telesni kulturi. Brez dvoma pa je neki smerek in daje misliti na urejene razmere v slovenski telesni kulturi, kjer bo tudi enkrat treba povedati ali bomo povsod začetniki ali pa bomo mogoče v ožjem področju postali tudi mojstri, ker ne smemo pozabiti, da bo osvojeni vrstni red športov pomenil tudi vrstni red vlaganja in trošenja finančnih sredstev.

Kakor koli že, atletiki bo tudi pri nas v Mežiški dolini potrebno posvetiti večjo pozornost in z izgradnjo stadionov v Mežici in Črni omogočiti tudi tamkajšnji mladini osnovne pogoje za gojitev disciplin kraljice športov. Glavno breme pri tem bodo morale nositi tamkajšnje krajevne skupnosti, vzgoja atletov pa bo morala biti v prvi vrsti dolžnost koroškega atletskega kluba in atletske sekcij pri šolskih športnih društvih.

Plavanje se tudi ne bo moglo enakomerno uspešno razvijati, če ne bo zgornji del doline dobil pokritega bazena in ogrevano vodo v mežiškem bazenu ter tako ustvaril ravnotežja, ki ga bo gotovo najbolj vesela predvsem mladina.

Košarka pa zahteva, kakor vse druge igre, tudi urejene dvorane, kar pomeni, da je potrebno v Mežici in v Črni take dvorane najprej zgraditi. Mežica edina od večjih krajev v naši dolini tudi nima odprtega igrišča za košarko in rokomet. V prvi vrsti so torej potrebne telovadnice, stadioni in bazeni, potem pa šolan strokovni kader, ki bi našo mladi-

Dobra zasedba

no ne samo pravilno usmerjal, ampak tudi strokovno vzgajal.

Telesna kulturna skupnost bo imela kaj delati!

-ate-

SMELO V NOVA OBDOBJA

Ob koncu decembra preteklega leta so se zbrali v Domu železarjev taborniki in MC odreda »Koroških jeklarjev« Ravne na občnem zboru, na katerem so pregledali in ocenili svoje delo in akcije ter si zadali nov program dela in akcij za letošnje leto. Kot je bilo slišati iz letnih poročil, so ravenški taborniki zaključili preteklo leto z dobrimi uspehi, čeprav jim muhasto in deževno vreme ni naklonilo izvedbe letnega taborjenja v Mežiški dolini. Tudi preteklo leto je bilo precej proslav ob 30. obletnici vstaje slovenskega ljudstva proti okupatorju. Z udeležbo na teh proslavah in s pohodi po nekdanjih partizanskih poteh ter z obiskom spominskih obeležij naše NOB so ravenški taborniki počastili mejnike naše revolucije.

V posebnem spominu pa bo ostal ravenški tabornikom majski izlet v Kumrovec, kjer so ob dnevu mladosti z ogledom rojstne hiše tov. Tita počastili z mladimi iz vse Jugoslavije njegov 80. rojstni dan. Po ogledu Kumrovca so se vračali po slikovitem Zagorju. Ogledali so si Rogaško Slatino, na Štatenbergu pa znamenite freske.

Kakor prejšnja leta so bili ravenški taborniki tudi lani prireditelji področnega mnogoboja za MC, na katerem so tekmovala ekipe MC Raven in Slovenj Gradca v taborniških veščinah za naziv področnega prvaka, katerega so z visokim številom doseženih točk osvojili MC iz Slovenj Gradca ter se s tem uvrstili na republiški mnogoboj v Ptuj. Večje število akcij ravenških tabornikov pa je bilo opisanih v večini števil obeh Fužinarjev v preteklem letu.

Kljub temu da ravenški taborniki uspešno delujejo, se še vedno soočajo z istimi problemi. Vsako leto je treba izšolati dovolj dobrih vodnikov, saj se število novih MC iz leta v leto množi s pomočjo mentorstva na obeh osemletkah, kar so taborniki uvedli pred kratkim.

Tudi majhna soba, ki jo imajo v kletnih prostorih stanovanjskega podjetja na Čečovu, jim onemogoča večjo dejavnost, saj imajo v tej sobici shrambo za taborniške rekvizite. Upajo, da bodo ta problem skupaj z drugimi organizacijami v doglednem času tudi rešili. Predstavniki raznih družbenopolitičnih organizacij, ki so se udeležili občnega zbora, so pohvalili ravenške tabornike za uspehe, ki so jih dosegli v preteklem letu. Poudarili so tudi željo, da bi se še nadalje razvijalo medsebojno sodelovanje, zlasti z organizacijo ZB. Podeljene so bile tudi odredove pohvale in knjižne nagrade marljivim tabornikom in MC. Za požrtvovalno delo pa je bil podeljen

naziv tabornika — partizana Bojanu Kranjcu.

Ob koncu občnega zbora je sledilo predvajanje izbranih diafilmov, ki so udeležencem prikazali razne akcije ravenških tabornikov v preteklem letu. Izvoljena je bila tudi nova odredova uprava. Za novega starešino je bil soglasno izvoljen veteran tabornišтва na Ravnah tov. Jože Šuler.

Karlo Krevh

FRANC KOTNIK

Ko je zavihrala žalna zastava na drogu, smo se spraševali, komu se je spet pretrgala nit življenja. Ko pa smo zvedeli, da je preminil naš sodelavec Franci Kotnik, smo onemeli v veliki žalosti in nismo mogli dojeti krute resnice. Pred dvema tednoma se je poslovil od nas z malo slabšim zdravjem, niti na misel nam pa ni prišlo, da nam je takrat zadnjič zaželel »srečno«.

Franci se je rodil pred 43 leti v Podgori v Lakovskem mlinu. Njegova otroška leta so bila polna trpljenja in pomanjkanja. Oče delavec ter mati gospodinja in dnarica sta v tistih časih težko preživljala mnogoštevilno družino. Rodilo se jima je 9 otrok, nekaj jih je že pomrlo. Ker pa je takrat bila tudi brezposelnost, je oče prijel za vsako delo, samo da je za silo nahranil lačna usta. Mati se je udejvala po kmetih, kadar je bilo največ dela na polju. Otroci pa so doraščali na ozarrah njiv in parobkih. Tudi ona bi lahko dejala svojim otrokom, kot je Hudabivška Meta v Prežihovi povesti: »Vi niste kot drugi otroci, vi ste samorastniki«. Materinska

roka jih ni imela časa božati. Božal jih je veter in grelo sonce v naravi. Oče je imel kar dva poklica, bil je tesar in čevljar. Če je enega dela zmanjkalo, je prijel za drugo.

V času NOB je bil Lakovski mlin tudi zavetišče posameznih aktivistov. V svoji skromnosti so jim nudili vse, kar so le premogli. Hčerka je bila celo ranjena, po okrevanju se je pa pridružila partizanom.

Po končani osnovni šoli je moral Franci z očetom na delo. V začetku je pomagal pri tesanju žnurati, ali kmalu je moral prijeti tudi za cimrako. Že z osemnajstimi leti je postal dober cimperman. Tesarskega dela je začelo primanjkovati, zato sta se leta 1948 oba z očetom zaposlila v na novo odprtem rudniku v Podgori. Že čez tri leta je rudnik obstal in Franci se je zaposlil pri GG Ravne. Kmalu nato si je našel družico in si ustvaril lastno gnezdece. Leta 1955 se je zaposlil v železarni. Hitro je opravil žerjavovodski izpit ter nato ostal na žerjavu do svoje prerane smrti.

Dragi Franci! Težka mladost te je vzgojila v res skrbnega in ljubečega družinskega očeta. Znal si ceniti družinsko življenje, katerega si si ustvaril. Že iz pogovorov s teboj se je videlo, da se počutiš zelo srečnega očeta v družini in dom ti je pomenil na svetu vse. Bil si res ljubeči mož svoje družine in skrben oče svojih otrok. Če si pripovedoval o svojih dragih, ti je obraz zažarel od sreče, kot da si naj-srečnejši mož na svetu. Ali človeška usoda je kruta. Vedno udari tam, kjer je največja sreča ter prekriža načrte, ki si jih človek zastavi.

V tovarni si bil na svojem delovnem mestu priden in vesten delavec. Nasmejan in malce hudomušen si nas vedno spravil v dobro voljo, za kar smo te vsi imeli radi. Nobene naloge se nisi ustrašil, vse si izvršil ob pravem času in brez pripomb. Imel si veselje in voljo do dela, ker si se zavedal, da si le z delom lahko izboljšaš življenjski standard. Kot družinski oče in delavec si bil lahko marsikomu za vzgled. Vrzal, ki je s tvojo izgubo nastala v našem kolektivu, bomo s tako dobrim in zanesljivim članom težko nadoknadili. Pogrešali bomo tvoje vedrine, s katero si nas vedno spodbujal še k večji ustvarjalnosti.

Svojo zahrbtno bolezen si znal zelo potrpežljivo prenašati. Poredko si potožil o bolečinah, zato si sploh nismo mislili, da bi bilo kaj resnega. Ravno zato ne moremo dojeti, da se zaradi tvoje bolezni danes za vedno poslavljamo od tebe.

Nimam besede, s katero bi ublažil bol žalujoči materi, ženi in bližnjim sorodnikom, toda prosim jih, da jim lajša bolečine vsaj misel, da je bil Franci pošten in zvest družinski oče ter v našem kolektivu zanesljiv in vsem priljubljen sodelavec. 17 let je pomagal s svojim vestnim delom k rasti naše tovarne in napredku našega kraja.

Sina in hčerko pa prosim, da se še z večjo ljubeznijo okleneta svoje mame, ki bo morala sedaj nadomeščati tudi ljubečega in skrbnega očeta. Naj ostaneta res njena pridna otroka. Oče naj jima pa ostane v spominu kot svetel lik skozi vse življenje.

V imenu sodelavcev ti obljubljam Franci, da te bomo vedno obdržali v lepem spominu in te imeli vedno za vzgled.

Težka kovaška kladiva, ki si jih poslušal celih 17 let, naj ti pojejo pesem v tvojem večnem počitku.

Naj ti bo lahka domača gruda, počivaj v miru!

Družini pokojnega naše globoko sožalje.

V imenu sodelavcev — Peter Jamer

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega moža, očeta in brata Franca Kotnika se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem kovačnice, prijateljem in sorodnikom za izraženo sožalje.

Hvala govorniku za poslovilne besede, g. kaplanu, ravenski godbi in vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence.

Žaluoja žena, sin Franc, hčerka Marjanca ter drugi sorodniki

ZAHVALA

Ob prerani izgubi sina Marjana Klančnika se najtopleje zahvaljujemo kolektivu Viatorja za darovana venca in ganljive besede ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se vsem sostanovalcem, sodelavcem jeklovleka in KK Fužinar za darovane vence.

Iskrena hvala vsem, ki so darovali cvetje in sočustvovali z nami.

Žaluoja žena z možem in sinom Jankom

ZAHVALA

Podpisani Franc Špan se zahvaljujem sindikatu železarne za denarno pomoč, ki mi je bila izkazana v času moje bolezni. Obenem želim vsem sodelavcem srečno novo leto.

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujem vsem sodelavcem iz špedicije za lepa darila ob mojem odhodu v pokoj. Želim jim veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Viljem Mori

»UPOKOJENEC PIŠE«

Na vprašanje nekaj sodelavcev v zvezi s pismom Lačna Ivana v zadnji številki Informativnega fužinarja, dajemo naslednje pojasnilo:

Tovariš Lačen ima po vsej verjetnosti v mislih 350-letni jubilej tovarne, ki smo ga praznovali leta 1970. Tedaj je okoli 70 sodelavcev prejelo odlikovanja, s katerim jih je odlikoval predsednik republike, drugih priznanj — razen tistih, ki so jih prejeli vsi zaposleni — ni nihče prejel.

Kritično razmišljanje se torej ne nanaša na proglasitev delovnih jubilejantov, saj je bil tov. Lačen proglašen leta 1964 za 20-, štiri leta zatem pa za 30-letnega jublanta dela v tovarni.

Julija meseca 1971 je bil tov. Lačen starostno upokojen. Od tedaj ga vabimo na ogled tovarne in na tovariška srečanja upokojenih sodelavcev, ki se ga je lani udeležilo že okoli 300 upokojencev.

Kadrovska služba

Navpičnice

DELOVNE NEZGODE V JANUARJU 1973

Ottilio Erman, topilnica I. — pri prižiganju butan-propana mu je vrglo saje v oči.

Adolf Šumnik, skladiščna operativna — na poledenem cestišču je padel pod viličarja, pri čemer si je poškodoval obe nogi.

Štefan Pečovnik, kovačnica — pri obračanju gredice z železnim drogrom je ta zdrsnila s stolice in mu poškodovala prste leve noge.

Teodil Djokaj, topilnica I — pri obzidavanju ponovce mu je padla opeka na zapestje leve roke.

Miran Vnuk, topilnica II — pri čiščenju podnožja cilindra za nagib peči si je odrgnil desno roko.

Jože Knez, valjarna — pri ravnanju okroglih palic mu je ena zdrsnila s police in mu poškodovala sredinec in prstanec leve roke.

Mirko Založnik, livarna — pri čiščenju transportnega traku za pesek je padel s traka in si poškodoval prsni koš.

Videršnik Alojz, kovačnica — pri ravnanju palic na zračnem kladivu mu je ena zdrsnila iz rok in mu presekala arkado nad očesom.

Franc Miklave, kovačnica — pri brušenju osi na stabilnem brusilnem stroju mu je os zdrsnila, pri čemer si je obrusil hrbtno stran leve roke.

Ivan Detečnik, čistilnica — pri brušenju kosov z ročnim brusilnim strojem si je poškodoval kazalec leve roke.

Franc Grobelnik, kovačnica — pri brušenju krogličnih obrobov na stabilnem brusilnem stroju si je obrusil kazalec desne roke.

Marjan Planšak, kovačnica — pri gladkanju kovanca se je zlomil obračalni drog in mu je del droga priletel v čelo.

Franc Potočnik IV, strojni remont — pri snemanju segerjevega obročka z osi mu je zdrsnilo, pri čemer ga je poškodoval prevrnjen zobnik na palcu desne roke.

Feliks Vrhovnik, obrat strojev in delov — pri čiščenju ostružkov s tekalnega kolesa ga je poškodoval ostružek.

Ciril Obretan, vzmetarna — pri brušenju ploščate palice si je obrusil hrbtno stran leve roke.

Franc Segovec, strojni remont — pri potiskanju modelne plošče z okvirom k stroju mu je stisnilo prste na levi roki.

Gibanje zaposlenih v tovarni

Sprejeti:

od 21. dec. 1972 do 20. jan. 1973

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
1.	Borko Janez	18. 8. 1934	KV rezkalec	strojni remont	iz druge delovne organizacije
2.	Božič Ivan III.	15. 4. 1948	VK delovodja	valjarna	iz JLA
3.	Erženčnik Dušan	14. 5. 1953	SS — el. tehnik	el. remont j. t.	ponovna zaposlitev v ŽR
4.	Grenko Jožef	9. 3. 1956	NK delavec	strojni remont	prva zaposlitev
5.	Gracej Dušan	11. 8. 1952	KV ključavničar	strojni remont	iz druge delovne organizacije
6.	Hrastelj Vinko	9. 1. 1951	KV ključavničar	strojni remont	iz JLA
7.	Konečnik Pavel	14. 1. 1957	NK delavec	el. remont š. t.	prva zaposlitev
8.	Kumer Nikolaj	13. 1. 1942	SS — komerc. tehn.	prodaja I.	ponovna zaposlitev v ŽR
9.	Kuzma Jožefa	10. 2. 1955	NS	TKR — skupne sl. enote I.	iz druge delovne organizacije
10.	Ledinek Jože	7. 1. 1951	PK strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
11.	Levar Franč	12. 9. 1925	KV term. obd.	komunalni odd.	ponovna zaposlitev v ŽR
12.	Milovanović Radoljub	20. 3. 1947	KV ključavničar	strojni remont	ponovna zaposlitev v ŽR
13.	Mozgan Marjeta	14. 2. 1956	NK delavka	komunalni odd.	iz druge delovne organizacije
14.	Ozvald Vladimir	6. 6. 1952	KV slikopleskar	obr. pnevm. or.	iz druge delovne organizacije
15.	Pogorevčnik Branko	31. 12. 1954	NK delavec	TKR — kem. odd.	iz druge delovne organizacije
16.	Polenik Albert	10. 3. 1952	KV ključavničar	obr. strojev in delov	iz JLA
17.	Rebernik Albert	18. 1. 1949	PK topilec	topilnica	iz druge delovne organizacije
18.	Repanšek Marjan	8. 9. 1952	PK topilec	topilnica	iz JLA
19.	Rus Stanislav	9. 5. 1952	KV ključavničar	valjarna	iz JLA
20.	Sterže Lovrenc	27. 4. 1955	PK žarilec	kovačnica	iz šole — učenec
21.	Seruga Drago	11. 5. 1952	NK delavec	gradbeni rem.	iz druge delovne organizacije
22.	Špegu Marjan	4. 12. 1957	NK delavec	sklad. služba	prva zaposlitev
23.	Vinšek Drago	11. 10. 1954	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
24.	Volker Branko	26. 4. 1955	NK delavec	špedicija	prva zaposlitev
25.	Vnuk Mirko	18. 11. 1951	NK delavec	topilnica	ponovna zaposlitev v ŽR
26.	Vrstovšek Drago	19. 7. 1952	KV vrtnar	komunalni odd.	iz JLA
27.	Zaluberšek Silvester	25. 9. 1954	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije

Odjavljeni:

1.	Belaj Silvo	21. 1. 1954	PK kovač	kovačnica	v JLA
2.	Burja Savo	4. 1. 1954	KV topilec	topilnica	v JLA
3.	Čas inž. Miroslav	12. 12. 1945	VSS — inž. str.	energ. sl.	v JLA
4.	Dežman Marjan	8. 9. 1950	NK delavec	topilnica	v JLA
5.	Dretnik Ivan III.	3. 4. 1917	KV strugar	valjarna	starostna pokojnina
6.	Domej Franc	26. 9. 1942	NK delavec	strojni remont	dana odpoved
7.	Ferk Milan	25. 7. 1953	PK kovač	kovačnica	v JLA
8.	Golob Mirko	20. 7. 1954	PK žarilec	kalilnica	v JLA
9.	Hancman Leon	22. 3. 1949	KV kalilec	kalilnica	dana odpoved
10.	Jamnik Ivan	21. 7. 1954	KV rezkalec	mod. mizarna	v JLA
11.	Jazbec Mihael	26. 9. 1954	NK delavec	obr. pnevm. orodja	v JLA
12.	Jeromel Anton	14. 4. 1929	PK delavec	kovačnica	poklicna rehabilitacija
13.	Kavšak Ivan	12. 12. 1922	KV kontrolor	TKR — skupne službe enote III.	invalidska upokojitev
14.	Kešelj Nedeljko	20. 7. 1952	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
15.	Kogelnik Peter II.	26. 6. 1950	PK žerjavovodja	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
16.	Kokol Marjan	25. 1. 1952	SS — ekon. tehnik	prodaja I.	dana odpoved
17.	Konečnik Franc V.	17. 8. 1954	PK topilec	topilnica	v JLA
18.	Kotnik Franc V.	4. 1. 1954	KV topilec	kovačnica	umrl
19.	Koželnik inž. Jože	13. 11. 1943	VS — dipl. inž. met.	TKR — met. odd.	dana odpoved
20.	Kranjc Vinko	16. 9. 1952	SS — el. tehnik	el. rem. j. t.	v JLA
21.	Krauser Karel	3. 2. 1942	VK delovodja	strojni remont	odjavljen po sklepu DSP
22.	Krivec Anton II.	3. 12. 1934	PK valjar	valjarna	umrl
23.	Krivograd Franc VII.	28. 3. 1953	NK delavec	valjarna	v JLA
24.	Ladinik Jože	26. 3. 1952	SS — str. tehnik	PD VO	v JLA
25.	Legat Hinko	28. 5. 1954	PK žarilec	kalilnica	v JLA
26.	Lozinšek Marjan	16. 12. 1954	PK žarilec	kalilnica	v JLA
27.	Matavž Štefan	17. 12. 1954	KV kalilec	kalilnica	v JLA
28.	Mihelač Peter III.	26. 10. 1947	PK delavec	el. remont š. t.	v JLA
29.	Mori Viljem	16. 5. 1911	KV delavec	špedicija	starostna upokojitev
30.	Modrej Rudolf	20. 3. 1942	KV ključavničar	obrat strojev in del.	dana odpoved
31.	Osojnik Hugo	5. 7. 1953	PK livar	livarna	v JLA
32.	Ott Štefan	25. 11. 1929	VSS — inž. org. dela	konstrukc. biro	dana odpoved
33.	Počej Milan	2. 2. 1954	NK delavec	špedicija	v JLA
34.	Roglič Vladimir	5. 5. 1954	KV strugar	modelna mizarna	v JLA
35.	Skrivalnik Štefan	11. 11. 1950	NK delavec	topilnica	v JLA
36.	Slatinšek Milan	1. 3. 1952	KV obr. elektr.	el. rem. j. t.	v JLA
37.	Smagaj Ivan	25. 1. 1940	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
38.	Strmšek Štefan	19. 8. 1952	KV topilec	topilnica	v JLA
39.	Škratek Štefan	21. 12. 1953	NK delavec	el. rem. j. t.	v JLA
40.	Špiler Jakob	17. 7. 1914	PK delavec	špedicija	starostna upokojitev
41.	Topolovec Jože II.	19. 4. 1943	PK žerjavovodja	topilnica	dana odpoved
42.	Viderčnik Marija	24. 12. 1922	NS	prodaja I.	invalidska upokojitev
43.	Volmajer Marija	9. 9. 1924	NS	obračun en. II.	invalidska upokojitev

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Sprejeti:

- 1 SS elektro tehnik
- 1 SS komercialni tehnik
- 1 VK delovodja met. stroke
- 5 KV ključavničarjev
- 1 KV rezkalec
- 1 KV vrtnar
- 1 KV slikopleskar
- 1 KV termični obdelov.
- 2 PK topilca
- 1 PK žarilec
- 1 PK strugar
- 10 NK delavcev
- 1 NS

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Odjavljeni:

- 1 VS dipl. inž. metalurgije
- 1 VSS inž. organiz. dela
- 1 VSS inženir strojništva
- 1 SS strojni tehnik
- 1 SS ekonomski tehnik
- 1 SS elektro tehnik
- 1 VK delovodja
- 2 KV topilca
- 1 KV obr. elektricar
- 2 KV strugarja
- 1 KV ključavničar
- 2 KV kalilca
- 1 KV rezkalec

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

- 1 KV kontrolor
- 1 KV delavec
- 2 PK kovača
- 1 PK topilec
- 3 PK žarilci
- 1 PK livar
- 1 PK valjavec
- 3 PK žerjavovodje
- 3 PK delavci
- 9 NK delavcev
- 2 NS

V MARIBORU KLUB KOROŠKIH ŠTUDENTOV

Koroški študenti v Mariboru smo prišli do spoznanja, da smo premalo povezani med seboj ter na prvem skupnem sestanku sklenili, da ustanovimo svoj klub. Osnovne razprave na tem sestanku so temeljile predvsem na organizacijski obliki kluba, njegovi dejavnosti, statutu ter v pripravi na ustanovno skupščino.

Ustanovna skupščina Kluba koroških študentov je bila 11. januarja 1973 v Mariboru. Poleg študentov so bili na skupščini predstavniki družbenopolitičnih in delovnih organizacij s Koroške, predstavniki mladine železarne Ravne ter delegacija Kluba koroških študentov iz Ljubljane. V prijetnem razpoloženju se je kmalu razvila živahna razprava, v kateri so sodelovali gostje in študenti. Sprejeli smo statut kluba in več pomembnih sklepov.

Klub koroških študentov v Mariboru združuje študente štirih koroških občin: Raven, Slovenj Gradec, Dravograd in Radelj. Uradni naziv kluba je: »Klub koroških študentov Franci Paradiž« Maribor.

Franci Paradiž je bil rojen pred vojno na Koroškem. Doraščal je v bedi, med vojno je bil interniran v razna taborišča, po osvoboditvi pa je delal kot aktivist. Kljub boleznim je vse svoje delo posvetil mladini in zanjo dobesedno izgorel. Bil je predstavnik delavske mladine na Koroškem. Zavedamo se, da je njegovo ime vredno ime našega kluba, vendar pa je pomembnejše, da bomo to ime opravičili.

Študenti smo si postavili naslednji program dela:

- ustanoviti oktet,
- pripraviti koroški večer na Koroškem,
- ustanoviti kulturno skupino,
- sodelovati z drugimi klubi v Mariboru,
- sodelovati na tekmovanjih in srečanjih s Klubom koroških študentov iz Ljubljane, ekonomsko šolo iz Slovenj Gradca, gimnazijo z Raven ter drugimi srednjimi šolami na Koroškem in z mladino železarne Ravne,
- organizirati izlete, npr. ogled avstrijske Koroške,
- organizirati razna predavanja, seminarje, prireditve kulturne večere,
- predstavniki kluba v koroških občinah bodo obveščali svoje občine o delu kluba ter obveščali klub o ekonomskopolitičnem gibanju v občinah ter o kadrovskih vprašanjih podjetij, politiki štipendiranja itd.,
- objavljati razne prispevke (npr. novele, kritike, pesmi) v Katedri in Fužinarju,
- izdati bilten,
- utrjevati marksistično misel med koroškimi študenti,
- preučevati manjšinska vprašanja zamejskih Slovencev,
- postaviti relacijo sodelovanja s koroškimi študenti v Avstriji,
- nuditi jim moralno podporo,
- obravnavati aktualna družbenopolitična dogajanja v SFRJ in v svetu.

Mentor našega kluba je Ekonomski šolski center v Slovenj Gradcu.

Zadali smo si veliko nalog. Da pa bi jih lahko izvajali, potrebujemo sredstva. Klub bo predvidoma dobival sredstva za svoje aktivnosti iz dotacij družbenopolitičnih in delovnih organizacij iz Koroške regije, od klubskih prireditelj, od članarine in prispevkov članov.

Kljub temu da je pred nami veliko dela, pa se zavedamo, da sta za uresničitev zadnjih ciljev potrebna predvsem volja in zavest.

Lojze Klemenc

ZIMSKI ŠPORT V STROJNO VZDRŽEVALNIH OBRATIH

Sindikalna podružnica strojno vzdrževalnih obratov je dne 21. 1. 1973 priredila že četrty tradicionalni pohod v naravo, združen s tekmovanjem v sankanju in smučanju.

Udeležba je bila proti pričakovanju zelo množična, saj se je od 282 zaposlenih udeležilo pohoda kar 108 sodelavcev, to je več kot 38 odst. vseh zaposlenih v strojnem obratu in centralni delavnici.

Zjutraj smo krenili ob obetajočem lepem vremenu proti smučarski koči in dalje proti Ošveni pod Uršljo goro. Tu je bilo tudi zbirališče vseh udeležencev tekmovanj.

Najprej je bilo tekmovanje v veleslalomu, na katerem je nastopilo 24 tekmovalcev.

Ob živahnem navijanju prisotnih se je smučarska tekma končala z zmago Jakoba Ivartnika (pod 35) in nad 35 let Vilija Vinkla. Rezultati kažejo, kako ogorčena borba je bila med smučarji, saj so med posameznimi tekmovalci minimalne časovne razlike.

Nato so nastopili sankarji v štirih kategorijah navadnih sank in starostnih razredov. Razveseljiva udeležba je bila tudi tu. Nastopilo jih je kar 68, od tega 10 žensk.

Tudi tu so potekale tekme v pravem zagriženem športnem duhu. In čeprav je klobasa dobra stvar, je le nobeden ni hotel prisankati. Sankali smo od Ošvenove ride do smučarske kočice.

Rezultati

Navadne sanke

Moški do 35 let: 1. Zmagomir Breznik 3,01, 2. Marjan Gorenšek 3,02, 3. Drago Kučej 3,03.

Moški nad 35 let: 1. Anton Strekelj 3,08, 2. Jože Iršič 3,37, 3. Marjan Gasper 3,54.

Ženske — vse starosti oz. mladosti: 1. Jožica Kotnik 3,45, 2. Anica Gašper 3,47, 3. Jožica Oblak 4,12.

Mešane dvojice: 1. Marjan Zdovec — S. Breznik 3,16, 2. Franjo Golob — M. Gorenšek 3,24, 3. Anton Strekelj — Avgust Strekelj 3,44.

Franci Pečnik

Mali tatovi

Prvi mrak se je že bil spustil na mesto, ko sta stopila preko mosta. Potem sta se začela vzpenjati; spredaj mož, ki je z enakomerno trdnostjo prestavljal, kot se je zdelo, vsakršnih naporov navkreber vajene noge, in fant, ki je poskakovaje skoraj tekel za njim. Na drugem obronku sta se ustavila.

Mož je pogledal okoli sebe. »Tu sva,« je rekel. »Ampak ni še zadosti temno... Tukaj počepni!«

Ni bilo treba dolgo čakati. Kmalu se je tako stemnilo, da sta tudi drug drugega včasih kar nekam grozeče obrise komajda videla. Fant je skoraj neslišno zavzdihnil. Zdaj mož ni mogel opaziti goreče sovražnih pogledov njegovih zasolzenih oči.

In če bi jih, bi samo odmahnil z roko in morda pomislil ali rekel: »Da te le ni sram, kako se bojiš. In končno,« bi še dodal, »to se ne pravi krasti, ljubi Bog, če so zajci doma lačni; kaj pa misliš.« In mor-

Pri dvojicah so tekmovali tudi ženske in je dvojica Jožica Oblak — Kristina Fink dosegla sedmo mesto med 13 dvojicami. Lep uspeh!

Veleslalom — 2 teka:

Moški do 35 let: 1. Jakob Ivartnik 86,7, 2. Alojz Kreuh II. 88,3, 3. Franc Navotnik 94,0.

Moški nad 35 let: 1. Viljem Vinkl 98,8, 2. Herman Kropivnik 100,5, 3. Franjo Golob 101,0.

Tekmovanje se je zaključilo v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev z željo, da bi se še večkrat srečali v naravi v tako veselem in sproščenem vzdušju.

Seveda pa denarne možnosti tega ne dopuščajo. Skromnih 5 dinarjev na zaposlenega zadošča samo za »prazen sendvič« iz TV, ne pa za kosilo ali boljše malico. Saj pri sedanjih višinih sindikalne članarine ne vidim ovire, da pri tako množični športni udeležbi ne bi mogel enostavno dobiti vsak udeleženec vsaj skromnega kosila.

Pri tekmovanju pa je še vprašanje nagrad. Tudi tu vsota 0,70 din na zaposlenega ni vzpodbudna. Upam, da bodo odgovorni forumi o tem razmislili, saj poleg dela krepitev telesa in duha prav gotovo koristi vsakemu sodelavcu pri nadaljnjem delu.

Adolf Znidaršič

Ivje in sneg

gačen. Doslej popolnoma neznan; srhljiv, ampak skoraj prijeten.

In tedaj je iznenada topleje občutil očetovo bližino. Topleje, kakor recimo takrat, kadar mu je mož skušal pridigati o cerkvenih naukih (ki jih sam ni kaj prida poznal).

Ko sta potem prišla do prvih polzastrtih luči mesteca, pa ga je nekaj (morda strah? je blede pomislil) prisililo, da je vzdrgetal, in da je potem skoraj vso pot do doma trmasto buljil v cesto pred seboj. Postalo ga je sram zase in za očeta, pred vsemi, ki si jih je mogel zamišljati, kako ju srečujejo in si posmehljivo in začudeno ogledujejo vrečo na moževih ramenih. Pa nista srečala skoraj nikogar.

Mož, do katerega je spet začutil še nejasno sovraštvo, je zdaj nekaj mrmral in se kdaj pa kdaj tiho zahihital. Morda je mislil na to, kako bojo njegovi ljubljenci zajci veseli popolnoma sveže, še malo vlažne detelje.

Čez nekaj dni sta jo zvečer spet mahnila na isti kraj. Tokrat se je nenavadni občutek v fantu obnovil, postal je močnejši. Moglo bi se reči, da ga je začela vsa stvar rahlo zabavati. Lahko je opazoval sebe in očeta in si polagoma, ves nekako drhteč od razburjene domišljije, začel izmišljati nenavadne prigode, ki so pozneje vse pogostejše vstopale tudi v skrivnostni svet sanj. Zdaj je včasih že komaj čakal, kdaj se bo zvečerilo.

Potem je bilo nekega dne konec. Oče je popustil. Na zgornjem robu njive, ki jo je tudi s tiste strani obdajal ozek pas gozda, se je, preden sta sploh lahko začela, nekaj premaknilo. Morda je bil samo veter. Mož je prislunil in napenjal oči, kakor bi na vsak način hotel predreti vse gostejši mrak s pogledom, ki pa ni mogel odkriti ničesar določnega. Fant je otrdel. Najprej od strahu, potem pa vse bolj samo še od pričakovanja nečesa, kar se mora zdaj zdaj zgoditi pred njima. In tako je bil nenkrat zaverovan v poslušanje mogočnega razbijanja v svojih prsih, da ni slišal očeta, ki je rekel s pridušenim, trgajočim se glasom: »Grega čimprej od tod,« dokler ga ni nekaj potegnilo za rokav, da je skoraj zakričal od strahu.

V zavesti, nekako priganjajoč se k temu, da bi delal dobro, se je deček veselil, da mu ni treba več hoditi z očetom na tisto njivo, vseeno pa se je kar rad spominjal večernih ur, ki sta jih prebila na tako čuden način. In čeprav si tega niti ne bi hotel priznati, če bi se že nekega dne zavedel malo drugačne resnice, kot si jo je hotel predstavljati sam, ga je nekje globlje vendarle vsaj po večerih obsedala želja po spoznanju nenavadnih, ne neprijetnih občutkov, ki jih ni mogel doživljati ob nobenem drugem početju.

NAŠA LEPOTA

Na našem kraju se res dogaja čudno in prečudno. Se spominjam 23 let nazaj, ko je zapela prva lopata in kramp na današnjem naselju Čečovje. Takrat je vihralo na tem kraju žitno polje, danes pa imamo nebotičnike in druga stanovanja. V nižji okolici pa je bil potoček, katerega danes ne vidimo kar od blizu in verjetno tudi kak tujec ne bi verjel, da je potok

kar precej velik. Tudi grmovje se je skrililo. Potem se zasuče naša cesta k našemu domu.

Veliko se pa nas sprašuje, ko vidi na gornjem koncu delček tega potoka in kaj se lahko prečuda zgodi kar na vsem lepem. Vemo, da je naše naselje bilo nekaj voda. Jezero je razvidno na Javorniku in delu Čečovja in tako se lahko zgodi spet čez nekaj deset let, če si ne bodo prizadevali, komunala, krajevna skupnost ali morda tudi vodovodna uprava.

Na Ravnah se dogajajo še čuda; najbolj blage so ceste in posebno pred bloki. Ne vem, ali bi moral naš prelubi Tito hoditi vsako leto dvakrat na obisk, da bi nam naredili asfalt okoli bloka, h kateremu so stranke tudi pripravljene prispevati kakšnega jurčka. Vem, da bi naše žene svetovno znanih fužinarjev bile zelo zadovoljne in bi imele veliko manj umazanije pred vrati, kot jo pa morajo prenašati sedaj.

Ko grem s Čečovja v trg, kamor mora marsikatera gospodinja vsak dan, vidim na »tržnici« parkirane avtomobile. Koliko lepše bi bilo, če bi se uredila imenitna tržnica, katere smo res potrebni za tako veliko število ljudi. Naša soseska Prevalje je bila zmožna urediti tržnico, mi, prehlajeni fužinarji, pa tega nismo zmožni.

Imamo še veliko takih stvari v našem naselju in okolici, saj je treba premisliti, morda bomo le začeli graditi bolj po pameti, kot smo pred leti začeli.

Karel Gostenčnik

Mirko Jurač

MILIJARDER

Imel sem jaz na zemlji raj,
ob morju pa dve vili
in vozil sem z mercedesom
se po deželi naši mili.

Lisjak sem zvit bil milijarder,
a tovariši so me odkrili,
me za rešetke spravili
in vse bogastvo zaplenili.

V zaporu se nahajam zdaj,
v oči mi grenka solza sili
in moram jesti ričet zdaj,
ležim vsak dan na slami gnili.

Na svobodo vrnem se nazaj,
ko iz zapora bodo me spustili
ne bom več kradel, kot sem zdaj,
če do korita ne bodo me pustili.

Mirko Jurač

STROJ ZA POKOJ

Vzmeti navijam in spirale,
to delo moje je vsak dan,
a namesto navijalnega stroja
od Franca Jožefa »dreponk« imam.

Je čudna res tale naprava,
škriplje, skače, ropota,
koles ji polovico manjka
vse vijake pa potrgane ima.

Tovariši, lepo vas prosim
kupite novi mi že stroj,
da lahko »gepl« Franca Jožefa,
odšel bo v zaslužni pokoj!

NAŠI UPOKOJENCI

Viljem Mori, rojen 16. maja 1911, v železarni od 2. julija 1929 dalje v predsednikih, nazadnje v špediciji kot pomožni prevzemnik. Star. upokojen 31. decembra 1972

Jakob Špiler, rojen 17. julija 1914, v železarni od 28. junija 1949 dalje v špediciji kot razkladalac. Star. upokojen 31. decembra 1972

Ivan Dretnik, rojen 3. aprila 1917, v železarni od 4. maja 1935 dalje v predsednikih, nazadnje v valjarni kot strugar. Starostno upokojen 31. decembra 1972

Ivan Kavšak, rojen 12. decembra 1922, v železarni od 10. novembra 1947 dalje, nazadnje v TKR kot kontrolor. Inval. upokojen 27. decembra 1972

Marija Viderčnik, rojena 24. decembra 1922, v železarni od 18. aprila 1950 dalje v prodaji I. kot fakturnist za domači trg. Inval. upokojena 28. decembra 1972

Na zdravje

Aleksander Dumas je rad pripovedoval tole zgodenco:

Med angleškim zajtrkom so predlagali zdravico v čast navzočih dam. Neki udvorljiv možki je dejal:

»Pijem na zdravje lepega spola obeh polobel!«

Takoj je pripomnil neki markiz:

»Jaz pa pijem na zdravje obeh polobel lepega spola!«